367:1

1 sept. 1940.

Första krigsårets förlustsiffror.

I en översikt över det första krigsåret uppgives i Berlin 31/8, att de sammanlagda tyska förlusterna belöpa sig till 39.000 stupade, 143.000 sårade och 24.000 saknade. I en sammanställning rörande flygvapnet heter det: på omkring 220 dagar ha de tyska bombplanen utfört över 3.500 anfallsflygningar. Härvid ha nära 5 milj. bomber med en sammanlagd vikt av mer än 75.000 ton fällts. Över 500 krigs- och handelsfartyg med ett sammanlagt tonnage om över 2 milj. ton ha sänkts av tyska bombplan, varjämte nära 700 krigs- och handelsfartyg på inalles 3,5 milj. ton skadats. Under det första krigsåret ha 1.050 tyska flygplan gått förlorade i luftstrid eller genom luftvärnseld. 3.100 fientliga plan ha nedskjutits i luftstrid och 3.850 förstörts av luftvärnsartilleri eller på marken. 155 spärrballonger ha nedskjutits över Storbritannien.
(TT fr Stefani)

Flyganfall mot Berlin.

Berlin upplevde, enligt vad därifrån meddelas, natten till 31/8 det intensivaste flygangrepp, som riktats mot den tyska huvudstaden sedan krigsutbrottet.
(UP fr Berlin)

Rumänien antar skiljedomen.

Officiellt meddelades i Bukarest 31/8, att rumänska kronrådet beslutat acceptera Wienskiljedomen. I meddelandet heter det:"Hela det system, på vilket demokratiernas utrikespolitik vilar, har brutit samman i Europa. Därför var det den enda förnuftiga hållningen att ansluta sig till

1 sept. 1940.

axelmakternas politik och finna sig i alla de följder som framgå ur det nya läget." (TT fr DNB)

Rumäniens ställning.

Rumänske utrikesministern Manoilescu höll 31/8 ett tal i radio om de senaste händelserna. Han förklarade därvid bl.a., att skiljedomen i Wien icke kan diskuteras av de båda intresserade parterna och att Rumänien lojalt kommer att genomföra dess bestämmelser. Vad beträffar det läge som uppstått genom överenskommelsen i Wien, framhöll han, att en betydande rumänsk minoritet är bosatt inom de till Ungern avträdda områdena. Axelmakternas utrikesministrar hade likväl försäkrat honom om att den kommer att behandlas väl, och att axeln anser denna fråga som en av sina egna. I fortsättningen yttrade utrikesministern: "Ett utomordentligt viktigt faktum är den högtidliga garanti i fråga om det rumänska territoriets försvar, integritet och okränkbarhet som avgivits av Italien och Tyskland. Detta ovanliga tillvägagångssätt visar, att axelmakterna - samtidigt som de förstå den oerhörda storleken av de offer de pålagt oss - tillmötesgått en önskan som uttryckts av de rumänska delegaterna och erbjudit den rumänska staten en absolut trygghet." Efter att ha understrukit, att den rumänska staten icke komme att begagna sig av denna garanti för att göra något omstörtningsförsök mot någon som helst av sina grannar, förklarade Manoilescu, att den

1 sept.1940.

tysk-italienska garantin är av effektiv natur och att den omedelbart träder i kraft. Utrikesministern riktade till slut en appell till alla rumäner och betonade, att den rumänska politiken från och med nu endast har en inriktning, nämligen mot axelmakterna, till vilka Rumänien knyter stora förhoppningar. (TT fr Stefani)

<u>Spanska flyktingar till Mexiko.</u>

Franska och mexikanska regeringarna ha, enligt meddelande från Vichy 31/8 genom notväxling träffat överenskommelse om att de spanska flyktingar som uppehålla sig i Frankrike skola resa till Mexiko och få slå sig ned där. Initiativet ~~härtill har tagits av mexikanske~~ presidenten Cárdenas. I Frankrike befinna sig omkring 600.000 à 800.000 spanjorer, som flydde dit vid det spanska inbördeskrigets slut.

(TT fr DNB)

<u>Sydafrika och kriget.</u>

Sydafrikanska representanthuset förkastade 31/8 med 83 röster mot 65 ett förslag från general Hertzog, vari regeringens krigspolitik klandras och omedelbara åtgärder krävas för återställande av freden med Tyskland och Italien. Representanthuset godkände i stället med samma röstsiffror ett ändringsförslag från premiärminister Smuts, varigenom huset bekräftar bl.a. sitt beslut av 4/9 1939 och uttalar sin vilja att fortsätta samarbetet med det brittiska imperiet och att ej övergå till neutralitet samt ger uttryck åt sitt gillande av krigsförklaringen mot Italien. (TT fr Reuter) x

368:1

2 sept. 1940

Tysk-nordiskt avtal om pappersmassa. Ett ramavtal för det framtida samarbetet mellan Tyskland och Sverige, Norge samt Finland beträffande exporten till Tyskland av pappersmassa har träffats 1/9 i Berlin. Avtalet, som innehåller vissa allmänna regler och principer, träder i kraft först efter ytterligare överläggningar. (DN)

Gränsfördrag 31/8 undertecknades i Berlin ett fördrag mellan Tyskland och Sovjetunionen angående regleringen av rättsförhållandena vid gränsen, vars fastställande skett genom det tysk-ryska gräns- och vänskapsfördraget av 28/9 1939. (TT fr DNB)

Tal av Göbbels. Riksministern dr Göbbels talade 1/9 vid ett stort massmöte i Katowice med anledning av årsdagen av östra Oberschlesiens befrielse. "England ville låta östern och västern marschera upp mot Tyskland och hoppades kunna fullborda inringningen liksom för 25 år sedan. Men redan innan vapnen börjat tala, hade Englands plan strandat genom att Hitler med Sovjet slutit en pakt, som motsvarar de båda ländernas naturliga livsintressen. I dag har England drabbats av samma öde, som det tilltänkt Tyskland: att blockeras och omringas militärt...Tyskland äger den tappraste och bäst utrustade armén, det har blivit fullständigt immunt mot blockad och har i försörjningshänseende ett så tryggat läge, att de förhoppningar England

368:2

2 sept.1940

även denna gång satt till "general Hunger" under alla omständigheter äro dömda att gäckas..." (TT fr DNB)

Tysklands näringsliv.

Höstmässan i Wien öppnades 1/9 med ett tal av rikseconomininister Funk, som bl.a. yttrade: "Vårt näringsliv har icke blott icke brutit samman under krigets krav, utan tvärtom i hög grad stärkts. Den tyska statsledningen hade förberett den ekonomiska mobiliseringen lika väl och grundligt som den militära mobiliseringen. Härvid har det hittills icke ens varit nödvändigt att ta ut det tyska näringslivets alla krafter. Vad den tyska valutan beträffar, har riksmarken blivit den stabilaste och säkraste valutan och är på god väg att avlösa pundet i Europa. Den tyska utrikeshandelspolitiken har i kriget uppnått förvånansvärda framgångar. Bortfallandet, eller rättare den starka minskningen, i trafiken över haven kunde till stor del kompenseras genom ökningen av varuutbytet med de neutrala europeiska länderna. De senaste månadernas siffror för utrikeshandeln ligga icke mycket under månadsgenomsnittet för 1938." (TT fr Wien)

Ekvatorialafrika till de Gaulle.

Officiellt meddelades 1/9 i London, att alla "fria franska styrkor" i Ekvatorialafrika ställt sig solidariska med general de Gaulle. Guvernören över territoriet Gabon har likaledes jämte alla under honom lydande civila och militära myndigheter anslutit sig till de "fria fransmännen". (TT fr Reuter)

368:3

2 sept. 1940.

Flygförluster. Från London meddelades 1/9: De båda senaste dagarna har den tyska flygoffensiven mot Storbritannien nått sin högsta intensitet efter en hel månad av täta anfall. Under aug. ha sammanlagt 1.097 tyska flygplan nedskjutits vid angrepp mot de brittiska öarna. Mellan 25/8 och 31/8 utgjorde fiendens förluster 293 plan med en besättning på inalles c:a 700 man. Under samma vecka förlorade Storbritannien 113 jaktplan vid försvaret av landet och 15 bombplan vid angrepp mot Tyskland. 69 jaktplanspiloter ha undkommit oskadda. Tillsammans med bombplanens besättningar beräknas personalförlusten till omkring 110 man.

(TT fr Reuter)

Oro i Rumänien. Från Bukarest meddelas 1/9: Ledaren för det rumänska bondepartiet, Maniu, uppges ha sänt telegram till Mussolini och Hitler, i vilka han förklarar, att "Transsylvanien och det rumänska folket aldrig komma att godkänna den dom som fällts i Wien". Vidare lär Maniu i sitt telegram enträget uppmana de båda diktatorerna att upphäva "domen". De rumänska trupper som befunno sig söder om den genom Wienbeslutet skapade nya gränsen mot Ungern ha nu dirigerats att marschera mot norr för att upprätthålla ordningen inom de distrikt som skola avstås till Ungern. De enheter som befunno sig i Turda ha förts till Cluj, där man anser risken för oroligheter vara störst. Från Cluj meddelas, att demonstranter

2 sept. 1940.

gått genom gatorna med fanor i spetsen under ropen: "Vi vilja göra motstånd mot varje invasion." Bukarest verkar som en belägrad stad. På gatorna ser man nästan flera polismän och soldater än civila trafikanter. (UP fr Bukarest)

Italiensk krigsrapport. Det italienska högkvarterets kommuniké 1/9 meddelade bl.a.: "Våra kolonialtrupper ha besatt Buna, ett betydande karavancentrum i Kenya 90 km från Moyale. Vid ett fientligt flyganfall mot Cagliariaerodromen på Sardinien träffades kommandobyggnaden samt två på marken stående flygplan." (TT fr DNB)

Mexikos olja. 1/9 fälldes det slutliga utslaget i målet om exproprieringen av de utländska oljebolagens egendom i Mexiko. Mexikanska regeringen skall i ersättning betala 177,6 milj. pesos till bolagen. Härmed har den nära 2½ år långa striden definitivt avgjorts. (TT fr DNB)

Japans Kinapolitik. Från Nanking meddelas: Förhandlingar mellan Japan och regeringen Wang-Ching-wei ha avslutats 1/9. Förhandlingarna ha från japansk sida förts av förre premiärministern, general Abe. Det uppges, att avtalet rör sig om tre huvudpunkter: 1) Japansk hjälp till Nankingregeringens organisation och dess arbete. 2) Skilda ekonomiska och politiska traktater mellan Japan och Kina. 3) Japans formella erkännande av Wang-Ching-weis kabinett som Kinas rättmätiga regering. (DN fr Nanking) x

369:1

3 sept. 1940.

<u>Språket i Belgien.</u> Från Berlin meddelades 2/9: Genom en kungörelse i Belgien har en språkkontrollkommission bildats, som skall övervaka att lagen om likaberättigandet mellan de framländska och franska språken i Belgien efterleves.
(DN fr Berlin)

<u>Brittiska flyganfall.</u> Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar om det brittiska flygets raider natten till 2/9, att ett förband tunga bombplan angrep "B.M.W.":s flygmotorfabriker i München. I Turin utsattes Fiatfabrikerna för kraftig bombfällning, varvid omfattande explosioner uppstodo.
(TT fr Reuter)

<u>Tyska flygförluster.</u> Brittiska flygministeriet meddelade 2/9: Under det första krigsåret ha våra jaktplan nedskjutit 1.752 fientliga maskiner, under det att luftvärnet förstört 196 plan. (TT fr Reuter)

<u>Brittiska jagare sänkta.</u> Tyska krigsmaktens överkommando meddelade 2/9: Tyska ubåtar ha i Nordsjön sänkt 2 brittiska jagare. (TT fr DNB)

<u>Arbetslösheten i Storbritannien.</u> Från London meddelas: Antalet arbetslösa i Storbritannien 12/8 1940 uppgick till 799.452, d.v.s. 27.814 mindre än 15/7 1940 och 432.240 mindre än 14/8 1939. (TT fr London)

369:2

3 sept. 1940.

Brittiska krigsöversikter.

I översikten, som med anledning av krigets åttårsdag utarbetats för krigsmaktens tre huvudgrenar meddelas, att brittiska armén i Frankrike i mitten av maj uppgick till 422.000 man, varvid man icke medräknat flygvapnet eller de kanadensiska och brittiska trupper, som senare landsattes i Frankrike. Vidare meddelas bl.a.: "Såväl antal trupper som flygstyrkor, vilka sändes till Frankrike, överstego väsentligt vad som utlovats fransmännen. Huvudparten av armén hemfördes från Dunkerque ehuru artilleriet och fordon måste kvarlämnas. Dessa förluster ha redan ersatts och mer därtill. I dag räknar engelska armén 3 milj. man, varav hälften består av hemvärnsmän, vilka förvandlats till en slagkraftig kår för hembygdens försvar. Kanada hade redan översänt 40.000 man, då en tredje division bildats i Kanada och uppsättandet av en fjärde fortskrider. Australien och Nya Zeeland ha sänt stora kontingenter till Egypten och även till England. Sydafrika liksom de afrikanska kolonierna ha sänt avsevärda truppstyrkor till Kenyagränsen. Flottan ställdes under krigets första sju månader inför uppgiften att möta fyra olika slag av tyska angrepp mot imperiets vitala förbindelser sjövägen, nämligen ubåtar, magnetiska minor, kaparfartyg och flygbombning mot sjöfarten. Samtliga neutraliserades så pass, att Englands handel fortsätter ostört, frånsett oundvikliga förluster. Flottans största bragd var emellertid räddandet av armén från Dunkerque. I juni

369:3

3 sept. 1940.

anlände de första kontingenterna piloter och besättningar som utbildats inom imperiet, och strömmen av unga flygare från flygskolorna, särskilt i Kanada, kommer nu att växa med lavinartad fart." (Sv.D. fr London)

I en översikt över det första krigsåret meddelas, att de brittiska flottförlusterna omfatta 1 slagskepp - "Royal Oak" - 2 hangarfartyg - "Courageous" och "Glorious" -,3 kryssare, 30 jagare och 14 ubåtar.
(TT fr Reuter)

<u>Den ungerska inmarschen i Transsylvanien.</u>

Från Budapest meddelas: Den blandade ungersk-rumänska kommissionen har 2/9 fattat beslut om det sätt, varpå Ungern skall besätta de avträdda områdena. Det har bestämts, att den ungerska militären skall överskrida gränsen 5/9 och att inmarschen skall vara slutförd 13/9.
(TT fr DNB)

Från Bukarest meddelades 2/9: Från alla trakter av Rumänien strömma stora skaror "frivilliga" till Transsylvanien, som antingen vilja kämpa mot ungrarna eller hjälpa sina landsmän genomföra evakueringen. Den oerhörda trafiken har blockerat alla vägar över Karpaterna och alla järnvägslinjer till Transsylvanien. (DN fr Bukarest)

369:4

3 sept. 1940.

Demonstrationsförbud i Rumänien.

Rumänska inrikesministeriet har 2/9 utfärdat en förordning, enligt vilken hittills tillåtna offentliga "sorgedemonstrationer" med anledning av landavträdelsen omedelbart förbjudas, emedan de hotat urarta till följd av att oansvariga element deltagit. (TT fr DNB)

Egyptens regering ombildad.

Den egyptiska regeringen har 2/9 ombildats. Premiärminister Sabry pascha, som hittills även innehaft posten som utrikesminister, övertar hädanefter även inrikesministerns ämbete. Förutvarande inrikesministern ledaren för Saadpartiet, Nokryshy pascha, blir finansminister. Regeringsombildningen säges ha företagits för att nå högsta möjliga resultat under de svåra krigsförhållandena.

(TT fr Reuter)

Franska fartyg rekvireras i Kanada.

Kanadensiska regeringen har enligt meddelande från Ottawa 2/9 rekvirerat 4 franska lastångare på sammanlagt 13.789 ton, vilka kvarhöllcs i kanadensiska hamnar vid Frankrikes sammanbrott. (Sv.D. fr London)

Ny regering i Argentina.

Från Buenos Aires meddelades 2/9: Vicepresident Castillo har bildat den nya argentinska regeringen. (TT fr DNB)

369:5

3 sept. 1940.

Ingen demilitariserad zon i Albanien.

På auktoritativt håll i Rom framhåller man, att någon demilitariserad zon mellan Albanien och Grekland icke finns. Om man i vissa meddelanden härom skulle mena den zon, från vilken hösten 1939 de grekiska och italienska trupperna enligt en gemensam överenskommelse drogo sig tillbaka, är det icke uteslutet, att de italienska trupperna åter besatt detta område, betonar man vidare. (TT fr DNB)

Norges guldkassa.

Från Oslo meddelas 2/9: Vid norska regeringens flykt från Oslo i april medfördes Norges banks guldförråd undan tyskarna. Guldet fördes sedan till London på det krigsfartyg varmed konungen och regeringen lämnade landet. Guldförrådet har numera enligt meddelande från New York överförts dit, och står där till förfogande för norska regeringen i London. (DN fr Oslo)

x

370:1

4 sept. 1940.

Holländska regeringen i Storbritannien. Konseljpresidenten i den holländska regeringen i Storbritannien, de Geer, har 3/9 avgått på grund av hälsoskäl och efterträtts av justitieministern, professor Gerbrandy. (TT fr Reuter)

Pétain vädjar till franska imperiet. Marskalk Pétain har 3/9 i radio hållit ett tal till fransmännen i det franska kolonialimperiet, varvid han bl.a. yttrade: "Fransmän! För första gången sedan vapenstilleståndet höres Frankrikes röst i imperiet. Jag har velat, att detta första meddelande, som riktar sig till länderna på andra sidan haven, deras regeringar, guvernörer, kolonister och undersåtar under franskt beskydd, skulle bli ett budskap från statschefen. Det är ett budskap om sanning och förtroende. Frankrike har förlorat kriget. Tre femtedelar av dess territorium äro ockuperade. Det gör sig berett att möta en besvärlig vinter och måste ta itu med de svåraste uppgifter. Men dess enhet, skapad under tusenåriga ansträngningar och offer, är orörd. Den kan icke ifrågasättas. Inga försök ha härvidlag någon framgång, från vilken sida de än må komma eller av vilka ideal de än besjälas. Den första plikten i dag är att lyda. Den andra är att hjälpa regeringen i dess uppgift, att hjälpa den utan baktanke. Jag vet, att imperiet, den skönaste pärlan i Frankrikes krona, skall svara, då fosterlandet kallar." (TT fr Havas)

370:2

4 sept. 1940.

<u>Eden om invasionsfaran.</u>

Brittiska krigsministern Eden höll 3/9 ett tal i London och yttrade därvid bl.a.: "Striden om Storbritannien rasar runt omkring oss. För oss har augusti ur många synpunkter varit den bästa månaden under detta krigsår. Emellertid skulle det vara oförsiktigt att tro, att invasionsfaran är över blott för att hösten närmar sig. Tvärtom tyder intet på att Hitler övergivit sin plan att söka erövra vårt land genom en invasion." (TT fr Reuter)

<u>Storbritanniens försörjning.</u>

Brittiske livsmedelsministern lord Woolton meddelade 3/9 bl.a.: "Efter ett års krig kan jag nu med tillförsikt säga, att läget rörande Storbritanniens livsmedelsförsörjning är säkrare än någonsin förr. Jag vill betona, att det i hela landet finnes förråd av nästan alla slags varor inom livsmedelsbranschen, även de som äro underkastade ransonering. Vi ha ansträngt oss att öka våra resurser genom väldiga uppköp inom imperiet, och vi ha köpt enorma livsmedelskvantiteter på de stora marknaderna i vänskapligt sinnade neutrala länder. Storbritanniens livsmedelsläge är nu solitt. Åtgärder ha vidtagits för leverans av 300.000 ton indiskt tackjärn till Storbritannien. Indien kan fylla sitt behov av stål från Irak, Kenya och Uganda. Landet får därefter ett överskott av denna vara på 10.000 ton i månaden, som kan ställas till Storbritanniens förfogande, liksom en månadskvantitet av 10.000 ton järnskrot. Sistnämnda leveranser räcka i tolv månader." (TT fr Reuter)

370:3

4 sept. 1940.

Handelsavtal Ungern-Sovjet.

3/9 undertecknades i Moskva en överenskommelse mellan Sovjetunionen och Ungern om varu- och betalningstrafiken. Enligt överenskommelsen skall ett ömsesidigt varuutbyte till ett sammanlagt värde av 7 milj. dollar äga rum. Ungern skall i huvudsak till Sovjetunionen exportera transportfartyg av storleken 1.000 ton samt axlar och hjul till järnvägsvagnar, medan Sovjetunionen kommer att leverera manganmalm, trävirke, asbest och smörjolja till Ungern. Överenskommelsen är det första handelsavtal som avslutats mellan Sovjetunionen och Ungern.

(TT fr DNB)

Kuppförsök i Rumänien.

Från Bukarest meddelas: Efter fyra timmars avbrott i telefonförbindelserna med utlandet och delvis även inom landet lämnade de rumänska myndigheterna sent på kvällen 3/9 tillstånd till uttelefonering av ett meddelande, vari det heter: På aftonen 3/9 förekom ett försök att störa ordningen, då en grupp unga män i militär uniform trängde in i rundradions lokaler i Baneasa nära Bukarest, varvid de förstörde några apparater. Samtidigt ägde ett liknande kuppförsök rum mot telefoncentralen i Bukarest. Alla de skyldiga ha omedelbart arresterats. Andra kupper, som likaledes blivit resultatslösa, ha vid samma tid ägt rum i Brasov och Konstanza.

(TT fr Stefani)

370:4

4 sept. 1940.

Brittiska krigsfartyg skadade. Ett förband italienska störtbombplan anföll 2/9 en brittisk flotteskader utanför Malta. Två tunga bomber träffade en tung kryssare, som fick stark slagsida. En annan bomb föll ned på landningsdäcket på en hangarkryssare. Vid ett senare anfall träffades en stor kryssare av två tunga bomber i fören. (TT fr Stefani)

Brittisk reträtt i Östafrika. Officiellt meddelas 3/9 i Nairobi, att de framskjutna truppavdelningar som höllo Buna efter evakueringen av Moyale 29/8 drogo sig tillbaka till följd av den annalkande regnperioden. (TT fr Reuter)

Avtal Storbritannien - USA. I Washington ingicks 3/9 ett brittisk-amerikanskt avtal, enligt vilket Storbritannien förvärvar 50 amerikanska överåriga jagare i utbyte mot upplåtandet av brittiskt territorium på en rad punkter på västra halvklotet att användas till amerikanska flott- och flygbaser, föregånget av notväxling 2/9 mellan brittiske ambassadören och amerikanska utrikesministern. I den brittiske ambassadörens not heter det: "Jag har äran meddela er, att brittiska regeringen på grundval av sitt vänskapliga förhållande till Förenta staterna och sin förstående inställning till deras trygghet och önskan att stärka sin förmåga till effektivt samarbete med de andra amerikanska nationerna för försvaret av det västra halvklotet, skall tillse att Förenta staterna utan ersättning skall

370:5

4 sept. 1940.

tillförsäkras rätt att för anläggning och omedelbart utnyttjande arrendera flott- och flygbaser på halvön Avalon, på Newfoundlands sydkust samt på Bermudasöarnas östkust och i Great Sound därstädes, varjämte möjligheter att sända dit styrkor, låta dem operera där och skydda baserna skola ställas till förfogande. Med hänsyn till Förenta staternas önskan att förvärva flyg- och flottbaser även i Karibiska havet och i Brittiska Guayana skall brittiska regeringen vidare, utan att söka monetärt eller kommersiellt värdesätta de mångahanda påtagliga och icke påtagliga rättigheter och värden som beröras på samma sätt ställa till Förenta staternas disposition baser på Bahamaöarnas östkust, södra Jamaica, västkusten av Saint Lucia (Windward Islands), västkusten av Trinidad, vidare i Pariabukten, på ön Antigua och i Brittiska Guayana inom ett avstånd av 80 km från Georgetown - detta i utbyte mot marin- och armémateriel som Förenta staternas regering skall överlämna till brittiska regeringen. Samtliga ovannämnda baser och rättigheter skola utarrenderas till Förenta staterna på en tid av 99 år utan avgift och kostnader, bortsett från den gottgörelse som skall fixeras genom gemensam överenskommelse och som Förenta staterna ha att erlägga till ägare av privat egendom som ersättning för den förlust de kunna göra genom anläggningen av baser eller utövandet av ovannämnda rättigheter. Brittiska regeringen skall i de arrendeavtal som komma att ingås till-

370:6

4 sept. 1940.

försäkra Förenta staterna alla de rättigheter och lättnader inom eller i närheten av dessa baser ~~jämte sjöterritorier~~, som erfordras för att möjliggöra försvaret av baserna och tillträde till dem."

(TT fr Reuter)

President Roosevelt har i en skrivelse underrättat amerikanska kongressen om överlåtelsen av 50 jagare i utbyte mot militära baser. I skrivelsen heter det bl.a.: "Detta avtal är på intet vis oförenligt med vårt fredstillstånd, och det utgör ännu mindre något hot mot något som helst land. Det är en handling som bildar epok och är av stor räckvidd i vår kontinents försvarsförberedelser mot en allvarlig fara. Det är den mest betydande handling för att stärka vårt lands försvar som utförts sedan inköpet av Louisiana. Då liksom nu spelade frågan om säkerhet mot angrepp från andra sidan havet en betydande roll. Värdet av dessa framskjutna säkerhetsposter för det västra halvklotet är oskattbart. Av dessa orsaker har jag begagnat mig av det nuvarande tillfället att förvärva dem."

(TT fr Washington)

Amerikanske justitieministern Jackson har i ett till president Roosevelt med anledning av överlåtelsen av de 50 jagarna till Storbritannien avgivet utlåtande förklarat, att avtalet enligt författningen kan avslutas och träda i kraft utan att ratifikation behöver avvaktas och att

370:7

4 sept. 1940.

presidenten har befogenhet att ensam överlåta äganderätten till jagarna.
Den första kommentaren från isolationisthåll har lämnats av senator Nye, som på tal om justitieministerns utlåtande att den brittisk-amerikanska överenskommelsen icke erfordrar kongressens hörande yttrade: "Detta visar, att regeringen begagnar diktatorsmetoder och sätter sig över lagar och fördrag med åberopande av exceptionella omständigheter."
(TT fr Reuter)

__USA:s flygplansproduktion.__ Den amerikanska försvarskommissionen meddelade 3/9, att Förenta staternas flygplansproduktion uppgår till 1.000 plan i månaden och väntas kunna fördubblas under första delen av 1941. (TT fr Reuter)

__Japanskt ultimatum till Indokina.__ Från Saigon meddelas officiellt: "Ett ultimatum överlämnades 1/9 av japanerna till myndigheterna i Franska Indokina, vari krävdes fri passage för japanska trupper genom Indokina. Detta ultimatum tillbakavisades." (TT fr Reuter)

10:8

4 sept. 1940.

Fartygsförluster.

Brittiska amiralitetet meddelar, att handelsflottans förluster under den vecka som slutade 25/8 utgjordes av 13 brittiska fartyg på sammanlagt 69.340 ton, 1 allierat fartyg på 1.718 ton samt 2 neutrala fartyg på 8.692 ton, alltså sammanlagt 16 fartyg på 79.750 ton. Fiendens förluster fram till 2/9 utgjorde 1.196.000 ton, varav 923.000 ton tyskt och 273.000 ton italienskt tonnage. (TT fr Reuter)

x

371:1

5 sept. 1940.

<u>Tyskt trupptransportfartyg sänkt.</u>

Från Lysekil meddelas: Ett tyskt trupptransportfartyg på 12.000 ton, har gått till botten i Kattegatt efter att 4/9 ha torpederats av en brittisk ubåt. De omkomna uppges till 400 à 500 man.
(DN fr Lysekil)

<u>Tal av Hitler.</u>

Vid ett möte i Berlins sportpalats 4/9 öppnades tyska folkets åttonde "vinterhjälp" av rikskansler Hitler. Hitler började sitt tal med att erinra om att det första krigsåret nu gått till ända och yttrade bl.a.: "Framgångarna under detta år ha varit enastående. Vi kunna icke på något sätt anställa någon jämförelse med världskrigets första år, ty då uppnåddes trots största tapperhet och oerhörda offer endast delresultat och icke någon definitiv slutlösning. England har har enbart sitt gynnsamma geografiska läge och sin utomordentliga snabbhet vid reträtten att tacka för att det ännu icke satts ur spel. Man sade, att kriget skulle vara tre år. Vad som än må ske, skall England brytas ned. Jag känner icke något annat slut på kriget än detta. När man nu i England är mycket nyfiken och frågar: Varför kommer ni då aldrig? kunna vi svara: Lugna er, vi komma! Man bör inte ständigt vara så nyfiken. Världen måste bli fri! Det måste en gång för alla bli slut med det otillbörliga tillståndet att en nation efter behag kan blockera en hel kontinent. Det måste för framtiden göras omöjligt

371:2

5 sept. 1940.

för en piratstat att gång efter gång på en nyck helt enkelt utlämna över 450 milj. människor åt armod och elände, mer eller mindre. Jag finner det outhärdligt, att en 85-miljonersnation kan hotas till liv och lem av ett annat folk, när helst det passar en plutokrathord. Nu föredrar jag att strida, till dess ett klart avgörande äntligen ernås. Och detta klara avgörande kan blott bestå i att de ömkliga och skamliga krigshetsarnas regim avlägsnas, och att ett tillstånd skapas som gör det omöjligt för framtiden, att en nation kan tyrannisera hela Europa. Tyskland och Italien skola sörja för att detta icke upprepas i historien. Och härvid skola England alla allierade icke kunna hjälpa, vad de än kunna planera. Vi äro beredda på allt, beslutna för allt och redo att handla i varje ögonblick. Framför allt: man skrämmer oss icke med något. Vi tyska nationalsocialister ha gått igenom den hårdaste skola som över huvud kan tänkas. Man kan icke bryta vårt mod eller överrumpla oss på något vis. I dessa dagar äro vi alla fyllda av tacksamhet mot flygvapnet. Jag skulle emellertid i dag särskilt vilja rikta mitt tack till hemorten för detta år, som ligger bakom oss. Det är något underbart att se vårt folk i krig i hela sin disciplin. Vi uppleva detta just i denna tid, då hr Churchill demonstrerar för oss sin uppfinning: nattflyganfallen. Han gör det icke därför att dessa flygangrepp äro särskilt verksamma utan därför att hans flygvapen icke

371:3

5 sept. 1940.

kan komma in över Tyskland på dagen, medan de tyska flygarna dag efter dag äro över engelsk mark. Engelsmännen komma om natten och fälla sina bomber planlöst och utan urskillning mot civila bostadskvarter, på bondgårdar och byar. Jag har i tre månader icke besvarat detta, i tanke att de skulle upphöra med detta. Hr Churchill ser däri ett tecken på svaghet hos oss. De skola emellertid inse, att vi nu natt för natt ge dem svar på tal. När det brittiska flyget nu fäller 2.000, 3.000 eller 4.000 kilogram bomber, då fälla vi nu på en natt 150.000, 180.000, 230.000, 300.000, 400.000 kilo och mera. Då de förklara, att de i stor omfattning skola anfalla våra städer, då skola vi jämna deras städer med marken. Vi skola sätta stopp för dessa nattpirater. Det skall komma en stund, då en av oss två bryter samman, och det kommer icke att bli det nationalsocialistiska Tyskland. Vårt mål går långt utöver att blott vinna kriget. Nej, vi vilja uppbygga en ny stat. Därför hatas vi också i dag så av de andra, det vill säga plutokratierna, i vilka en helt liten flock kapitalister behärskar massorna och naturligtvis står i närmaste förbindelse med de internationella judarna och frimurarna. De äro övertygade om att man måste undanröja en sådan utveckling. Och jag är övertygad om att denna utveckling tillhör världen och framtiden. Jag är övertygad om att stater, som icke ansluta sig till denna utveckling, förr eller senare måste brytas sönder.

:71:4

5 sept. 1940.

Människor, som gå åt var sitt håll, skilda från varandra, kan man bryta ned. Men 85 milj., som hysa samma önskan, samma beslut och äro beredda till samma handling, kan icke hela världen bryta ned."
(TT fr DNB)

<u>Elsass germaniseras.</u>

I en förordning av chefen för civilförvaltningen i Elsass 4/9 har tyskan proklamerats såsom det enda officiella språket i tal och skrift i provinsen. (Sv.D. fr Berlin)

<u>Berlin om Schweiz' neutralitet.</u>

Följande meddelande har 4/9 tillställts den utländska pressen i Berlin: "Med anledning av de ständiga kränkningarna av det schweiziska luftrummets neutralitet framhålles, att Schweiz vid tidigare tillfällen reagerat på annat sätt än nu. Man påvisar hurusom schweizisk press och schweiziska politiker förr talade om sitt flygvapen såsom ett instrument till skydd för det schweiziska luftrummet. I dag framhåller emellertid den schweiziska pressen med anledning av de brittiska inflygningarna, vilka äro de enda som komma i fråga, underligt nog hur svårt det är att nattetid träffa utländska plan eller hindra dem att flyga in i det schweiziska luftrummet. Man tror i Berlin, att det här gäller en ändring i uppfattningen om den schweiziska neutraliteten.
(TT fr Berlin)

371:5

5 sept. 1940.

Holland bryter med Frankrike. Den holländska regeringen i Storbritannien meddelar officiellt, att de diplomatiska relationerna mellan Holland och Frankrike komma att avbrytas från och med 5/9. (TT fr Reuter)

Rumänska regeringen avgår. Från Bukarest meddelas 4/9: Den rumänska regeringen Gigurtu har inlämnat sin avskedsansökan. General Antonescu, arméns kandidat till posten som den nya regeringens chef, har av konungen fått i uppdrag att bilda nytt kabinett. Han är anhängare av axelpolitiken. (TT fr Bukarest)

Oron i Rumänien. Från Bukarest meddelas 4/9: Kabinettet Gigurtu avgick på grund av oroligheter 3/9, vilka voro betydligt mera omfattande och allvarliga än man först trodde. Uppgifterna, som ingått från landsorten, tyda på att motståndet mot Wienskiljedomen långt ifrån har upphört i Transsylvanien. Järngardesledaren Horia Sima har öppet tillstått, att hans organisation från och med 1/9 återupptagit sin revolutionära verksamhet. Det misslyckade försöket 3/9 att sätta sig i besittning av nyckelpunkter i Bukarest utgjorde ett led i denna verksamhet. Det italienska konsulatet i Cluj har fullständigt förstörts av demonstranter. Från Satu Mare meddelas, att ungerska styrkor, som för tidigt överskridit gränsen, ha stött på väpnat motstånd. (TT fr Reuter)

371:c

5 sept. 1940.

Japans utrikes- politik. Från Tokyo meddelas: En delegation bestående av representanter för praktiskt taget alla politiska partier i Japan, vilka numera blivit upplösta och uppgått i ett enda enhetsparti, har 4/9 tillställt regeringen ett memorandum, innehållande vissa krav i nära nog ultimativ form. Man begär sålunda i skarpa ordalag, att en kraftigare japansk utrikespolitik omedelbart skall igångsättas. Delegationen hänvisar till att den representerar flertalet av de upplösta partierna, som alla hoppats och trott, att bildandet av kabinettet Konoye skulle betyda en djärvare och mera vittgående aktivisering av Japans utrikespolitik. Man fordrar, att regeringen genast energiskt och målmedvetet skall i största möjliga utsträckning begagna sig av den nuvarande, för Japan särskilt gynnsamma världssituationen. (TT fr Tokyo)

Ungern ockuperar Transsylvanien. Från Budapest meddelas: Kl. 7 på morgonen 5/9 överskrida de ungerska trupperna den gamla gränsen mellan Ungern och Rumänien för att inleda ockupationen av Transsylvanien. Den blandade ungersk-rumänska kommissionen skall fortsätta sitt arbete under ockupationsperioden och ledamöterna komma att följa med trupperna allteftersom de rycka fram.

(TT fr Havas)

x

372:1

6 sept. 1940.

<u>Nya svenska örlogsfartyg.</u>

Två nya svenska örlogsfartyg - minsveparen "Holmön" och jagaren "Norrköping" - sjösattes 5/9 på Eriksbergs varv i Göteborg. (DN fr Göteborg)

<u>Rågösvenskarna till Sverige.</u>

Enligt vad svenska beskickningen i Moskva 5/9 inberättat till utrikesdepartementet har sovjetryska regeringen förklarat sig icke ha någon invändning mot en överflyttning av de 110 Rågösvenskar, vilka hemställt om att få komma till Sverige. (DN)

<u>Skärpt censur i Norge.</u>

Från Oslo meddelas: För att förhindra, att uppgifter rörande olika åtgärder i Norge nå mot Tyskland krigförande länder, ha fr.o.m. 5/9 skärpta censurbestämmelser införts i Norge. (DN fr Oslo)

<u>Norsk partisamling.</u>

Från Oslo meddelas 5/9: De fyra stora partierna i Norge, högern, Norges bondelag, venstre och arbetarpartiet, ha enats om en politisk samling till det norska folkets bästa och därmed gravlagt allt inbördes partisplit. Förhandlingar i denna sak ha under den senaste tiden förts mellan de fyra partiernas ledande män, varvid även frågan om Norges framtida ställning till Tyskland blivit föremål för behandling. Vad som också i hög grad bidragit till denna politiska samling mellan de fyra partierna är den aktivitet som förekommit från antidemokratiskt håll. Mycket

372:2

6 sept.1940

tyder på att en dragkamp om de tyska ockupationsmyndigheternas förtroende förestår mellan den politiska samlingen i Norge och de krafter som äro verksamma speciellt inom Nasjonal Samling, hr Quislings parti. (DN fr Oslo)

Tal av Churchill. I sin redogörelse över krigshändelserna inför underhuset 5/9 yttrade Churchill bl.a.: "Det minnesvärda avtal mellan Storbritannien och Förenta staterna som jag berörde senaste gången jag talade i underhuset är nu klart. Det vore ett misstag, att ur det officiella meddelandet utläsa mer än vad dokumenten säga. Bytestransaktionerna äro blott åtgärder av ömsesidig säkerhet som två vän-nationer göra för varandra i en anda av förtroende, sympati och god vilja. Blott mycket okunniga personer skulle kunna påstå, att överförandet av amerikanska jagare till den brittiska flottan utgör det minsta brott mot den internationella rätten. Denna transaktion har icke behagat Hitler, och jag hyser icke något tvivel om att han skall låta Förenta staterna umgälla detta, om han får tillfälle därtill. Jag är mycket glad över att de amerikanska armé-, flyg- och flottgränserna flyttats långt ut i Atlantoceanen... Detta kommer att ge Förenta staterna möjlighet att avvärja ett farligt läge, medan fienden ännu är tusentals sjömil från deras land. Amiralitetet säger också, att flottan är mycket nöjd med dessa 50 jagare, som komma att bli oss till stor nytta. - Underhuset torde ha observerat, att Rumäniens område

utsättes för en kraftig stympning. För min del har jag alltid ansett, att de södra delarna av Dobrudsja hade bort återlämnas till Bulgarien, och jag har aldrig känt mig riktigt nöjd med det sätt, varpå Ungern behandlades efter världskriget. Brittiska regeringen har icke för avsikt att erkänna några som helst territoriella förändringar, som ägt rum under kriget, med mindre de skett med de intresserade parternas fria medgivande och goda vilja. Ingen kan säga, hur långt Hitlers imperium kommer att sträcka sig, innan detta krig slutar. Jag tvivlar icke på att det kommer att försvinna ganska snabbt. - Det allmänna luftslag som jag talat om fortsätter. Tyskarna ha med säkerhet använt en större del av sin totala flygstyrka än vad vi själva hittills ansett nödvändigt att insätta mot dem. Deras försök att betvinga brittiska flygvapnet och vårt luftvärn genom dagliga anfall har kostat dem mycket. I runt tal är proportionen i fråga om maskiner 3:1 till vår förmån och 6:1 i fråga om förare och besättningar. Man försäkrar oss, att dessa siffror ingalunda täcka samtliga de förluster som tillfogats fienden. Vi måste bereda oss på en hårdare strid under denna september månad. Fienden känner ett mycket stort behov av att vinna ett avgörande, och om han förfogar över det antal maskiner som vi hittills räknat med, är han tvungen att successivt fördubbla sina anfall under september. De ansvariga officerarna i vårt flygvapen hysa fast tillförsikt till vår förmåga att hålla

372:4

6 sept. 1940.

stånd mot detta anfall i kraftigt ökad omfattning. Vårt flygvapen är i dag större till numerären och bättre utrustat än vad det var vid krigets början eller till och med i juli, och vi äro mycket närmare den tyska totalsiffran än vad vi trott oss kunna prestera under detta första avsnitt av kriget.

Tyskarna påstå, att under juli och augusti 1.921 brittiska flygplan förstördes. Våra förluster under dessa två månader voro 558 plan. Våra förluster i förare äro givetvis lyckligt nog mycket lägre. 1.075 civilpersoner ha dödats i Storbritannien under augusti, och ett något större antal personer har blivit svårt skadade. Frånsett mindre skador som redan reparerats ha under augusti av sammanlagt 13 milj. hus på vår ö 800 blivit så svårt skadade, att det icke går att reparera dem. - Det må bli ett nervkrig, ett kraftens, viljans och uthållighetens krig, i vilket hela de brittiska och tyska folken delta, denna strid må bli hård eller lång, sak samma, vi skola icke rygga tillbaka för den. Vi tro, att den moral och den anda som fostrats genom fria institutioner skall visa sig mera uthållig och beslutsam än något som kan ernås genom den mekaniska disciplin och effektivitet som påtvingas folk genom fruktan. Vi befinna oss tydligen i stor utsträckning i det aktiva stridsområdet. Ingen får tro, att invasionsfaran är förbi. Jag avslöjar icke några militära hemligheter, om jag säger, att vårt läge nu är mycket bättre än

372:5

6 sept. 1940.

för några månader sedan. Våra försvarsförberedelser i hemlandet ha fortsatt i gigantisk omfattning. Vi ha icke tvekat att sända en ständig ström av konvojer med förstärkningar till Mellersta Östern. För några dagar sedan funno vi det möjligt att nästan fördubbla vår effektiva flottstyrka i östra Medelhavet genom att sända några av våra kraftigaste moderna fartyg dit. Ehuru italienarna tydligt kunnat observera dessa flottrörelser, hindrade de dem icke. Vi ha inom kort att vänta hårda strider i Mellersta Östern. Vi äro fast beslutna att bibehålla vår styrka där så hög som möjligt och öka vår marina makt, liksom den kontroll som härleder sig därav, överallt i Medelhavet, alltså icke blott i östra delen av detta hav, utan även i den västra."

(TT fr Reuter)

<u>Tal av Halifax.</u> I brittiska överhuset höll utrikesminister Halifax 5/9 ett tal, vari han till en början gick in på händelserna i Rumänien. Han yttrade bl.a.: "Den ståndpunkt brittiska regeringen intar gentemot uppgörelsen i Wien och andra lösningar som åstadkommits genom tvång kan klargöras på följande sätt. Vi ha aldrig stött en politik, som baserar sig på omedgörligt fasthållande vid status quo. Men det är också klart, att brittiska regeringen icke kan acceptera den nu kungjorda lösningen av den ungersk-rumänska tvisten om Transsylvanien, ty denna lösning har dikterats av

372:6

6 sept. 1940.

axelmakterna och har påtvingats Rumänien". - Lord Halifax övergick därpå till att tala om Grekland och förklarade, att "intet kunde vara mera grundlöst än den uppdiktade anklagelse från vilken den italienska agitationen utgick. Hotelserna i den italienska pressen skulle väl ha kunnat skrämma ett mindre modigt folk, men det länder Greklands regering och folk till heder, att de fullkomligt bevarat sitt lugn inför denna provokation och fara. De äro beslutna att vidmakthålla sin neutralitet och att icke ge sina grannar någon förevändning för oneutrala handlingar. Samtidigt ha de den fasta viljan att försvara sin integritet och oavhängighet gentemot alla. Brittiska regeringen skulle i händelse av en aktion av något slag, som skulle hota Greklands självständighet, anse sig bunden att ge grekiska regeringen allt stöd som stod i dess makt." - Halifax fortsatte: "Även utom Europa ha händelserna utvecklat sig snabbt, och anmärkningsvärda sådana ha inträffat rörande några franska kolonier. Brittiska regeringen intresserar sig naturligtvis för denna utveckling. Vi ha erhållit informationer om att vissa krav framförts till Franska Indokinas regering av den japanska militärdelegationen och att de avvisats av de franska myndigheterna. Vid mottagandet av denna underrättelse instruerades brittiske ambassadören i Tokyo att fästa japanska regeringens uppmärksamhet på saken och erinra om det intresse Storbritannien hyser för upprätthållandet av status quo i Indokina. Ut-

372:7

6 sept. 1940.

rikesminister Hull har också förklarat, att detta är en fråga, vid vilken amerikanska regeringen fäster vikt." (TT fr Reuter)

Brittiska jagarförluster. Brittiska amiralitetet meddelade 5/9, att de båda jagarna "Ivanhoe" och "Esk" sänkts av fientliga torpeder eller minor. I kommunikén heter det vidare: Enligt tyska uppgifter skulle under de senaste dagarna 3 brittiska jagare ha sänkts utöver de 2 nu nämnda. I själva verket har ingen annan jagare sänkts, ehuru en jagare blivit skadad. (TT fr Reuter)

Antonescu diktator i Rumänien. Från Bukarest meddelas 5/9: Kung Carol och konseljpresident Antonescu ha i en speciell förordning suspenderat Rumäniens författning och upplöst parlamentet. Antonescu är nu praktiskt taget Rumäniens diktator. I ett av konungen undertecknat dekret heter det: "Vi Carol, konung av Rumänien, överlåter till presidenten för vårt ministerråd att vara ledare av den rumänska staten." Konungen kommer i fortsättningen att utöva följande prerogativ: att vara överbefälhavare över armén, att utdela ordnar, att ge amnesti, att motta utländska diplomater samt att underteckna traktat. Antonescu har förklarat, att han ämnar stärka Rumäniens förbindelser med axelmakterna. Han har vidare klart sagt ifrån att det icke skall förekomma något väpnat motstånd mot den ungerska ockupationen av de avträdda områdena. Antonescu har uppmanat den rumänska pressens

372:8

6 sept. 1940.

representanter att undvika fortsatta angrepp mot kung Carol och förklarat, att han själv flera gånger uppmanat konungen att abdikera. Ministerpresidenten har vidare förklarat, att han ämnar ställa de personer i inrikesministeriet till ansvar som medverkat till att medlemmar av Järngardet blivit straffade. (UP fr Bukarest)

Rumänsk opposition mot axelpolitiken.

Det rumänska liberala partiets ledare, Bratianu, har 5/9 i ett manifest riktat en skarp kritik mot Rumäniens utrikespolitik. Han förklarar däri Bl.a., att regeringen Gigurtu tog ansvaret för en politik, som gynnade axelmakterna. "I utbyte för den olja som levererades till Tyskland erhöll Rumänien vapen till försvar av sina gränser, men dessa vapen ha blivit till ingen nytta, sedan Bessarabien, norra Bukovina och Transsylvanien avträtts. Jordbruksprodukter ha exporterats till Tyskland i sådan mängd, att livsmedelspriserna i Rumänien undergått en kraftig stegring. Vidare ha 34.000 hektar skog utarrenderats till Tyskland." Bratianu förklarar till slut, att han i kronrådet under Wienskiljedomen uttalade sig för motstånd och icke ville anta Tysklands garanti, vilken han ansåg utan värde för Rumänien. (TT fr Reuter)

372:9

6 sept. 1940.

Japans ultimatum till Indokina.

Med anledning av tidningsuppgifter att Japan skulle ha tillställt myndigheterna i Franska Indokina ett formligt ultimatum förklarade amerikanske utrikesministern Hull 4/9, att detta var en fråga "som amerikanska regeringen anser betydelsefull". Ministern förklarade vidare: "Om händelserna visa, att dessa uppgifter äro välgrundade, kommer verkan härav på den allmänna opinionen i Förenta staterna att bli olycklig."

(TT fr Reuter)

I Saigon bekräftas 5/9, att japanerna tagit tillbaka sitt ultimatum till Indokina med krav på att japanska trupper skulle få passera genom kolonin. De fransk-japanska förhandlingarna fortsätta i Hanoi.

Över Hongkong meddelas från Kuangchouwan, att ehuru en avspänning inträtt i Franska Indokina genom återkallandet av Japans ultimatum, fortsätta alltjämt de påbörjade försvarsförberedelserna.

(TT fr Reuter)

Ny japansk marinminister.

Amiral Koshiro Oikawa utnämndes 5/9 till marinminister efter viceamiral Yoshida, som avgått på grund av sjukdom. (TT fr DNB)

x

373:1

7 sept. 1940.

Den tyska utvandringen från Bessarabien.

Från Berlin meddelas 6/9: Av den tyska utflyttning från Bessarabien och norra Bukovina som fastställts i det 29/8 i Moskva ingångna tysksovjetryska avtalet, beröras sammanlagt 128.000 personer, nämligen 90.000 i Bessarabien och 38.000 i norra Bukovina. De få en ny hemort i Ostpreussen samt Weichsel- och Warthedistriktet. (TT fr DNB)

Frankrikes regering ombildas.

Franska ministerrådet sammanträdde 6/9 och överlämnade därvid sin demissionsansökan till statschefen, som tackade dem för den hängivenhet och det samarbete de ägnat honom under svåra förhållanden. Senare på dagen ägde ett nytt sammanträde rum under marskalk Pétains presidium. Närvarande voro Laval, Alibert, Baudoin, Bouthillier, amiral Darlan och Peyrouton. Efter detta möte publicerades följande kommuniké: "För att stärka regeringens handlingskraft har marskalk Pétain beslutat ge ett ministerråd, i vilket endast 8 av hans kolleger skola ha säte, i uppdrag att fastställa de grundläggande principerna för regeringspolitiken och ge dem form av lagar. De regeringsmedlemmar som under Pétains presidium sitta i detta råd och ha ministrarnas prerogativ äro: Laval, Alibert, Baudoin, Belin, Bouthillier, Darlan, general Huntziger och Peyrouton. Ministerrådets beslut förberedas av ett kabinettsråd med vice konseljpresidenten som ordförande. Kabinettsrådet omfattar alla statssekreterare, antingen de ha ministers rang eller ej." (forts.)

373:2

7 sept. 1940.

Fördelningen av portföljerna i den nya regeringen blir följande: Vice konseljpresident Laval, som också får om hand informationsdepartementet och skall samordna de andra ministrarnas verksamhet, justitieminister Alibert, inrikesminister Peyrouton, utrikesminister Baudoin, finansminister Bouthillier, krigsminister general Huntziger, marinminister amiral Darlan, arbets- och industriminister Belin. Såsom statssekreterare ingå i kabinettsrådet: för flyget general Bergéret, för undervisningen och ungdomsvården Rouart, för jordbruket och försörjningen Caziot, för kommunikationerna Berthelot och för kolonierna konteramiral Platon. General Weygand har i egenskap av regeringens generaldelegat i Franska Afrika erhållit de mest vidsträckta befogenheter för att trygga försvaret av imperiets säkerhet. (DN fr Vichy)

Tronskifte i Rumänien.

Från Bukarest meddelas: Kung Carol har abdikerat. Häftiga påtryckningar från konungens bittraste motståndare i landet, nämligen medlemmarna av Järngardet, betecknas som närmaste anledningen till tronavsägelsen, vilken ägde rum tidigt på morgonen 6/9. Konungen abdikerade till förmån för 19-årige sonen Mikael. (TT fr Reuter) (forts.)

373:3

7 sept. 1940.

Konung Carol tillkännagav 6/9 sin abdikering genom följande proklamation: "Rumäner! Tider av svåra skakningar och bekymmer dra fram över vårt land. I tio år har jag bemödat mig om att såsom mitt samvete bjudit mig göra allt för Rumäniens välgång. I dag ligger sorgen tung över landet, som står inför stora faror. På grund av min kärlek till denna jord, på vilkan jag fötts och växt upp, vill jag undanröja farorna genom att åt min son, som ni älska, överlämna maktens tunga börda. Min bön är, att detta för fosterlandets räddning bragta offer icke skall visa sig vara förgäves. Jag ber alla rumäner att omgärda min son med trohet och kärlek, så att han finner det stöd som han behöver för det hädanefter på hans skuldror liggande stora ansvaret. Må Gud beskydda vårtland och beskära det en stoltare framtid! Leve Rumänien!"

Kl. 9.30 på morgonen 6/9 avlade konung Mikael kungaeden i tronsalen på kungliga slottet i Bukarest inför ministerpresident Antonescu, den rumänska ortodoxa kyrkans patriark samt överpresidenten i högsta kassationsdomstolen. Eden hade följande lydelse: "Jag svär att bevara Rumäniens arvegods, dess gränser och dess integritet, så sant mig Gud hjälpe." Ministerpresident Antonescu avlade därefter ed inför konungen med följande ord: "Jag svär, att vara konung Mikael, den rumänska staten och den rumänska nationen trogen, så sant mig Gud hjälpe."

Exkonung Carol avreste 6/9 från Rumänien i extratåg. (TT fr DNB)

:73:4

7 sept. 1940.

USA och Franska Indokina.

Amerikanske utrikesministern Hull meddelade 6/9, att amerikanska regeringen gjort Japan nya diplomatiska föreställningar i fråga om status quo i Yttersta Östern och speciellt i Franska Indokina.
(TT fr Reuter)

Panamerikansk försvarsplan.

President Roosevelt förklarade vid presskonferensen 6/9, att republikerna Costarica och Ecuador helt och hållet samarbeta med Förenta staterna i försvarsplanen för Nord- och Sydamerika. (TT fr Reuter)

x

374:1

8 sept. 1940.

Hemlig polis i Norge.

Från Oslo meddelas 7/9: Norge har fått ett hemligt polisväsen. En särskild polisavdelning har nämligen inrättats i justitiedepartementet under ledning av polisintendent Johan Meyer. (DN fr Oslo)

Avtalet Storbritannien - USA.

Amerikanska regeringen har 6/9 notificerat de övriga amerikanska republikernas regeringar, att de flott- och flygbaser som äro föremål för brittisk-amerikanska avtalet skola stå till deras förfogande på kooperativ grundval för gemensamt försvar av västra halvklotet. (TT fr Reuter)

Flyganfall mot London.

Från Berlin meddelas: Det hittills största bombanfallet mot London företogs 7/9. Flera tusen tyska bombplan av alla de typer som stå till luftvapnets förfogande insattes i angreppet, och flera milj. kg bomber nedsläpptes.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Flygvapnet angrep 7/9 för första gången staden London och dess hamn med starkare formationer. Angreppen följde som vedergällning för de under de senaste veckorna i ökad omfattning genomförda nattangreppen från brittiska flygets sida mot

374:2

8 sept. 1940.

icke-militära mål i riksområdet. Ett enda stort rökmoln sträcker sig från det inre av London till Themsenmynningen. 75 engelska plan ha nedskjutits, medan 26 egna maskiner saknas." (Sv.D. och TT fr DNB)

Flyganfall mot Berlin.

Från Berlin meddelas: Flygangreppet natten till 7/9 mot Berlin var det våldsammaste hittills och avsevärd materiell skada anställdes av brand- och sprängbomber på olika håll i staden. (Sv.D. fr Berlin)

Franska åtgärder mot l'ancien régime.

Från Vichy meddelades 7/9: De tidigare franska konseljpresidenterna Daladier och Reynaud samt general Gamelin ha arresterats och förts till ett slott i närheten av Riom, där statsdomstolen har sitt säte. (TT fr DNB)

Franska regeringen har berövat bl.a. följande fransmän, som leva i utlandet, deras franska medborgarskap, nämligen f. flygministern Pierre Cot och journalisterna Henry de Kerillis, Madame Tabouis, Emile Buré, André Geraud (Pertinax) samt förre chefredaktören för Petit Parisien, Bois. (TT fr DNB)

374:3

8 sept. 1940.

<u>Telegram från Antonescu till Hitler och Mussolini.</u>

Rumänske statschefen general Antonescu sände 6/9 telegram till rikskansler Hitler och Mussolini. Telegrammet till rikskansler Hitler lyder: "Den första tanke som behärskar den rumänska nationen på denna historiska dag, då den återfinner sin sunda kraft, är att i enlighet med pliktens bud bekänna för er sin trohet till det stora tyska folket och dess store ledare och samtidigt uttrycka sitt förtroende till en tryggad nutid och sitt hopp om framtiden."

Telegrammet till Mussolini har följande lydelse: "På denna dag, då den rumänska nationens latinska panna på nytt reser sig stark och fri, sänder det rumänska folket er ett erkännande om sin trohet till det italienska folket och dess store ledare." (TT fr DNB)

<u>Rumänska krisen.</u>

Från Bukarest meddelas 7/9: Statsledaren Antonescu har allvarliga problem att lösa, ty han måste försona de skilda meningsriktningar som företrädas av de våldsamma nationalisterna inom Järngardet, liberalerna under Bratianu samt anhängarna till bondeledaren Maniu, vilka två sistnämnda grupper stå i opposition mot axelmakterna. Ordföranden i det förutvarande liberala partiet, Constantin Bratianu, har riktat ett upprop till sina anhängare, vari han uppmanar dem att i denna svåra tid skänka regeringen Antonescu sitt fulla stöd. Chefen för Järngardet, Horia Sima, anlände 6/9 till Bukarest på inbjudan av Antonescu. Horia

374:4

8 sept. 1940.

Sima har i samförstånd med Antonescu förbjudit Järngardet att tills vidare anordna demonstrationer. Tidningen Buna Vistire, Järngardets organ, som förbjöds i mars 1938, utgavs åter 7/9. I hela Bukarest ha flygblad spikats upp på anslagstavlor och husväggar med krav om att exkonung Carol skall ställas till ansvar för sin politik.

(TT fr Bukarest)

Avtal Rumänien-Bulgarien.

Från Sofia meddelas 7/9: Ett avtal mellan Bulgarien och Rumänien har undertecknats i Craiova. Rumänien avträder därigenom till Bulgarien södra Dobrudsja, omfattande förvaltningsdistrikten Kaliakra och Dorostolo med städerna Dobritsch, Silistra, Tutrakan, Baltschik och Kavarna. Det till Bulgarien överlåtna området omfattar 7.726 kvkm med sammanlagt 378.000 invånare. Bulgariens område ökas genom förvärvet av södra Dobrudsja med 7,5 % till 110.000 kvkm. Det förvärvade landområdets betydelse för Bulgarien ligger främst på det befolkningspolitiska och jordbruksekonomiska området. -Avtalet i Craiova bestämmer bl.a.: 1) Noggrann utstakning av den nya gränsen omedelbart efter avtalets ratificering. 2) 15/9 överta de bulgariska civilmyndigheterna förvaltningen i södra Dobrudsja. 3) 20/9 börjar de bulgariska truppernas inmarsch. 4) Den obligatoriska folkförflyttningen inom norra och södra Dobrudsja skall vara avslutad inom tre månader efter ratifice-

374:5

8 sept. 1940.

ringen. 5) För minoriteterna utanför Dobrudsja planeras en frivillig förflyttning. 6) Bulgarien förpliktar sig att betala ett skadestånd på 450 milj. leva inom två år. Därmed skola alla rumänska förmögenhetsfordringar vara gäldade. (TT fr DNB)

<u>Kinesiska trupper mot Indokina.</u> Från Hanoi meddelades 6/9, att styrkor ur Chiang Kai-sheks armé överskridit gränsen till Franska Indokina. Häftiga strider skola ha utkämpats och det heter, att fullt krigstillstånd nu råder i Indokina. (UP fr Vichy)

x

375:1

9 sept. 1940.

<u>Svensk - ryskt handelsavtal.</u>

Svenska utrikesdepartementet meddelar: "7/9 undertecknades i Moskva en överenskommelse om varuutbyte och betalningar och ett kreditavtal mellan Sverige och Sovjetunionen. Under första året av giltighetstiden för överenskommelsen om varuutbyte och betalningar förutses ett sammanlagt varuutbyte av 150 milj. kr. eller 75 milj. i vardera riktningen. Om leveranserna på kredit medräknas, kommer Sveriges export till Sovjetunionen under avtalets första giltighetsår att uppgå till över 100 milj. kr. mot 18 milj. kr. 1938 och Sveriges import från Sovjetunionen till 75 milj. kr. mot 12 milj. kr. 1938. Sovjetunionen kommer att från Sverige införa vagnshjulsgångar och annan järnvägsmateriel, verktygsmaskiner, kvalitetsstål, kullager och annan utrustning. I utbyte mot dessa varor kommer Sovjetunionen att till Sverige leverera oljeprodukter, spannmål, foderkakor, manganmalm med flera varor. Enligt bestämmelserna i kreditavtalet lämnar Sverige Sovjetunionen en kredit på 100 milj. kr. löpande på 5 år med 4,5 % ränta. Sovjetunionen utnyttjar denna kredit under en tidrymd av 2 år för betalning i Sverige av ytterligare beställningar på maskiner och annan utrustning. Å svensk sida har avtalet undertecknats av folkhushållningsministern Herman Eriksson och å sovjetrysk sida av folkkommissarien för utrikeshandeln Mikojan."

(DN)

375:2

9 sept. 1940.

Nasjonal Samling i verksamhet.	Från Oslo meddelades 8/9: Vidkun Quisling synes fortfarande åtnjuta stort förtroende i tyska kretsar, och det är tydligen på hans inrådan en del tidningsmän och agitatorer inom arbetarpartiet i dagarna arresterats. Flera av arbetarpartiets tidningar utkomma inte längre. Nasjonal Samlings aktivitet är synnerligen omfattande, och denna riktar sig i främsta hand mot arbetarpartiet, där en del intellektuella, vilka förut under den tid Quisling var verksam inom kommunistiska partiet stodo honom nära, utsättas för angrepp. Man kan också märka resultatet av den skärpta censuren i Norge, varigenom alla åtgärder som vidtas från de fyra stora partierna i fråga om den norska samlingen icke publiceras. (DN fr Oslo)
Franska ministerrådet utökat.	Statssekreteraren för jordbruks- och folkförsörjningsfrågor i Frankrike, Caziot, har 8/9 utnämnts till minister, varefter ministerrådet består av 9 medlemmar. (TT fr DNB)
F.d. fransk minister häktad.	Officiellt meddelas 8/9 från Vichy, att förre inrikesministern Mandel arresterats. (TT fr DNB)
Evakuering från Gibraltar.	Från Lissabon meddelades 8/9, att 3.000 personer evakuerats från Gibraltar och anlänt till Horta på Azorerna. (TT fr Reuter)

375:3

9 sept. 1940.

<u>Brittiskt krigsfartyg sänkt.</u> Den italienska krigsmaktens överkommando meddelar 8/9: "En av våra ubåtar har sänkt ett fientligt krigsfartyg som patrullerade i närheten av Gibraltar. Bombförband ha anfallit Maltas arsenal och framkallat eldsvådor, varjämte en fientlig ubåt i torrdocka träffats."
(TT fr Rom)

<u>Brittiska trupper till Orienten.</u> Från Kairo meddelas 8/9: Konvojer av fartyg, som transporterade manskap och materiel från Storbritannien till Rhodesia, Indien och Australien ha anlänt till en hamn i Egypten. (TT fr Reuter)

<u>Värnpliktslag i USA.</u> Representanthuset har 7/9 med 207 röster mot 200 beslutat införa värnplikt i Förenta staterna och samtidigt ratificerat sitt beslut att uppskjuta värnpliktens införande 60 dagar,för att ge frivilligsystemet en ny chans. Amerikanska senaten antog redan 28/8 förslaget om värnplikt, vilket bl.a. innebär, att 3.400.000 man skola inkallas under en period av 5 år. (DN fr Washington)

<u>Paraguays president död.</u> Enligt ett meddelande från Asunción 8/9 har Paraguays president, general Estigarribia, dödats vid en flygolycka. (TT fr Reuter)

375:4

9 sept. 1940.

Kina och Indokina.

Från Chungking förklaras 8/9, att uppgifterna från Vichy om att kinesiska trupper ~~skulle ha överskridit~~ gränsen till Franska Indokina och råkat i strid med indokinesiska trupper fullständigt saknar grund. Vidare uppges, att de bästa divisionerna i kinesiska centralarmén sedan länge varit koncentrerade vid gränsen till Indokina. De kinesiska styrkorna uppskattas till minst 200.000 man. (TT fr Chungking)

Japansk framgång i Kina.

En officiell japansk kommuniké 8/9 meddelar, att efter 8 dagars strider i östra delen av provinsen Shansi 4.255 kineser stupat och 4.500 tagits till fånga. Härmed ha kinesernas förluster sedan början av operationerna i östra Shansi stigit till sammanlagt 10.000 stupade.

(TT fr DNB)

Betalningsöverenskommelse Sverige - Finland.

I Stockholm undertecknades 7/9 en betalningsöverenskommelse mellan Sverige och Finland, vilken gäller för tiden 1/9 1940 - 28/2 1941.

(DN)

x

376:1

10 sept. 1940.

<u>Avtal om Sveriges varuutbyte med Holland och Belgien.</u>

En överenskommelse har 9/9 träffats i Stockholm mellan de svenska och tyska regeringskommissionerna om betalnings- och varuutbytet mellan Sverige och Holland. En provisorisk överenskommelse har samtidigt även ingåtts rörande varuutbytet mellan Sverige och Belgien. För tiden fram till årsskiftet räknas med en svensk export till Holland på 17 milj. kr. samt till Belgien på 5 milj. Hälften härav skulle representera trävaror. Övriga exportvaror äro i huvudsak massa, papper och maskiner. (Sv.D.)

<u>Brittiska flygblad över Paris.</u>

Brittiska flygblad nedkastades 9/9 över Paris. I dessa heter det, att Paris icke kan betraktas som en öppen stad, emedan den vimlar av tyska soldater. I flygbladen meddelas även, att Paris kan bli bombarderat av brittiska flygvapnet liksom alla andra orter i Frankrike, där tyska soldater koncentrerats. (UP fr Paris)

<u>Franska flyktingarna.</u>

Från Vichy meddelas: 314.500 flyktingar och demobiliserade soldater fördes under perioden 26/8 - 1/9 över demarkationslinjen mellan den fria och den ockuperade zonen i Frankrike. (TT fr DNB)

376:2

10 sept. 1940.

Pondichéry följer de Gaulle.	Franske guvernören i Pondichéry, Bonvin, meddelar 9/9, att den franska regeringen i Pondichéry anslutit sig till general de Gaulle och förklarat, att den icke erkänner Vichyregeringen. (TT fr Reuter)
Kina och Indokina.	I Shanghai meddelas 9/9, att kinesiska utrikesdepartementet överlämnat en energisk protest till franska ambassaden i Chungking med anledning av de medgivanden som Frankrike gjort Japan i Franska Indokina. (TT fr Reuter)
USA:s försvar.	President Roosevelt underskrev 9/9 förordningen om anslag på 5.251.486.000 dollar för byggande av en amerikansk flotta för både Atlanten och Stilla havet samt för utrustande av en armé på 2 milj. man. (TT fr Reuter)
	Amerikanska marinen tillkännagav 9/9, att den beställt 201 fartyg för en kostnad av 3.861 milj. dollar. Enligt uppgift avser beställningen 7 slagskepp på 45.000 ton, 8 hangarkryssare, 27, kryssare, 115 jagare, 43 ubåtar och 1 depåfartyg. Genom denna beställning stiger antalet under byggnad varande eller beställda slagskepp i Amerika till 12. (TT fr Washington)

376:3

10 sept. 1940.

Försvaret av Panamazonen.

Amerikanska krigsdepartementet meddelar 9/9, att 2 avdelningar medelstora och tunga bombplan samt spaningsplan skola överflyttas till Panamazonen som en början till förstärkandet av kanalens försvar. Flygplanen skola permanent förläggas till en ny militärbas i Porto Rico. (TT fr Reuter)

Panamerikanskt försvar.

Från Washington meddelas 8/9: Förenta staternas regering har inbjudit alla amerikanska republiker att deltaga i anskaffande av flott- och flygbaser till den amerikanska kontinentens gemensamma försvar. Ett antal amerikanska jagare, möjligen också andra lämpliga krigsfartyg, komma att under hand försäljas till eller överlåtas på vissa latinamerikanska republiker, som gjort framställning härom. (TT fr Washington)

x

377:1

11 sept. 1940.

Ny metod av brittiska flygare. Från vederbörligt håll i Berlin uttalades 10/9 en indignerad protest mot ett nytt stridsmedel, som de brittiska flygarna begagna sig av. Sedan 11/8 ha de vid sina nattliga raider över Tyskland i allt större omfattning över vidsträckta områden nedkastat ett slags brandbrickor, vilka bestå av celluloidskivor i formatet 5 x 5 cm, försedda med en tändsats. "Det behöver icke särskilt framhållas", förklaras det i meddelandet,"att dessa brandbrickor äro absolut ur stånd att skada några militära mål. När därför nu tyska bomber efter så många tillbakavisade fredsanbud och så många bortviftade varningar träffa militära mål i London, utgöra bomberna vedergällning också för denna ovärdiga engelska stridsmetod." (TT fr DNB)

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet förklarar, att de totala förlusterna i handelstonnage till följd av fientlig aktion under veckan 25/8 - 1/9 utgjorde 84.575 ton, därav 11 brittiska fartyg om 56.020 ton, 5 allierade fartyg på 15.038 ton och 4 neutrala fartyg på 13.517 ton.

Den brittiska handelsflottans förluster under första krigsåret uppgå till 1.539.196 ton, de allierades förluster till 462.924 och de neutralas till 769.213 ton, varför totalförlusten under det första året, räknat till 1/9, utgör 2.771.333 ton. Trots dessa förluster är den i tjänst varande brittiska handelsflottan för närvarande större än vid krigsut-

377:2

11 sept. 1940.

brottet. De tyska förlusterna i kapade eller sänkta handelsfartyg utgjorde intill 9/9 cirka 963.000 ton och de italienska 273.000, varför de fientliga förlusterna sammanlagt uppgå till 1.236.000 ton.
(TT fr Reuter)

Rumänien blir "legionär" stat. Järngardesledaren Horia Sima har 10/9 uttalat sig om Rumäniens blivande regim, varvid han bl.a. förklarade, att Rumänien skall bli en "legionär" stat. "En legionär regim innebär en stor andlig omvälvning. Den grundläggande idén är nationen. I utrikespolitiskt hänseende önskar legionärrörelsen en obetingad och intim anslutning till axelmakterna. Denna redan av Codreanu fastslagna grundprincip för utrikespolitiken förblir oförändrad. Legionärrörelsens seger i Rumänien betyder, att axeln är närvarande vid Donau och att en stabil ordning i Donau- och Balkanområdet börjar utkristalliseras. I Rumänien har England icke mer någonting att säga till om. På det inrikespolitiska området bekämpar legionärrörelsen judendomen, frimureriet och plutokratin. Legionärrörelsen är för monarki under konung Mikael. Med statsledningen i general Antonescus person, vilken gjort legionärrörelsens seger till ett fullbordat faktum, består det uppriktigaste samförstånd." (TT fr DNB)

377:3

11 sept. 1940.

<u>Bulgariskt tack till Sovjet.</u>

Från Moskva meddelas: Bulgariske ministern i Moskva,Stamneoff, avlade 10/9 ett besök hos utrikeskommissarie Molotov och överbragte till denne den bulgariska regeringens tack för det moraliska stöd som ryska regeringen lämnat Bulgarien vid lösningen av Dobrudsjafrågan.

(TT fr Tass)

<u>Republikanerna och värnpliktslagen i USA.</u>

Den republikanske presidentkandidaten i Förenta staterna, Willkie, har 10/9 offentliggjort en deklaration, i vilken han uttrycker sin förhoppning, att senatens och representanthusets medlemmar vid diskussionen av värnpliktslagen skola tillbakavisa ändringsförslaget om ett uppskov med värnpliktsinkallelserna på 60 dagar. Willkie har vidare förklarat, att hans parti motsätter sig varje eftergift inför diktatorerna.

(UP fr Rushville)

x

378:1

12 sept. 1940.

Franska kolonierna och Vichyregeringen.

Från Vichy meddelas 11/9: De transoceana franska besittningarna fortsätta att ge marskalk Pétain och hans regering försäkringar om sin lojalitet. Pétain har sålunda erhållit ett telegram från handels- och jordbrukskammaren på Elfenbenskusten, som önskar ett återupptagande av sjöförbindelserna och försäkrar marskalken om sin storatillgivenhet. Koloniministern amiral Platon har från guvernören i Franska Somaliland erhållit ett telegram, vari denne försäkrar, att hela befolkningen är regeringen trogen. (TT fr Havas)

Brittiska flottangrepp mot tyska kanalbaserna.

Brittiska amiralitetet meddelar 11/9: "Upprepade kraftiga angreppsaktioner ha företagits av våra lätta sjöstridskrafter mot fiendens artilleriställningar, handelsfartyg och hamnar vid Engelska Kanalen. Dessa operationer ha tillfogat fienden förluster samt skador på anläggningar i hamnar, som skulle kunna bli av stor vikt i händelse av ett invasionsförsök i Storbritannien. (TT fr Reuter)

Churchill om invasionsfaran.

Premiärminister Churchill höll 11/9 ett tal i radio, varvid han bl.a. yttrade: "De tyska bombstyrkor som alltid så snart vädret varit lämpligt plötsligt dykt upp över vår ö, ofta åtföljda av 300 à 400 jaktplan för att anfalla militära och andra mål, ha mötts av våra jaktdivisioner och nästan alltid skingrats. Denna tyskarnas ansträngning att skaffa sig

378:2

12 sept. 1940.

luftherraväldet under dagen över England är självfallet en avgörande faktor för hela kriget. Hittills har den klart misslyckats. Det råder intet tvivel om att Hitler får betala ett högt pris för det sätt på vilket han använder sina stridsstyrkor, och om han under många veckor framåt fortsätter, kommer han för visso att nöta ut och förstöra denna vitala del av sitt flygvapen. Detta kommer att skänka oss en stor fördel. Å andra sidan skulle det för honom vara ett mycket stort vågspel att försöka en invasion i Storbritannien, innan han skaffat sig herraväldet i luften. Icke desto mindre pågå förberedelserna för en invasion i stor skala utan uppehåll. Många hundra motorpråmar bege sig längs Europas kust från tyska och holländska hamnar till hamnar i Nordfrankrike från Dunkerque till Brest och bortom Brest ända till franska hamnar i Biscayabukten. Dessutom dirigeras konvojer av handelsfartyg i dussinvis genom Pas de Calais, varvid de smyga sig från hamn till hamn i skydd av de nya batterier som tyskarna uppställt på Frankrikes kuster. Det finns nu ansenliga anhopningar av handelsfartyg i tyska, holländska, belgiska och franska hamnar, ända från Hamburg till Brest. Slutligen göras en del förberedelser för fartygstransporter av invasionsstyrkor från norska hamnar. Bakom dessa anhopningar av fartyg och pråmar finnas mycket stora tyska truppstyrkor, vilka vänta på order att embarkera och ge sig ut på sin mycket farliga och mycket osäkra färd över havet. Vi

378:3

12 sept. 1940.

kunna icke säga, när de ämna försöka komma. Vi kunna icke ens vara säkra på att de komma att göra ett försök. Men vi kunna icke blunda för det faktum, att en invasion i stor skala på denna ö håller på att förberedas med hela den tyska omsorgen och att den kan sättas i gång vilket ögonblick som helst mot England, mot Skottland eller mot Irland eller mot alla dessa tre områden. Vi måste därför betrakta nästa vecka som en mycket viktig vecka i vår historia. Den kan jämföras med de dagar, då den spanska armadan närmade sig över Kanalen eller när Nelson befann sig mellan oss och Napoleons stora armé i Boulogne. Varje man och kvinna måste därför bereda sig att göra sin plikt, vilken den än blir, med särskild stolthet och omtanke. Våra flottstyrkor äro talrika och mäktiga, vårt flyg står högre i fråga om kraft än vad som någonsin tidigare varit fallet, och det är medvetet om sin bevisade överlägsenhet, förvisso icke numerärt, men i fråga om manskap och maskiner. Våra kuster äro väl befästa och väl besatta, och där bakom, redo att gå till anfall mot inkräktarna, ha vi en rörlig armé, mycket större och mycket bättre rustad än vad vi någonsin haft tidigare. Dessutom ha vi över 1½ milj. hemvärnsmän, en frivillig organisation för lokalt försvar, vars medlemmar äro lika mycket soldater som de i den reguljära armén och beslutna att strida om varje tumsbredd jord i varje by och på varje gata. De grymma och urskillningslösa bombardemangen av London äro na-

turligtvis en del av Hitlers invasionsplan. Han hoppas, att han genom att döda ett stort antal civila samt kvinnor och barn skall kunna terrorisera och skrämma folket i denna mäktiga imperiestad och göra det till en börda och till en källa till oro för regeringen och därigenom avvända vår uppmärksmhet från det våldsamma angrepp som han förbereder. Han känner föga den brittiska nationens anda eller det sega virket hos Londonborna, vilkas förfäder spelade en förstarangsroll vid upprättandet av de parlamentariska institutionerna och vilka uppfostrats att skatta friheten högre än livet." (TT fr Reuter)

Ungerskt löfte till minoriteterna i Transsylvanien. Från Budapest meddelades 11/9: Ungerske konseljpresidenten greve Teleki har givit minoriteterna i Transsylvanien en försäkran, att de skola få använda sina egna språk och ha egna skolor. Han förklarade därvid, att myndigheterna i gengäld räkna på minoriteternas lojalitet mot den ungerska regeringen och att ungerska regeringen i minoritetsfrågan ämnar följa rättvisans politik, genom vilken minoritetsmedlemmar bli jämställda med övriga medborgare. (TT fr Reuter)

Oron i Rumänien. Rumänske ministerpresidenten Antonescu har utsänt ett radiomeddelande 11/9, vari förklaras, att krafter äro i rörelse för att åstadkomma en revolutionär omstörtning och att centrum för denna illegala verksamhet

12 sept. 1940.

är Bukarest. Han förklarade, att "den statsfientliga rörelsen kommer att undertryckas med alla till buds stående medel, i vilken form den än skulle uppträda". (UP fr Bukarest)

Rumänska armén demobiliseras.

Rumänska ministerpresidiet meddelar 11/9, att alla åtgärder vidtagits för demobilisering av armén. (UP fr Bukarest)

Bulgariskt tack till Tyskland.

Från Berlin meddelas 11/9: Konung Boris av Bulgarien har i ett telegram till rikskansler Hitler framfört ett tack för det stöd rikskanslern givit Bulgariens sak i Dobrudsja-frågan. I ett svarstelegram har rikskanslern uttryckt förhoppningen, att den uppnådda överenskommelsen mellan Bulgarien och Rumänien skall bli inledningen till ett nytt avsnitt av fredlig utveckling i Donauområdet. (TT fr DNB)

Kanadas flygvapen.

Från Ottawa meddelades 11/9, att de första kanadensiska flygare som utbildats i enlighet med imperieplanen komma att ingå i de aktiva styrkorna i slutet av september 1940. Spanarna ha först av alla fullbordat sin utbildning, medan piloter och skyttar bli färdiga i oktober. 12.000 man voro 11/9 enrollerade som piloter, spanare, skyttar och mekaniker i verkstäderna. 700 man enrollera sig varje vecka. (TT fr Ottawa)

x

379:1

13 sept. 1940.

Norskt riksråd bildat.

I Oslo uppges, att ett norskt riksråd bildats 12/9 med följande sammansättning: President för riksrådet: I.C. Christensen; finansminister: skeppsredaren och advokaten Kaare Schoening; arbetsminister: godsägare Borch; lantbruksminister: docent Mork; informationsminister: direktör Gudbrand Lunde, Stavanger; idrottsminister: godsägare Axel Stang; ecklestiastikminister: professor Ernst W. Selmer; utrikesminister: generalkonsul E. Ringnes; inrikesminister: hovrättsrådet Dahle, Skien; handelsminister: handelsrådet Johannesen; fiskeriminister: borgmästare Alvestad, Ålesund; socialminister: tidningsdisponent J. Aae, Trondheim; polisminister: polischefen Jonas Lie; justitieminister: sorenskrivare Harbeck.
(UP fr Oslo)

Schweiz' neutralitet.

Schweiziske presidenten Pilet-Golaz höll 12/9 i Lausanne ett tal, vari han bl.a. yttrade: "Schweiziska regeringens uppgift under nuvarande omständigheter är att vidmakthålla landets självständighet och frihet. Den ledande principen i vår politik är och förblir sedan många århundraden neutraliteten - en genomtänkt neutralitetspolitik, fri från varje lidelse och varje ideologisk påverkan, en fast neutralitetspolitik, som vi äro beslutna att med alla medel få respekterad, vilka obehag och offer det än kan kosta oss. Intet tvivel kan få förekomma i detta hänseende."
(TT fr Schweiziska telegrambyrån)

379:2

13 sept. 1940.

Förluster i kriget Italien - Storbritannien.

Under de 3 första månaderna av kriget har Italien enligt den officiella italienska statistiken förlorat sammanlagt 63 flygplan, medan de engelska förlusterna uppgå till 373 plan. Den brittiska krigsflottans förluster uppgå under samma tid till 31 sänkta och 58 skadade fartyg. Av de sänkta fartygen äro 2 kryssare, 7 jagare, 12 ubåtar och 10 handelsfartyg. Svårt skadade ha blivit 5 slagskepp, 13 kryssare, 3 ubåtar, 3 hangarfartyg och 24 handelsfartyg jämte 10 jagare. Den italienska flottan har under samma tid förlorat kryssaren "Colleoni", 3 jagare, 8 ubåtar och 3 mindre fartyg. (TT fr DNB)

Internationella Donaukommissionen likvideras.

Från Wien meddelas 12/9: Sedan 5/9 ha under tysk ledning överläggningar ägt rum i Wien mellan sakkunniga såsom representanter för de intresserade regeringarna om frågor rörande sjöfarten på Donau ovanför Braila. Därvid konstaterades enhälligt, att den på Versaillesfördraget grundade internationella Donaukommissionen, vilken sedan sin tillkomst behandlat dessa frågor, till följd av de nya förhållandena måste betraktas såsom upplöst. Överläggningarna avslutades 12/9 med att en provisorisk överenskommelse undertecknades, vari anstalter träffats för en likvidering av den internationella Donaukommissionen och för ett säkrande av en friktionsfri sjöfart på ifrågavarande del av Donau för framtiden.

(TT fr DNB)

379:3

13 sept. 1940.

Rumänskt motstånd i Transsylvanien.

Från Budapest meddelas 11/9: Vid de ungerska truppernas besättande av Seculiområdet i Transsylvanien kom det till sammanstötningar mellan ungrare och rumäner, i det att anhängare till Manius bondeparti satte sig till motvärn mot de ungerska trupperna, då dessa planmässigt skulle rycka in i staden. En strid uppstod, varvid 16 rumäner dödades.
(UP fr Budapest)

Kanadas rustningsindustri.

Kanadensiske rustningsministern meddelade 11/9, att Storbritannien och Kanada tillsammans investerat 222.600.000 dollar i rustningsfabriker i Kanada. Dessa fabriker få en produktionskapacitet till ett värde av 800 milj. dollar om året i fråga om alla slag av krigsmateriel. Förutom virke och livsmedel har Storbritannien hittills köpt krigsmateriel i Kanada för 208 milj. dollar. (TT fr London)

USA-gåva till Finland.

Amerikanska Röda korset meddelar 12/9, att kläder och livsmedel till ett värde av 1 miljon dollar inom den närmaste framtiden skall avsändas till Finland. Det är det första inköp som skett av de medel vilka beviljats av kongressen till en fond för flyktingar.
(UP fr Washington)

379:4

13 sept. 1940.

Valtal av Roosevelt.

President Roosevelt höll 11/9 i Washington sitt första valtal under presidentkampanjen. I talet yttrade han bl.a.: "Jag hatar kriget nu mer än någonsin förr. Jag är besluten att göra allt vad jag kan för att för all framtid hålla kriget borta från våra kuster. Vi skola icke delta i utländska krig, och vi skola icke sända vår armé, vår flotta och vårt flygvapen utanför den amerikanska kontinenten till strid i främmande länder, annat än i händelse vi bli angripna." (TT fr DNB)

Presidentvalet i Mexiko.

Den mexikanska deputeradekammarens valkollegium har 12/9 förklarat regeringpartiets kandidat, general Avila Camacho, vald till Mexikos president efter kontrollräkning av de röster som avgivits vid valet i juli. Enligt det officiella resultatet erhöll Camacho 2,5 milj. röster, medan oppositionens kandidat, general Andreu Almazan, fått 150.000.

(TT fr Reuter)

Anhängare till den mexikanske presidentkandidaten Almazan ha 12/9 i S:t Antonio i Texas antagit en resolution, i vilken den mexikanske presidenten Cárdenas förklaras "avsatt". Till provisorisk president intill dess Cárdenas´ valperiod utgår 1/12 1940 utnämnes samtidigt general Lopez.

(UP fr S:t Antonio,Texas)

x

380:1

14 sept.1940

<u>Nationalsocialisterne i Holland.</u>

I Berlin meddelas 13/9: I Holland har av det holländska nationalsocialistiska partiets ledare diplomingenjören Mussert beslutats bildandet av en SS-organisation, som skall vara en systerkår till den tyska SS. Tusentals SS-män undergå redan utbildning i Holland.

(DN fr Berlin)

<u>De tyska ockupationskostnaderna i Frankrike.</u>

Den franska statsledningen offentliggjorde 13/5 i Vichy ett dekret, vari bestämmes, att ett speciellt konto kommer att öppnas, som skall bestrida alla kostnader i samband med den tyska ockupationen. Ett särskilt avtal härom har träffats mellan regeringen och Frankrikes bank. Den sistnämnda ställer 50 miljarder francs till ockupationstruppernas förfogande. Kostnaderna för den tyska ockupationsarmén beräknas fr.o.m. 25/6, då vapenstilleståndet undertecknades. Den tyska regeringen har fastställt kostnaderna för ockupationen till 20 milj. riksmark pr dag.

(UP fr Vichy)

380:2

14 sept.1940

<u>Fransk stad får böta för sabotage.</u> Från Vichy meddelades 13/5: De tyska ockupationsmyndigheterna ha ådömt Nantes 5 milj. francs böter som straff för att en telefonledning, tillhörande de tyska trupperna, blivit avskuren. En liknande händelse inträffade för någon tid sedan. Vid detta tillfälle blev bötesbeloppet 2 milj. francs. (UP fr Vichy)

<u>Fransk flottstyrka passerar Gibraltar.</u> De brittiska flottmyndigheterna i Gibraltar bekräfta, att 3 franska kryssare och 3 jagare 11/9 passerade Gibraltar i västlig riktning med okänd destinationsort. (TT fr Reuter)

<u>Sovjet och Donaufrågan.</u> Officiellt meddelas 13/9 i Moskva: "Biträdande utrikeskommissarien Vysjinskij mottog 10/9 tyske ambassadören greve von der Schulenburg och framhöll för honom, att Sovjetunionen i sin egenskap av Donaustat icke kan inta en indifferent hållning till frågan om Donausjöfartens regim och icke kan avstå från att delta i en lösning av Donauproblemen. Sovjetryska regeringen önskade därför av tyska regeringen erhålla alla upplysningar om expertkonferensen i Wien för lösning av de internationella Donauproblemen. Ambassadör von der Schulenburg svarade, att han skulle uppmana sin regering att lämna ifrågavarande upplysningar."
(TT fr Tass)

3803

14 sept.1940

Rysk protest mot Rumänien.

Officiellt meddelas i Moskva: Biträdande utrikeskommissarien Dekanosov mottog 12/9 rumänske ministern Gafencu och avgav för honom följande deklaration: "Kl.13 11/9 öppnades plötsligt gevärs- och kulspruteeld från rumänskt territorium mot en patrull ryska gränsvakter, som befann sig i närheten av berget Baloasj, 34 km. sydost om Cernowitz. En annan grupp ryska gränsvakter, som begav sig till stället för intermezzot, blev även utsatt för kulspruteeld från rumänskt territorium. De ryska gränstrupperna måste besvara elden. Sovjetryska regeringen konstaterar, att rumänska regeringen ännu icke avgivit något svar på den sovjetryska protestnoten av 29/8 om provokatoriska handlingar från rumänska gränsvakters och truppers sida. Emellertid ha såsom ovan nämnts nya och allvarligare provokatoriska handlingar från rumänska truppers sida företagits 11/9, och sovjetryska regeringen fäster åter rumänska regeringens uppmärksamhet på det otillåtliga i dessa handlingar".

Minister Gafencu svarade, att han 13/9 komme att till sovjetryska utrikeskommissariatet överlämna svaret på sovjetryska regeringens not av 29/8. Vad beträffade intermezzot 11/9 skulle undersökning inledas och de skyldiga straffas. (TT fr Tass)

x

381:1

15 sept.1940

Tyska spärrzoner i Norge.

Från Oslo meddelas 14/9: Jämte en gränszon mot Sverige, vilken inrättades i maj, har med hänsyn till de omfattande tyska militära förberedelserna en ny gränszon upprättats utmed Norges södra och västra kust, benämnd "gränszon Vest". Alla personer över 15 år som vistas inom zonen eller som önska resa in i denna måste inneha särskilda passersedlar, som utfärdats av polismyndigheterna. Inom gränszonen ha stora områden helt avspärrats för alla som inte tillhöra tyska försvaramakten.

(DN fr Oslo)

Danska kreatursstocken minskas.

Från Köpenhamn meddelas 14/9: Den danska kreatursstocken måste under loppet av 4 veckor reduceras med 2,5 milj. nötboskap och svin. Dessutom är det nödvändigt att hönsens antal minskas med 7 milj. djur. För olika djurslag ter sig nedskärningen på följande sätt: mjölkkor från 1,6 till 1,5 à 1,4 milj., kvigor från 650.000 till 500.000 à 450.000, svin från 3 milj. till 1,5 milj. samt höns från 15 till 8 milj. (TT fr Köpenhamn)

Tysk-rysk polemik.

Sovjetryska telegrambyrån TASS har utsänt följande meddelande: "Den tyska tidningen Nationalzeitung har återgivit en uppgift ur den rumänska tidningen Buna Vestire, enligt vilken rumänske ministern i Moskva, Gafencu, under överläggningar rörande Wienskiljedomen skulle ha framställt ett förslag om att ett sovjetryskt protektorat över Rumänien skulle upprättas, med påföljd att 'den rumänska delegationens ställning i Wien blivit outhärdlig'. TASS har bemyndigats meddela, att ovannämnda uppgift saknar

381:2

15 sept. 1940

varje grund och att utspridandet av dylika rykten tydligen är avsett att åstadkomma oro i Rumänien liksom den senaste tidens upprepade intermezzon vid den rysk-rumänska gränsen, mot vilka sovjetryska regeringen ingivit protest".

Nationalzeitung i Essen vilken anses stå riksmarskalk Göring nära, angriper 14/9 den ryska telegrambyrån TASS och hävdar, att denna utsänt en förklaring som icke överensstämmer med fakta. Tidningen påpekar, att den publicerat ett referat av en artikel i Buna Vestire, vari det heter, att det rumänska sändebudet i Moskva, Gafencu, "i de dagar då reglerandet av den transsylvanska frågan dryftades föreslagit ett ryskt protektorat över Rumänien". Den tyska tidningen drar härav slutsatsen, att TASS-byråns angrepp måste tillbakavisas, då det åsyftade meddelandet i Nationalzeitung icke haft något att göra med de ryska avsikterna mot Rumänien, utan endast med kung Carols påstådda avsikter mot Sovjetunionen. (UP fr Berlin)

<u>Inga italienare i tyska flyget:</u>

Med anledning av brittiska uppgifter om att italienska piloter skulle ha förts till Tyskland för att täcka en påstådd brist på tyska flygare förklarades officiellt i Berlin 14/9, att det mellan de båda axelstaterna existerande vapenbrödraskapet gör det möjligt att efter behag utbyta väpnade styrkor sinsemellan, men att de tyska förlusterna i flygare varit så små att Tyskland icke behövt ta sin partner i anspråk. (TT fr DNB)

381:3

15 sept. 1940

Brittisk rapport om luftkriget.

Brittiska flygministeriet meddelar 14/9: "Stora kontingenter brittiska bombplan anföllo natten till 14/9 fientliga fartyg i hamnar och dockor vid franska och belgiska kusten. Pråmsammandragningar förstördes och dock-anläggningar sattes i brand vid Boulogne, Calais, Dunkerque, Ostende och Antwerpen. Det var det intensivaste och långvarigaste bombardemang av den franska Kanalkusten som ägt rum sedan krigets början. Föreliggande fullständiga uppgifter om antalet offer för de tyska flyganfallen natten till 12/9 visa, att 110 personer dödades och 260 sårades i Londonområdet". (TT fr London)

Från London meddelades 14/9, att man där haft flyglarm i 70 av den gångna veckans 168 timmar. (DN fr London)

Fransk flott-styrka till Dakar.

I Vichy meddelas 14/9: 6 franska krigsfartyg vilka avsänts som förstärkning till Dakar i Franska Västafrika, ha enligt ingångna meddelanden välbehållna anlänt till sin destinationsort. (TT fr DNB)

Italiensk fram-stöt i Egypten.

Brittiska högkvarteret i Kairo meddelar 14/9:"Enligt sin plan att rycka framåt i no man's land avancerade fienden i Egypten i det område som innefattar förterrängen sydväst om den evakuerade och i ruiner liggande byn Sollum samt ruinerna av Musaid. Hans rörelser iakttas och croas av våra pansarvagnar, som ha situationen under kontroll". (TT fr Kairo)

381:4

15 sept. 1940

<u>Ny rumänsk regering.</u>

General Antonescu har 14/9 bildat den nya rumänska regeringen, som fullständigt domineras av Järngardet. Hans försök att bilda regeringen på basis av nationell samling misslyckades, sedan den liberale ledaren Bratianu och bondeledaren Maniu vägrat att ingå i ministären. I den nybildade regeringen blir Järngardesledaren Horia Sima vice konseljpresident utan portfölj och Antonescu övertar själv flyg-, marin- och rustningsministerierna. Utrikesminister blir Mikael Sturdza. I regeringen ingå 7 medlemmar av Järngardet. (UP fr Bukarest)

<u>Rumänska företag under statskontroll.</u>

Från Bukarest meddelas 14/9: Rumänska ekonomiministeriet har erhållit befogenhet att i varje handels- eller industriföretag tillsätta en regeringskommissarie för att tillse, att företagens verksamhet överensstämmer med statens allmänna politik samt omöjliggöra varje slag av ekonomiskt sabotage. (TT fr DNB)

<u>Rumänsk svarsnot till Sovjet.</u>

Officiellt meddelas i Moskva: "Biträdande utrikeskommissarien Dekanosov mottog 13/9 Rumäniens minister Gafencu, som därvid avlämnade sin regerings svar på Sovjetunionens protestnot av 29/8 rörande rumänska flygplans kränkning av gränsen och provokatoriskt uppträdande av rumänska gränsvakter och truppavdelningar. Den rumänska noten bestrider, att rumänska flygplan kränkt Sovjetunionens gräns, och hänvisar till den bestämda

381:5

15 sept.1940

order som 1/9 givits det rumänska flyget att endast flyga längs demarkationslinjen, men aldrig överskrida denna. Vidare påtalar rumänska regeringen förmenta fall, då sovjetryska plan begått gränskränkningar, och förklarar, att ansvaret för intermezzon icke kan falla på det rumänska flygvapnet... Rumänska regeringen bestrider också, att intermezzona vid landgränsen framkallats av rumänska gränsvakter och soldater och anser, att sovjetryska gränsvakter bära skulden för dem. Rumänska regeringen har emellertid för att upprätthålla det goda förhållandet till Sovjetunionen förbjudit de rumänska gränsvakterna att använda vapnen, såvida det icke är fråga om en uppenbar kränkning av rumänskt territorium."

(TT fr Tass)

USA:s värnpliktslag.

Från Washington meddelas: Amerikanska kongressen godkände 14/9 definitivt värnpliktslagen, vilken därpå överlämnades till president Roosevelt för undertecknande. Man beräknar, att den första kontingenten på 75.000 man skall inkallas 1/11. Lagen stadgar även tjänsteplikt för industrien och ger regeringen rätt att rekvirera fabriker mot erläggande av hyra, då så erfordras. Sedan värnpliktslagen antagits, äskade president Roosevelt av kongressen ett tilläggsanslag till försvaret på 1.734 milj. dollar, därav 25 milj. för anstalter i samband med värnpliktslagens tillämpning. Marinminister Knox förklarade i ett uttalande 13/9: "Jag är besluten att göra basen Pearl Harbor till ett väldigt och ointagligt bålverk för försvaret av Stilla havsregionerna".

(TT fr Reuter)

x

382 a1

16 sept.1940

Trafikavtal Finland-Sovjet.

6/9 undertecknades i Moskva av Finlands och Sovjetunionens representanter en överenskommelse om samtrafik mellan finska och ryska järnvägarna. Överenskommelsen gäller transitotrafik från Sovjetunionen till Sverige på finska järnvägar samt genomfartstrafik på finska järnvägarna från Sovjetunionen till det ryska arrendeområdet på Hangöudden. Förutsett att den ratificeras av vederbörande organ i Finland och Sovjetunionen, kan den finsk-ryska samtrafiken ta sin början senast 6/12 1940. Enligt överenskommelsen skall omlastning av varor ske på bestämda gränsstationer, nämligen Vainikkala och Parikkala på finska sidan och Nurmi och Syväoro på ryska sidan. Dock kan i vissa fall efter särskild överenskommelse direkt samtrafik ske, så att finska vagnar fortsätta in i Ryssland utan omlastning och vice versa. Frakterna skola i samtliga fall räknas efter de i respektive länder gällande inre tarifferna. (DN fr Helsingfors)

Böhmen-Mähren inom Tysklands tullgräns.

Officiellt meddelas 15/9 i Prag, att tullgränserna mellan protektoratet Böhmen-Mähren och det tyska riksområdet upphävts.
(TT fr DNB)

Franska Nordafrika lojalt mot Pétain.

I Lissabon meddelas 15/9: En representant för franska regeringen, som under 3 veckors tid genomfarit Marocko, Algeriet och Tunisien har förklarat, att han överallt kunnat konstatera en lojal hållning mot regeringen Pétain. (TT fr DNB)

382:2

16 sept.1940

Flyganfall mot Storbritannien.

Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar: 15/9 var den kostsammaste dagen för det tyska flyget sedan nära en månad. Fram till kl. 19 hade rapporter ingått om att 169 fiendeplan nedskjutits, därav 165 av brittiska jaktplan och 4 av luftvärnet. 30 brittiska jaktplan ha gått förlorade. Sammanlagt var det 350 à 400 plan som tyskarna i två vågor sände mot London och sydöstra England. (TT fr Reuter)

I Berlin meddelas: Vid flygangreppen 15/9 mot London uppstodo talrika luftstrider. Man kunde konstatera, att alla tillgängliga engelska jaktplan sammandragits i Londonområdet, så att tyska bombplan som anföllo Liverpool knappast mötte något motstånd. Sammanhängande eldsvådor längs Themsenkajerna och i Woolwich-området samt bombträffar i Albert- och Indiadockorna åstadkommos. 71 engelska plan nedskötos. 20 tyska maskiner saknas. Sammanlagt deltogo 179 tyska plan i dagens angrepp. (TT fr DNB)

Brittiska flyganfall mot Kanalkusten.

I en kommuniké från brittiska flygministeriet heter det: Natten till 15/9 företogo starka brittiska flygplansavdelningar kraftiga, långvariga angrepp mot fartygs- och pråmsammandragningar, lager av krigsmateriel och reserver som samlats i hamnar vid Kanalen samt mot distributionscentra och kommunikationslinjer, som begagnas av fienden för transport av hans förråd.

382:3

16 sept.1940

Hamnarna Antwerpen, Ostende, Vlissingen, Dunkerque, Calais och Boulogne blevo bombarderade. Betydande skador anställdes, särskilt på kajerna i Antwerpen. Artilleriställningarna på Cap Gris Nez och flera fientliga aerodromer blevo även bombarderade. (TT fr London)

Brittiska flyganfall i Afrika.

I brittiska flygvapnets kommuniké i Kairo 14/9 meddelas: "Under en serie raider mot östra Libyen har flygplansbasen Bomba angripits. Bomber föllo på hydroplanens ankringsplatser, och en stor eldsvåda uppstod på hamnpiren. I närheten av Sidi Omar ha eldsvådor anställts i en bilpark. Parkerade militärbilar hade även under de två föregående dagarna bombarderats i samma trakt. 12/9 anföllo flygplan ur det sydafrikanska flyget flygplatser i det centrala Abessinien. I Gimma noterades en fullträff på en hangar. (TT fr Reuter)

Italienska flyganfall.

Det italienska överkommandot meddelar 15/9:"I Cyrenaika ha våra framskjutna avdelningar överskridit gränsen och inlett häftiga strider med de fientliga stridskrafterna. Vårt flygvapen tar aktiv del i operationerna, i det att det genom bombfällning och lågangrepp går till anfall mot fientliga stridsvagnskoncentrationer. I Indiska Oceanen kunde en brittisk kryssare på 10.000 ton, vilken bombarderades av ett av våra flygplansförband och skadades svårt genom träffar, blott långsamt och med starkt sjunkande akter fortsätta sin färd." (TT fr Stefani)

382:4

16 sept.1940

Transsylvaniens återförening med Ungern.

Festligheterna med anledning av de transsylvanska områdenas återförening med Ungern nådde sin höjdpunkt 15/9 med riksföreståndare Horthys högtidliga intåg i Kolozsvar (Klausenburg). Konseljpresident Teleki framförde den ungerska nationens tack till riksföreståndaren för att han i över två årtionden med kraft och klokhet lett Ungerns öden. Han förklarade vidare, att ungerska regeringen skall hålla sitt löfte gentemot minoriteterna. - Riksföreståndare Horthy yttrade i sitt tal att glömskans slöja nu kunde dragas över Ungerns sorgliga minnen. (TT fr DNB)

Rumänien blir "legionär stat"

Efter rumänska regeringens bildande utsändes 15/9 ett manifest, i vilket den nya "legionära rumänska staten" proklameras och vari det heter: Legionärrörelsen är den enda tillåtna politiska rörelsen inom staten. Den har i uppdrag att genomsyra folket med de nya grundsatserna om statens liv. General Antonescu är ledare för den legionära staten, Horia Sima är befälhavare för legionärrörelsen. (DN fr Bukarest)

Rumänska armén moderniseras.

Från Bukarest meddelas 15/9: Rumänske ministerpresidenten, general Antonescu har utfärdat en förordning om att den rumänska armén skall reorganiseras efter moderna och mera praktiska grunder. (TT fr Reuter)

382:5

16 sept. 1940

Södra Dobrudsja till Bulgarien. Delegationer representerande de civila bulgariska myndigheterna begåvo sig 15/9 in i södra Dobrudsja och togo i besittning de förvaltningsposter som avträtts av de rumänska myndigheterna. (TT fr Stefani)

Ryska försvarsmakten. Från Moskva meddelas: Över hela Sovjetunionen påbörjades 15/9 beslutad inkallelse av årgångarna 1920-21 vid Röda armén och flottan. Ryska pressen framhåller den vittgående reorganisation, som trupputbildningen undergår och som försiggår på basis av de under sista kriget gjorda erfarenheterna. (DN fr Moskva)

Förhandlingar Japan-Indokina. Från Hanoi meddelas 15/9: Guvernören över Franska Indokina, Decoux, och ordföranden i den japanska delegationen i Indokina ha återupptagit förhandlingarna efter att ha fått nya instruktioner från Vichy och Tokyo. De franska myndigheterna ha 15/9 avlämnat en protest i Chungking med anledning av att kinesiska trupper förstört en bro i närheten av Hanoi. (UP fr Hanoi)

x

383:1

17 sept.1940

<u>Andrakammarval i Sverige.</u> Vid valen till svenska riksdagens andra kammare 15/9 blev resultatet följande (Siffrorna inom parentes avse valutgången 1936): <u>Röster:</u> högern 503.408 (512.781), bondeförbundet 341.354 (418.840), folkpartiet 338.902 (376.161), socialdemokraterna 1.527.631 (1.338.120), socialisterna 19.251 (127.892), kommunisterna 100.349 (96.519).
<u>Mandat:</u> högern 42 (44), bondeförbundet 28 (36), folkpartiet 23 (27), socialdemokraterna 134 (112), socialisterna 0 (6) kommunisterna 3 (5).
(DN)

<u>Rysk konsul på Åland.</u> Från Mariehamn meddelades: Den ryska konsuln på Åland, Andrei Orlenko, har 17/9 anlänt till Mariehamn, åtföljd av bl.a. 5 tjänstemän.
(DN fr Mariehamn)

<u>Spanske inrikesministern i Berlin.</u> Spanske inrikesministern Serrano Suner ankom 16/9 till Berlin efter inbjudan av tyska riksregeringen. Den italienske kolonialministern, general Teruzzi, anlände samma dag på ett kort besök i den tyska huvudstaden. Suner förklarade i en invervju: "Spanien är i dag ej krigförande, men vår hållning får ej tas som likgiltighet inför de nuvarande händelserna. Europas nya folk känner våra prestationer och vår geografiska belägenhet. Spanien kommer att veta att fylla sin plats inom den europeiska nyordningens ram. Spaniens ledare skall i det psykologiska ögonblicket ge order om aktion. När vi tala om ett spanskt imperium, säga vi ej, att vi icke ha

383'2
393,2

17 sept. 1940

några krav på det europeiska fastlandet. Man kan ej tala om något krav i ordets egentliga bemärkelse, då det i realiteten rör sig om att få något tillbaka som vi tidigare ägt. Det är kött och blod av vårt eget fosterland. Det rör sig om en naturlig förpost, där den ena kontinenten möter den andra". (DN fr Berlin)

Léon Blum internerad i Frankrike.

Från Vichy meddelades 16/9, att förre socialistledaren Léon Blum internerats. (Sv.D. fr Vichy)

Flyganfall mot Storbritannien.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "15 och 16 september fortsattes vedergällningsaktionen mot London under de svåraste väderleksförhållanden. Bombflygare angrepo dock- och hamnanläggningar, träffade med en bomb av grov kaliber gasverket i Bromley, satte ett oljelager i brand och uppnådde träffar på bangårdar samt krigsviktiga industrianläggningar i Woolwich och andra stadsdelar. Under dessa anfall kom det till häftiga luftstrider. Även hamnanläggningarna i Dover och Portland, varest ett oljelager sattes i brand, samt flygplansfabrikerna i Southampton belades med bomber. Bombflygförband företogo nattangrepp mot Liverpool och Birmingham. Även här uppstodo talrika eldsvådor. Minläggningen utanför brittiska hamnar fortsattes. Fiendens totalförlust 15/9 uppgick till 79 flygplan. 43 egna flygplan saknas." (TT fr DNB)

383:3

17 sept.1940

Brittiska flyganfall.

I brittiska flygministeriets kommunikė 16/9 heter det: "Under natten till 16/9 bombarderade det brittiska flyget åter militära mål i Berlin. Nya kraftiga angrepp företogos mot krigsmaterielupplag samt mot pråmar och andra fartyg på flottans varv och i hamnarna i Hamburg, Wilhelmshaven, Antwerpen, Vlissingen, Ostende, Dunkerque, Calais och Boulogne. Konvojer utanför holländska kusten angrepos även. Anfall företogos därjämte mot fartyg och dockor i Le Havre, varest fartyg vid kajerna och själva kajerna träffades upprepade gånger. (TT fr London)

Churchill tackar jaktflyget.

Premiärminister Churchill har 16/9 tillställt brittiska flygministern en skrivelse, vari det heter: "Gårdagen fördunklade alla hittillsvarande bedrifter av det brittiska jaktflyget. Understödda av tjeckiska och polska divisioner och med utnyttjande endast av en liten del av den totala styrkan sprängde jaktflygarna under ganska svåra väderleksförhållande tre olika angreppsvågor mot detta land och tillfogade fienden en säker förlust på 125 bomb- och 53 jaktplan, vartill komma sannolika förluster samt skadade flygplan. Själva förlorade de emellertid endast 12 piloter och 25 plan. Dessa resultat överträffa alla förväntningar och ge oss den rätta tilliten i den kamp som förestår". (TT fr Reuter)

38 3sn

17 sept.1940

Brittiska flygförluster. I Berlin meddelas 16/9: Under tiden 1-15 september ha 775 fientliga plan förstörts. 676 av planen förstördes under luftstrider, 58 på marken samt 41 av det tyska luftvärnet. (UP fr Berlin)

Italiensk framstöt i Egypten. Italienska högkvarteret meddelade 16/9: "Våra förtrupper ha besatt Sollum och ryckt fram förbi denna ort. Ett 50-tal fientliga strids- och pansarvagnar förstördes. (TT fr Stefani)

Amerikanska armén. President Roosevelt undertecknade 16/9 den nya värnpliktslagen och meddelade i samband härmed: Datum för enrolleringen har bestämts till 16/10. Den första kontingenten kommer att rycka in en månad efter det att enrolleringen avslutats. De följande kontingenterna skola inkallas i grupper på 100.000 eller 125.000 man och komma sammanlagt att uppgå till 400.000 man fram till 1/1 1940 och till 900.000 under våren 1941. (TT fr Reuter)

383:5

17 sept. 1940

Valtal av republikanske presidentkandidaten Willkie.

Republikanernas presidentkandidat i USA, Wendell Willkie, inledde 16/9 valkampanjen i staden Coffeyville i Kansas. Han beskyllde därvid den Rooseveltska regimen för att "i praktiken ha stött Hitlers angreppsplaner" och förklarade, att många demokratier, däribland den brittiska, nästa lyckats övervinna världsdepressionen, när Roosevelt "inledde sitt politiska angrepp mot vårt ekonomiska system och torpederade den ekonomiska konferensen i London, varigenom depressionen blev permanent". Willkie yttrade bl.a.: "Genom att blanda sig i den internationella politiken har Roosevelt underblåst branden i Europa. Han stod fadder till den olyckliga Münchenkonferensen, där Hitler kunde notera en framgång i sin strävan att förstöra de europeiska demokratierna. Roosevelt har förlorat det amerikanska folkets tillit. Om ni låta denna regering bli vid makten under ännu en period, komma ni att stå under en totalitär amerikansk regering, innan perioden är slut. Vi ägna striden om Storbritannien lika stor uppmärksamhet som Roosevelt gör, men vi måste från och med nu i ännu högre grad ägna striden om Amerika uppmärksamhet. Det fundamentala villkoret härvid är bevarandet av demokratin själv". (TT fr Reuter)

Tokyoprotest mot USA.

Från Tokyo meddelas 16/9: Det japanska utrikesministeriet har åter protesterat mot det amerikanska oljeembargot, som förklaras vara uteslutande riktat mot Japan. (UP fr Tokyo)

x

384:1

18 sept.1940

<table>
<tr><td><u>Thailändska krav mot Indokina.</u></td><td>Enligt ett officiellt meddelande 17/9 från Bangkok har Thailands regering upptagit diplomatiska förhandlingar med Vichyregeringen om sina krav på att det område av Franska Indokina som tidigare tillhörde Thailand skall återlämnas. (TT fr DNB)</td></tr>
<tr><td><u>Flyganfall mot London.</u></td><td>I Berlin meddelas: Tidigt på morgonen 17/9 företogo tyska bombplan väpnade spaningsflygningar över London. Rapporter ge vid handen, att anfallen natten till 17/9 varit mera verkningsfulla än alla tidigare anfall. (TT fr DNB)</td></tr>
<tr><td><u>Spärrballonger på drift i Sverige.</u></td><td>En mängd lösslitna engelska spärrballonger drog 17/9 över Danmark samt därifrån upp över södra och västra Sverige, vållande svår ödeläggelse framför allt på elektriska ledningar. Den elektriska järnvägsdriften blev på kvällen 17/9 i Västsverige utsatt för täta driftsstopp. I Mölndal drog wiren till en av ballongerna upp en telefonstolpe, som slängdes mot en spårvägsledning, och från Danmark meddelas om betydande skadegörelser även på byggnader. Fram mot midnatt voro stora delar av västra Sverige avstängda från leverans av elektrisk energi. (Sv.D.)</td></tr>
</table>

384:2

18 sept.1940

Tal av Churchill. I ett tal i underhuset 17/9 yttrade premiärminister Churchill bl.a.: "Den italienska Libyenarméns framryckning fortsätter. De två brittiska plutone som höllo Sollum ha dragits tillbaka. Häftiga strider utkämpas i öknen mellan de bägge arméernas stridsvagnar. Fienden är emellertid fortfarande på något avstånd från vår försvarslinje. Tyska pråmar och fartyg för en invasion i Storbritannien och Irland sammandras fortfarande, och vi måste vara beredda på att Hitler skall göra försöket vid en tidpunkt som han själv finner vara den lämpligaste. Vi måste alltså fortfarande ligga i allra högsta beredskap. Vi få icke underskatta de skador som tillfogats fienden genom de mycket kraftiga bombardemang som varje natt utförts mot hans anhopningar av fartyg och alla hans livsviktiga centra. Det finns goda skäl att tro, att gapande hål nu skjutits i fiendens väldiga numeriska överlägsenhet, och vi kunna med lugn och ökad tillförsikt emotse utgången av detta långa luftslag. De tyska anfallen mot civilbefolkningen ha främst riktats mot London i förhoppning om att kunna bringa dess invånare till underkastelse genom terror eller åstadkomma förvirring bland dem, så att de söka förmå regeringen att sluta fred. De avsiktliga och upprepade anfallen mot Buckingham Palace och mot vår konungs och drottnings personer ha också till mål att inverka på den allmänna opinionen. De ha givetvis motsatt verkan. Under första hälften av september ha omkring 2.000 civilpersoner - män, kvinnor och barn - dödats. Omkr. 8.000 ha

384:3

19 sept. 1940

sårats. Dessa offer ha krävts genom flygbombardemang. Omkring fyra femtedelar av dessa offer ha krävts i London. Talrika sjukhus, kyrkor och andra offentliga byggnader ha blivit skadade, men det är förvånansvärt att bevittna, hur liten skada som tillfogats vår förmåga att föra krig. Vi börja nu erhålla regelbunden produktionsökning enligt de stora program som igångsattes vid krigsutbrottet, och det är mycket glädjande att denna ökning är konstant i så stor omfattning trots fiendens eld. Att 10.000 civilpersoner dödats eller sårats genom flyganfall, men mindre än 250 offer krävts på detta sätt inom arméns alla vapenslag sammanlagt, visar hur avsiktliga fiendens anfall äro. Försiktighetsåtgärderna vid flyganfall ha visat sig vara effektiva. Alla ha visat, den största disciplin och hängivenhet. (TT fr Reuter)

Brittiska Medelhavsflottan. Brittiske dominionministern Caldecote lämnade 17/9 i överhuset en redogörelse för operationerna i Medelhavet och yttrade därvid bl.a.: "Brittiska flottstyrkor ha nyligen under 6 dagar befarit hela Medelhavet från den ena kusten till den andra, utan att fiendens flotta vidtagit några åtgärder. Samtidigt har flottan i östra Medelhavet erhållit betydande förstärkningar. Fientliga flygplatser på Sardinien och Rhodos samt flygplatser och baser på Tolvöarna ha bombarderats, och flottan har i hög grad försvårat fiendens sjöförbindelser med Libyen. Under dessa operationer ha konvojer med trupper och materiel anlänt till Främre Östern för att fylla den lucka, som uppstått genom Frankrikes kapitulation". (TT fr Reuter)

384:4

18 sept.1940

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar 17/9, att förlusterna i handelstonnage genom fientlig aktion under den vecka som slutade 9/9 uppgingo till 10 brittiska fartyg på 28.200 ton, 4 allierade på 18.499 ton och 2 neutrala fartyg på 7.848 ton. Förlustsiffrorna innefatta härvid icke det tonnage som kan ha gått förlorat under flygraiderna 7/9-9/9 och varom fullständiga detaljer ännu saknas. (TT fr Reuter)

Rumäniens folkmängd. Från Bukarest meddelas 17/9: I en statistisk översikt, som utarbetats av rumänska jordbruksministeriet anges Rumäniens befolkning efter de senaste landavträdelserna till 13.291.000 personer. (TT fr DNB)

x

385:1

19 sept.1940

Svenska national-insamlingen för Finland slut.

Den vid avslutningen av Nationalinsamlingen för Finland 18/9 framlagda redogörelsen gav dels en resumé av arbetets organisation och utveckling, dels en översikt över hur de inkomna medlen använts. Insamlingen fick från första början vind i seglen. Arbetet igångsattes 7/12 1939. 37 riksorganisationer anslöto sig och bidragslistor distribuerades. Inalles ha 166.930 listor sänts ut. Beträffande användningen meddelar redogörelsen, att av de 40 milj. som använts för Finland, ha 22.5 milj. kr. utbetalats kontant, 8 milj. kr till Finlands Folkhjälp, den kommitté som i Finland handhar hjälpverksamheten för krigets offer, samt 5 milj. kr till Frivilligkåren. Flygplan ha inköpts för 3.9 milj. kr. För Finlands räkning ha stora inköp gjorts i Sverige bl.a. av livsmedel för 2.6 milj. kr. Det största inköpet gäller monteringsfärdiga trähus för en summa av 7.319.585 kr. (Sv.D.)

Spärrballonger över Sverige.

Svenska försvarsstaben meddelade 18/9, att sammanlagt 60-80 engelska spärrballonger drivit in över Sverige. Även Norge och Finland ha nåtts av en del ballonger. (DN)

385:2

19 sept.1940

Handelsavtal Danmark-Italien.

Danska utrikesministeriet meddelar 18/9: "Efter förhandlingar mellan de danska och italienska regeringarna har ett tilläggsavtal till det gällande dansk-italienska varuutbytesavtalet ingåtts. Enligt tilläggsavtalet skola varor kunna utväxlas mellan Danmark och Italien under återstoden av 1940, utöver redan överenskomna kontingenter och tilläggskontingenter, till ett belopp av 2.846.000 lire i vardera riktningen. Från dansk sida ämnar man exportera färsk fisk och från italiensk sida olika textilvaror och tobak." (DN fr Köpenhamn)

Handelsavtal Danmark-Sovjet.

Från Moskva meddelas: Ett handelsavtal mellan Danmark och Sovjetunionen undertecknades 18/9 i Moskva. Avtalet omfattar en handels- och betalningsöverenskommelse. Sovjetunionen kommer inom ramen av detta avtal att framför allt köpa danska fartyg av mindre storlek. Vidare är man intresserad av danska mejeriprodukter, kylanläggningar, mejeriinredningar och mejerimaskiner. Danmark kommer i första hand att importera fodersäd, trä- och oljeprodukter. (TT fr DNB)

Brittiska flyganfall.

Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar 18/9, att överkommandot för de brittiska bombplansstyrkorna under den gångna natten sände de största bombplansförband som hittills använts i detta krig för att fortsätta den obönhörliga preventivoffensiv som sedan 14 dagar satts in mot de tyska invasionsbaserna på Frankrikes, Belgiens och Hollands kuster, där

385:3

19 sept.1940

handelsfartyg, pråmar, hamnanläggningar och artilleriställningar utsattes för nya våldsamma angrepp. I Calais iakttogs en eldsvåda som sträckte sig över ett område av 400 meters längd. Även Boulogne bombarderades ånyo, varvid bomber fälldes mot pråmar och andra fartyg i hamnen. Lågorna från pråmarna och hamnmagasinen kunde iakttas på 30 km. avstånd ute till havs. Zeebrugge utsattes för ett våldsamt angrepp. I Ostende träffades inre och yttre hamnen, de förnämsta dockorna och södra sidan av torrdockan. Ett 30-tal pråmar bombarderades. Även dockorna i Antwerpen angrepos ånyo häftigt. Brandbomber anställde stora eldsvådor på kajerna, och fartyg erhöllo träffar i flera omgångar i Schelde och i en docka vid flodstranden. I Hamburg kunde man iaktta eldsvådor i dockorna efter bombardemanget. I Cherbourg utsattes två stora fartyg, av vilka det ena troligen var en jagare, för bombträffar och sprängdes i luften.

(TT fr Reuter)

Brittisk minfällning vid kontinentens kuster.

Brittiska flygministeriets informationsavdelning meddelade 18/9, att brittiska flygplan natt efter natt i alla väder fällt minor i de av fienden ockuperade hamnarna och i farvattnen från norska kusten ända till Biscayabukten. Över 30 minfält ha utlagts, och man vet, att tusentals ton fientligt handelstonnage förstörts i dessa fält.

(TT fr Reuter)

385:4

19 sept.1940

Brittisk ubåt förlorad. Brittiska amiralitetet meddelade 18/9, att den brittiska ubåten "Narwhal" är försenad och måste anses som förlorad. (TT fr Reuter)

Flygförluster. I ett tal i London 18/9 meddelade brittiska flygministern, sir Archibald Sinclair, att Storbritannien sedan "blixtkrigets" början 8/8 i strider över Storbritannien, Frankrike, Nederländerna och Tyskland förlorat 621 flygplan, medan fiendens förluster uppgått till 1.867 maskiner. De tyska förlusterna i flygplansmanskap angav ministern till nära 4.000 man, medan motsvarande brittiska förluster stannat vid ej fullt 600. I mellersta Orienten har det brittiska flyget under samma period förlorat 15 plan och förstört 56 italienska maskiner. (TT fr London)

von Ribbentrop till Rom. Tyske riksutrikesministern von Ribbentrop avreste 18/9 till Rom. (Sv.D. fr Berlin)

Franska förvaltningen. Från Vichy meddelas 18/9: 25 av de franska prefektposterna skola nybesättas, vilket är den största nybesättning i den franska förvaltningens historia sedan år 1870. Ett antal högre officerare samt tjänstemän, vilka aldrig tillhört prefekturförvaltningen, ha utnämnts till prefekter.

Den franska regeringen har med anledning av bristen på råvaror och livsmedel i den icke ockuperade delen av Frankrike beslutat införa exportförbud för samtliga i Frankrike producerade livsmedel och lantbruksvaror, en rad textilvaror, samtliga kemiska produkter och alla slags metaller.
(TT fr DNB)

385.5

19 sept.1940

<u>Franska Ekvatorial-afrika och Vichy-regeringen.</u>

I Vichy meddelas 18/9: Situationen i Franska Ekvatorialafrika, där vissa militärkretsar sökt ansluta sig till general de Gaulle, synes ha utvecklats till Vichyregeringens favör. Marskalk Pétain har utnämnt flyggeneralen Petu till ställföreträdande guvernör över kolonin efter general Buson, som arresterats sedan han genom en kupp sökt sätta sig i besittning av staden Brazzaville. (UP fr Vichy)

<u>Fransk-thailändsk pakt.</u>

Officiellt meddelas 18/9: Franska regeringen har avslutat en icke-angreppspakt med Thailand i Vichy. Frankrike har därvid förklarat sig villigt avstå ett par öar, belägna vid Mekongfloden. Regeringen i Bangkok har samtidigt tillställts ett meddelande att Frankrike ej kan sträcka sig längre i fråga om de territoriella krav som uppställts från Thailands sida. (UP fr Vichy)

<u>Italienarna besätta Sidi el Barrani.</u>

Den italienska krigsmaktens överkommando meddelar 18/9: "I Nordafrika ha italienska och libyska trupper fortsatt sin segerrika framryckning och besatt Sidi el Barrani, 100 km. från det gamla Cyrenaikas gräns och äro nu i färd med att anlägga en ny bas och bakre ställningar. Fiendens förbittrade motstånd, vilket understöddes av pansarformationer, bröts överallt. Vårt flyg ingrep flera gånger med bombardemang och kulsprutebeskjutning. Fienden har utfört nattliga raider mot Bengazi och Derna. I Bengazis hamn förlorades en torpedbåt". (TT fr Stefani)

385:6

19 sept.1940

Författningsstrider i Indien.

Från Bombay meddelas 18/9: Den allindiska kongressens exekutivutskott har antagit en resolution, vari alla kongressorganisationer uppmanas att icke tillgripa medborgerlig ohörsamhet. I resolutionen tilläggthe, att Gandhi anser, att någon medborgerlig ohörsamhetskampanj icke bör igångsättas före hans kommande överläggning med vicekonungen. (TT fr Reuter)

x

396,1.

20 sept.1940

<u>Belgiska kolindustrin.</u>

Från Bryssel meddelas 19/9: Den belgiska kolindustrin har nästan uppnått sin tidigare produktionsförmåga, och i mitten av sept. producerades ca. 80% av de kolmängder som utvunnos före fientligheternas utbrott. Av de 134.000 arbetare som voro sysselsatta i början av 1940 ha 90% åter fått full sysselsättning. Kollagren beräknas till nära 2 milj. ton.

(TT fr DNB)

<u>Tal av franske utrikesministern Baudoin.</u>

Franske utrikesministern Baudoin förklarade 19/9 vid en lunch, som anordnats av amerikanska tidningsmän i Vichy bl.a.: "Vi skola så gott vi kunna trygga vårt imperium. Ni veta, att få initiativ f.n. äro förbehållna oss. Ett undantag är dock frågor som röra vårt imperium". I fråga om utrikespolitiken förklarade Baudoin, att Frankrike icke vägrar att förhandla. "Vi ha givit prov därpå, ty vi tro icke på riktigheten i den tidigare negativa inställningen, som härflöt ur okunnighet om realiteterna, men vi kräva som en formell förutsättning, att imperiets enhet och Frankrikes suveränitet respekteras. Frankrike är skyldigt sina forna motståndare en lojal och noggrann uppfyllelse av vapenstilleståndets bestämmelser".

(TT fr Havas)

386:2.

20 sept.1940

Franska statsdomstolen i Riom.

Från Vichy meddelas 19/9: Enligt vad franska justitieministeriet tillkännager har allmänna åklagaren vid statsdomstolen begärt att få anställa åtal mot förre konseljpresidenten Daladier och förutvarande franske överbefälhavaren Gamelin,vilka befinna sig i skyddshäkte på slottet Chazeron.

(TT fr DNB)

Nya Kaledonien till de Gaulle.

Från Melbourne meddelas 19/9: Den franska kolonien Nya Kaledonien i Stilla havet har meddelat australiska regeringen, att den lösgjort sig från Vichyregeringen och anslutit sig till general de Gaulle.

(TT fr Reuter)

von Ribbentrop hos Mussolini.

Följande kommuniké har 19/9 utsänts i Rom: "Mussolini mottog i eftermiddag riksutrikesminister von Ribbentrop till ett hjärtligt samtal. Vid överläggningen, som varade två timmar, närvoro den italienske utrikesministern greve Ciano samt ambassadörerna von Mackensen och Dino Alfieri".

(TT fr DNB)

Kriget i Nordafrika.

Brittiska amiralitetet meddelar i en kommuniké: "En rapport från överbefälhavaren för stridskrafterna i Medelhavet ger vid handen, att brittiska flottstridskrafter fortsätta att störa vänstra flanken av de framryckande italienska trupperna i Libyen. 17/9 bombarderade ett av våra fartyg kustvägen mot Sollum. Samtidigt angrepo andra fartyg fientliga truppkoncentrationer i Sidi-el-Barrani.

(TT fr Reuter)

386:3

20 sept.1940

Kriget i Nordafrika.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 19/9: "Fientliga flottstyrkor ha gått till aktion mot våra trupper längs kustremsan mellan Bardia och Sidi-el-Barrani. Vårt flygvapen bombarderade de fientliga fartygen och tvingade dem att inställa aktionen och ta till flykten. En kryssare på 10.000 ton träffades och blev svårt skadad av en torped som fälldes av ett av våra torpedplan". (TT fr Stefani)

Italienske överbefälhavarens rapport om Sidi-el-Barrani.

Den italienske överbefälhavaren i Libyen, marskalk Graziani, har tillställt Mussolini en utförlig rapport om de händelser som ledde till intagandet av Sidi-el-Barrani. I rapporten heter det bl.a.: "Den ursprungliga operationsplanen gick främst ut på ett anfall från högra flygeln för att upprulla fronten, ett anfall som i givet ögonblick skulle kompletteras med en dubbel inringningsoperation mot Sidi-el-Barrani. Då under tiden de fientliga stridskrafterna sammandrogo allt starkare motoriserade avdelningar på linjen Bir Kreygat-Dar-el-Brug-Bir Dignaish, där vår högra flygel hade bort genomföra frammarschen, beslöt jag dock att från början till slut ändra operationsplanen, i det jag sammandrog alla krafter på vänstra flygeln och beordrade en blixtframstöt längs kustvägen mot Sidi-el-Barrani. På detta sätt avskuros de stort anlagda och faktiskt

386:4

20 sept.1940

starka i öknen opererande fientliga pansarförbanden från sina stödjepunkter och blevo tvungna att anträda återtåget över svårframkomliga stigar, som saknade alla hjälpkällor.... Sammanfattningsvis kan sägas, att operationen överraskade fienden i en terräng som på förhand syntes utesluta varje överraskning. Efter förbittrat motstånd kastades fienden över ända och måste på flyktliknande reträtt dra sig tillbaka till Mersa Matruh under förstöring och antändning av depåer och anläggningar och igenfyllande av brunnarna. Man kan räkna med att han förlorat över hälften av sina strids vagnar". (TT fr DNB)

Brittiska flyganfall i Östafrika. Det brittiska högkvarteret i Nairobi meddelar i en kommuniké: "Natten till 18/9 företogo divisioner ur det sydafrikanska flyget två raider. Tunga bomber fälldes mot en hangar och andra byggnader i Mogadiscio, och en brand uppstod på flygfältet. Detta är sjätte gången som Mogadiscio anfallits. Dessutom anfölls också Yavello-aerodromen i Abessinien för sjätte gången. Bomber fälldes mot fältet, varvid flygplan och hangarer skadades". (TT fr Reuter)

Hjälp till Norge från USA. Från Washington meddelas 19/9: På förslag av det amerikanska Röda korset har jordbruksministeriet bestämt, att 250.000 bushels korn, 150.000 [illegible] bushels rotfrukter, 800 ton fläsk, 1.300 ton frukt samt stora mängder grapesaft, 130 ton råbomull och 50.000 stycken bomullskläder skola avsändas till Norge. (UP fr Washington)

x

387:1

21 sept. 1940.

Förhandlingar om norska riksrådet. Från Oslo meddelas 20/9: Förhandlingarna om det norska riksrådet fortsätta. Tyske rikskommissarien Terboven, som för närvarande befinner sig i Berlin för att få listan på medlemmarna i riksrådet godkänd av Hitler, har meddelat, att det är ett oavvisligt tyskt krav, att Nasjonal Samling, Quislings parti, får tre platser i riksrådet. I den preliminära listan hade endast en medlem av Nasjonal Samling upptagits, nämligen dr Gudbrand Lunde. Man avvaktar nu partiernas ståndpunktstagande samt rikskommissarie Terbovens återkomst från Berlin.

(DN fr Oslo)

Ryska fartygsbeställningar i Finland. I Helsingfors meddelas 20/9: Överläggningar ha under de senaste dagarna ägt rum i Moskva mellan representanter för finska fartygsvarv och maskinindustrier och ryska kommersiella kretsar angående det praktiska ordnandet av de stora fartygsbeställningar som ingå i handelsavtalet mellan Finland och Sovjetunionen. De ifrågavarande beställningarna röra sig omkring 600 à 700 milj. mark och avse främst bogserbåtar och 2- à 3.000 tons pråmar. (DN fr Helsingfors)

Judarna i Rumänien. Från Bukarest meddelas: Genom ett dekret, som offentliggjorts av rumänske undervisningsministern Braileanu 20/9, upphävas alla nyligen vidtagna åtgärder mot judar och andra sekter, framför allt dekreten om inskränkning i gudstjänstfriheten och i fråga om synagogorna. Man är av

387:2

21 sept. 1940.

den uppfattningen, att denna viktiga åtgärd är en följd av ett besök, som ledaren för den judiska minoriteten i Rumänien avlagt hos general Antonescu, varvid han påpekade, att den judiska minoriteten numera endast omfattar 350.000 personer. (TT fr Reuter)

Brittisk ubåt sänkt.

Det italienska överkommandot meddelar i en kommuniké 20/9: "Ett av flottans spaningsflygplan har med bomber anfallit och sänkt en fientlig ubåt. (TT fr Stefani)

Brittiska flyganfall i Afrika.

Det brittiska flygvapnets kommuniké i Kairo 20/9 lyder: "Natten till 20/9 flög en bombplansstyrka genom häftig spärreld och anföll framgångsrikt fartyg i Bengasis hamn. Efter bombardemanget såg man tre stora fartyg stå i brand. Aerodromen i Dire-Daua i Abessinien anfölls även, varvid bomber föllo ned på ett järnvägsspår och eld uppstod i en hangar. (TT fr Reuter)

Egypten och kriget.

I ett tal 20/9 yttrade egyptiska kammarens talman, Ahmed Mahir Pascha, bl.a.: "Vi kunna icke stå som åskådare, medan den strid som avgör vårt öde pågår. Egypterna måste som en man försvara sitt oberoende och jaga bort fienden från sitt område." (TT fr Reuter)

387:3

21 sept. 1940.

Nya japanska krav mot Indokina.

Den japanska delegationen i Hanoi har, enligt meddelanden från Franska Indokina till Shanghai, 20/9 framställt nya krav, för vilka tidsfristen utlöper 21/9. En officiell fransk kommuniké från Hanoi meddelar, att förhandlingarna nått ett ömtåligt stadium, men samtidigt bekräftas, att de hittills icke avbrutits. (TT fr DNB)

x

38?:1

22 sept. 1940.

Tysklands folkmängd.

Statistiska riksbyrån i Berlin offentliggjorde 21/9 de slutliga siffrorna över befolkningen i Tyska riket och dess olika förvaltningsdistrikt enligt folkräkning 17/5 1939. I riksområdet - utom Memelområdet, som icke införlivades med Tyskland förrän strax före räkningen och därför icke kunde medtagas - levde en befolkning på 79.375.281 människor. I det gamla riksområdet utom Saarområdet, alltså i Tyskland vid tiden för nationalsocialismens övertagande av makten 1933, uppgick invånarantalet till 68.474.000. Sedan rikets område förstorats genom att Ostmark, Sudetlandet, Memellandet, Danzig, de nya östområdena och Eupen-Malmedy återförenats med riket, uppgår Tysklands invånarantal till omkring 89.634.000. Med protektoratet Böhmen-Mähren, som har omkring 7 milj. invånare och tillhör det stortyska rikets område, uppgår befolkningen till nära 97 milj. (TT fr DNB)

Befolkningsutbyte i Polen.

Från Berlin meddelas 21/9: I kretsarna Cholm och Lublin i generalguvernementet Polen hålla omkring 30.000 folktyskar på att bortflyttas. Denna stora folkvandring i öster sker för första gången i form av ett utbyte: De folktyskar som skola flyttas från Lublin- och Cholmkretsarna placeras i Warthedistriktet på gårdar, som hittills skötts av polacker, och dessa gårdars hittillsvarande ägare placeras i sin tur på de gårdar, som bli lediga i Lublindistriktet. (TT fr DNB)

388:2

22 sept. 1940.

Tyska repressalier i Holland. Från Amsterdam meddelas 21/9: På vederbörligt tyskt håll förklaras, att de tyska myndigheterna med hänsyn till den ovärdiga behandlingen av rikstyskarna i Nederländska Indien se sig tvingade att tillgripa motsvarande åtgärder. Några hundra holländare ha sålunda internerats i Tyskland. Vidare uttalas i en varning till generalguvernören i Nederländska Indien, att Tyskland kan se sig föranlåtet att tillgripa ytterligare åtgärder. (TT fr DNB)

Luxemburg inpassas i Tyskland. I Berlin meddelas 21/9: I likhet med Elsass håller Luxemburg på att förvandlas till en integrerande del av den tyska statskroppen. Denna likriktningsprocedur fortskrider snabbt under ledning av Gauleiter Simon. Livsmedelsfördelningen har organiserats efter tyskt mönster och en marknadsreglering för jordbruket har likaledes genomförts efter tysk förebild. En ny politisk organisation, "folktyska rörelsen", har skapats i Luxemburg. (Sv.D. fr Berlin)

Tullsänkning för fransk import från Tyskland. Officiellt meddelas i Vichy 21/9: "Varor av tyskt ursprung skola vid import till franskt tullterritorium och dithörande kolonier komma i åtnjutande av minimitariffer." (TT fr Havas)

388:3

22 sept. 1940.

<u>Offentliga arbeten i Frankrike.</u>

Från Vichy meddelas 21/9: Franska ministerrådet har godkänt ett projekt för offentliga arbeten under de närmaste åren till ett belopp av 25 miljarder francs. Bland arbetsobjekten befinna sig 2.500 broar, som skola återuppbyggas. Vidare skola telefon- och telegraflinjer samt järnvägar iståndsättas. I samband härmed skall en del större järnvägslinjer, bl.a. sträckan Paris - Lyon, i sin helhet elektrifieras. För dessa samt en del andra arbeten har beräknats en tidrymd av 5 år, varunder mellan 150.000 och 200.000 arbetare skola få sysselsättning.
(TT fr DNB)

<u>Syddobrudsja utrymmes av rumänerna.</u>

Officiellt meddelas 21/9 i Bukarest, att den rumänska militärens utrymning av första zonen i södra Dobrudsja försiggått planenligt och utan intermezzon. (TT fr Havas)

<u>Tal av presidentkandidaten Willkie.</u>

Den republikanske presidentkandidaten i Förenta staterna Willkie höll 21/9 ett tal i San Francisco, vari han bl.a. yttrade: "Vi måste skicka hjälp till Storbritannien, vår främsta försvarslinje och den enda vän som återstår oss. Vi måste hjälpa detta land så långt klokheten bjuder och till den gräns som fastslås av opartiska experter. Om Storbritannien stoppar Tyskland, skulle det kunna inträffa revolter, vilka skulle demoralisera Europa. Om Tyskland vinner seger, kommer Förenta staterna

22 sept. 1940.

att lämnas ensamma att hålla stånd mot en fientlig totalitär värld. Förenta staternas isolering är en direkt följd av de senaste 8 årens utrikespolitik." I fortsättningen kritiserade Willkie den Rooseveltska politiken och anklagade "new-deal"-regimen för att ha bidragit till demokratins fall. (TT fr Reuter)

<u>USA:s folkmängd.</u> Officiellt meddelas från Washington, att Förenta staternas befolkning 1/4 1940 utgjorde 131.409.881 personer, vilket innebär en ökning med 7 % i jämförelse med 1930. (TT fr Reuter)

<u>Razzia bland kristna i Korea.</u> Från Tokyo meddelas 21/9: Högsta polisförvaltningen i Korea har utsänt en förklaring, vari det heter, att man på senaste tiden upptäckt, att vissa kristna kretsar grundat hemliga organisationer och icke blott planerat uppror utan även begått förbrytelser till skada för enheten, såsom spridandet av respektlösa yttranden om den japanska kejsaren o.s.v. Polisförvaltningen har därför för att upprätthålla freden under nuvarande krigstid och för att göra slut på de illojala handlingarna beordrat en allmän razzia mot dessa element. I kommunikén heter det till slut, att detta steg ingalunda innebär inblandning eller tryck på den legitima utbredningen av den kristna religionen.

(TT fr DNB)

x

389:1

23 sept. 1940.

Finlands svenska befolkning och "snabbkolonisationen".

Svenska folkpartiet i Finland sammanträdde 22/9 till extra partidag för att behandla frågan om verkningarna i landets svenskbygder av den nyligen antagna lagen om snabbkolonisering för beredande av bostäder och jordbruk åt de genom freden med Sovjetunionen hemlösa karelarna. Vid mötet antogs en resolution, vari det bl.a. heter: "Svenska folkpartiets extra partidag konstaterar, att snabbkolonisationen sådan den av de verkställande myndigheterna planlagts i strid med lagens rätta mening icke i tillbörlig utsträckning är inriktad på sådana delar av landet där odlingsbara marker för ifrågavarande ändamål i riklig mängd stå till buds; att kolonisationen i alltför stor utsträckning ledes till sådana trakter, där möjligheterna till nyodlingar redan nu äro starkt begränsade, varigenom en ökning av lantbruksproduktionen omöjliggöres; att genom massarhopning av bostadslägenheter i trakter med begränsad arbetstillgång en allvarlig arbetslöshet förorsakas; att genom kolonisationens planläggning behovet av en jämnare fördelning av befolkningen över landet icke behörigen tillgodosetts; att genom dessa felgrepp i planläggningen grundläggande nationalekonomiska och befolkningspolitiska principer åsidosatts. Vad särskilt de svenska bosättningsområdena beträffar, konstaterar partidagen, att de svenska bygderna i södra Finland, där de begränsade kolonisationsmöjligheterna i främsta rummet böra tas i anspråk för den egna obesuttna befolkningen, komme att

389:2

23 sept. 1940.

få ta emot en förhållandevis betydligt större mängd av inflyttade än landets övriga delar; att härigenom arbets- och utkomstmöjligheterna för den i svenskbygden av ålder bofasta befolkningen, främst lantarbetarna och fiskarbefolkningen, äventyras; att genom kolonisationslagens genomförande på ifrågasatt sätt de svenska kommunerna genom den finska massinflyttningen komma att påvältras en mängd bördor utöver dem som av alla gemensamt måste bäras, enär densamma hotar att förändra de svenska bosättningsområdenas karaktär i språkligt och nationellt hänseende; att en sådan tillämpning av lagen icke endast kränker den svenska befolkningens rätt i enlighet med den i regeringsformen stadgade grundsatsen att förvaltningsområdena såvitt möjligt böra bli enspråkiga, utan även rubbar grunden för den svenska befolkningens existens samt att planen på en utsträckning av planens tillämpning även till Åland står i strid med garantilagens stadganden om skydd för den åländska jordbesittningen. På grund av vad ovan anförts uttalar partidagen att snabbkolonisationen i den form den av de verkställande myndigheterna är avsedd att genomföras står i strid med lagens rätta anda och mening samt är oförenlig med rikets välfärd och den svenska befolkningens livsintressen, varför lagstiftningsåtgärden så genomförd komme att bli för landet ödesdiger. Partidagen kräver därför: 1) att statsrådet omedelbart med beaktande av vad i regeringens proposition och i

389:3

23 sept. 1940.

riksdagens svar på densamma uttalats utfärdar med lagens anda och landets ekonomiska intressen förenliga direktiv för snabbkolonisationens genomförande; 2) att statsrådet vid utarbetandet av de nya direktiven tar hänsyn till att de svenska bosättningsområdenas språkliga och nationella karaktär bevaras och att den svenska befolkningen tryggas vid sin rätt i enlighet med den i paragraf 50, moment 3, regeringsformen stadgade grundsatsen att förvaltningsområdena såvitt möjligt bli enspråkiga; 3) att statsrådet för den händelse annan utväg icke anses föreligga lämnar proposition om sådan lagändring att de svenska jordägarna beredas möjlighet att genom ersättning eller på annat sätt medverka i nyodlings- och återuppbyggnadsarbetet i stället för att genom en över hövan omfattande jordexpropriation tvingas att bidra till en tvångsförfinskning av sin hembygd. Partidagen uttalar tillika, att den svenska befolkningen nu liksom hittintills är beredd att bära sin anpart av de offer som krävas för fosterlandets frihet och välfärd, men under inga omständigheter är villig att uppge grunden för sin nationella tillvaro, de svenska bygderna, vilka tillhöra Finlands svenskar med historiens rätt och i kraft av allmänt erkända nationalitetsprinciper. För att tillvarata den svenska befolkningens intressen uppmanas centralstyrelsen att om så behövs vidta åtgärder för sammankallande av Svenska Finlands folkting." (DN fr Helsingfors)

389:4

23 sept. 1940.

Sovjets militärbudget.

Från Moskva meddelas 22/9: Högsta Sovjet har beviljat 57 miljarder rubler till försvarsändamål, vilket är lika med 31,7 % av den sammanlagda budgeten. Sedan 1937 har den sovjetryska militärbudgeten ständigt ökats och ökningen från 1939 till 1940 är på inte mindre än 40 %. (UP fr Moskva)

Franska anslag till Marocko.

Från Vichy meddelas 22/9, att franska regeringen inom ramen av återuppbyggnadsprogrammet även ställt stora anslag till Marockos förfogande. Sålunda skola 225 milj. francs användas i Marocko, huvudsakligast för utbyggnad av hamnar, elektrifiering av järnvägslinjer samt förbättring av gator och vägar. (TT fr DNB)

Algeriets generalguvernör får vidgad befogenhet.

Från Vichy meddelas 22/9: Generalguvernören i Algeriet har erhållit utomordentliga fullmakter med anledning av det nuvarande lägets krav, dock med skyldighet att omedelbart till inrikesministern avlägga rapport om vidtagna åtgärder. (TT fr Havas)

Ribbentrop åter till Berlin.

Tyske riksutrikesministern von Ribbentrop avreste 22/9 från Rom i extratåg för att återvända direkt till Berlin. (TT fr DNB)

389:5

23 sept. 1940.

<u>Brittiska flyganfall mot kanalhamnar.</u>

Brittiska flygministeriets informationsavdelning meddelar: "Brittiska bombplan fortsatte natten till 22/9 sitt metodiska förstörelsearbete kring Boulogne. En stor oljebrand anställdes på kajen, pråmar i hamnbassängerna sattes i brand och då och då hördes kraftiga explosioner. Talrika eldsvådor utbröto i Dunkerque, och två av dem voro synliga på 75 km:s avstånd. Hela Ostendes hamn var upplyst av skenet från brinnande lagerhus. Calais hamn utsattes för fruktansvärda störtbombardemang, och eldsvådor utbröto snart i hela detta område. Vidare anfölls Vlissingens hamn och dess försvarsanläggningar samt sammandragningar av pråmar och fartyg med litet djupgående i Rotterdam, Antwerpen och i närheten av Terneuzen i Holland. Alla plan återvände oskadda från dessa operationer. (TT fr Reuter)

<u>San Marino i krig.</u>

Högsta rådet i republiken San Marino, som officiellt legat i krig med Tyskland sedan 1915, har vidtagit mått och steg för att sluta fred med Berlinregeringen och i stället förklara England krig. (UP fr San Marino)

<u>Regeringskris i Egypten.</u>

Från Kairo meddelas: Till följd av meningsskiljaktigheter i Egypten i frågor rörande den italienska invasionen har en regeringskris plötsligt uppstått, vilken lett till att 4 framstående medlemmar av saadpartiet 21/9 avgått ur regeringen. Saadpartiet, som står under Mahir paschas

389:6

23 sept. 1940.

ledning, önskar en omedelbar egyptisk krigsförklaring mot Italien. 4 nya ministrar i de avgångnas ställe ha tillsatts genom kungligt dekret.
(TT fr Reuter)

Thailands krav i Indokina.

Från Bangkok meddelas till Tokyo: Thailands premiärminister förklarade 21/9 i parlamentet, att Thailand ämnar uppsäga nonaggressionspakten med Frankrike, om icke Vichyregeringen går med på dess territoriella krav i Franska Indokina. Ministern yttrade, att "på grund av de vänskapliga förbindelser som tidigare bestått mellan de två nationerna skulle det vara mycket beklagligt om Frankrike icke ginge med på våra rättvisa krav."

Pakten mellan Thailand och Frankrike avslöts 12/6 1940 men har ännu icke ratificerats av Frankrike. (TT fr Reuter)

x

390:1

24 sept. 1940

Tal av kung George.

I ett radiotal 23/9 yttrade konung George bl.a.:"De brittiska folken inträdde i detta krig med öppna ögon i insikt om hur oerhörda de emot dem stående styrkorna voro, men i förtröstan på rättvisan i sin sak. Mycket har hänt sedan 1939. Stora nationer ha fallit. Kampen, som då var så avlägsen, att vi nätt och jämnt kunde höra dess fjärran dån, är nu utanför våra egna portar. Vi befinna oss på frontlinjen för att försvara de fri- och rättigheter och traditioner vilka äro vårt arv". Konungen uttalade i fortsättningen ett tack till det civila luftskyddets personal och förklarade, att Londonbon trots anfallen förblir beslutsam och utan fruktan. (TT fr Reuter)

De tyska flyganfallen mot Storbritannien.

I Berlin meddelades 23/9, att sedan 10/8 23 milj. kg bomber av alla storlekar fällts mot militära mål i Storbritannien. Under de förgångna sex veckornas ökade luftkrig ha de viktigaste engelska hamnarna vid alla kuster bombarderats med 8 milj. kg sprängämnen under omkr. 200 anfall. Samtidigt företogos 700 anflygningar mot flygplatser och industrianläggningar i södra och mellersta England, däribland London, varvid 15 milj. kg bomber fälldes. 6.000 industri- och fabriksanläggningar, varav 1.400 enbart i London, ha skadats eller förstörts. 20% av gas- och elektricitetsanläggningarna i

390:2

24 sept.1940

engelska storstäder ha dels förstörts och dels gjorts obrukbara för många månader framåt. (TT fr DNB)

Brittiska flyganfall. Brittiska flygministeriet meddelar: "Omfattande flygoperationer över Tyskland, Holland, Belgien och Frankrike genomfördes under natten till 23/9. En betydande aluminiumfabrik i Lauta, nordost om Dresden bombarderades. Järnvägar i trakten träffades på flera ställen, och träffar uppnåddes på ett materialtåg vid Dresden. Starka bombplansformationer angrepo även dockor, hamnarna och fartyg i Vlissingen, Antwerpen, Dunkerque, Ostende, Zeebrugge, Calais, Le Havre, Harfleur och Brest. (TT fr London)

Flygförluster. I London meddelas, att Tyskland under den vecka som slutade vid midnatt 21/9 förlorat 265 flygplan i flygstrider över Storbritannien. Antalet förlorade brittiska plan uppges till 47, men 28 av deras piloter äro välbehållna. 12 brittiska flygplan ha icke återvänt från raider över kontinenten. (TT fr Reuter)

de Gaulle gör framstöt mot Dakar. Brittiska informationsministeriet meddelar 23/9: "På sistone ingångna informationer ha visat, att tyskarna göra ihållande ansträngningar att få Dakar under sin kontroll, och förflyttningen av franska krigsfartyg från Toulon till Dakar, vilken uppenbart icke kunnat företas utan tyskarnas tillåtelse, har givit ytterligare ett bevis för det planerade försöket. Då ansenliga delar av befolkningen motsätter sig Vichyregeringens politik med underkastelse under Berlin och förklarat sig för ett fritt Frankrike, har

390:3

24 sept.1940

-general de Gaulle beslutat bege sig till Dakar med en fri fransk styrka för att hjälpa de element som stödja hans sak. Han anlände till Dakars redd på måndagsförmiddagen och uppmanade sina anhängare att sluta upp kring det fria Frankrikes fana. Det förefaller som om motstånd skulle ha gjorts, men läget är ännu icke fullt klart. De Gaulles fria franska styrka åtföljes av en brittisk styrka, som ger den sitt fulla stöd".

(TT fr Reuter)

Från Vichy meddelas 23/9: Franske utrikesministern har publicerat följande meddelande: "Förre generalen de Gaulle har infunnit sig i farvattnen utanför Dakar ombord på en brittisk flotteskader och tillställt fransmännen i staden ett ultimatum, vari han krävde, att staden skulle överlämnas. Detta ultimatum tillbakavisades, varpå den brittiska eskadern öppnade eld mot Dakar. F. generalen de Gaulle har alltså ställt sig i spetsen för utländska styrkor i ett angrepp mot sina landsmän".

Så snart meddelande om de Gaulles anfall mot Dakar ingått till Vichy, samlades den franska regeringen till överläggning. Man beslöt att angreppet skulle besvaras och order härom gavs. Den brittiska eskadern består av 2 slagskepp, 4 kryssare, några torpedjagare och 6 hjälpkryssare.

(TT fr Havas)

390:4

24 sept.1940

de Gaulle gör framstöt mot Dakar.

Franske utrikesministern Baudoin förklarade 23/9 för de församlade utländska pressmännen i Vichy: "Anfallet mot Dakar är en vändpunkt. Vi äro icke tillräckligt döda för att finna oss i Englands handlingssätt".

(Sv.D. fr Vichy)

Egyptens beredskap.

Från Kairo meddelas: Som en försiktighetsåtgärd ha de egyptiska myndigheterna 23/9 börjat arrestera alla italienare i Kairo. Omkring 7.000 ha hittills omhändertagits. Liknande åtgärder vidtas överallt i landet. Egyptens situation anses ha undergått en så allvarlig försämring under de senaste dagarna att myndigheterna även sett sig nödsakade att proklamera belägringstillstånd över hela landet från och med 23/9. Detta belägringstillstånd innebär en betydande skärpning av det undantagstillstånd som existerat i Egypten alltsedan krigsutbrottet. Samtidigt vidtas omfattande utvidgningar av den militära beredskapen.

(UP fr Kairo)

Japaner anhållna i Singapore.

Från Singapore meddelas 23/9: 6 japaner ha arresterats av Singaporemyndigheterna, men 4 av dem ha efter några timmar frigivits. De övriga två ha åtalats för brott mot förordningen rörande statshemligheter. Så snart anhållandena bekantgjorts, beordrade japanska regeringen sin generalkonsul i Singapore att till de brittiska myndigheterna framföra kravet på att de anhållna omedelbart friges. Telegrambyrån Domei uppger att representanter för de brittiska myndigheterna trängde in i japanska generalkonsulatets byggnad, vilken åtnjuter exterritorialrätt, och begärde, att vissa doku-

3905

24 sept.1940

ment skulle utlämnas. Då generalkonsuln vägrade efterkomma uppmaningen förseglades konsulatets arkiv. Dessa åtgärder betecknas i japanska kretsar såsom en kränkning mot internationell lag och sedvänja och en allvarlig utmaning mot Japan. (TT fr Reuter)

Fransk-japanska förhandlingar om Indokina.

Japanska utrikesministeriet meddelar 23/9: "För att lösa Kinakonflikten och främja ett positivt uppbyggnadsarbete i Fjärran Östern har utrikesminister Matsuoka under augusti i den mest vänskapliga anda fört betydelsefulla förhandlingar med franske ambassadören i Tokyo. På grundval av dessa förhandlingar uppnåddes en överenskommelse, enligt vilken Japans här och flotta i Franska Indokina skulle få företa de åtgärder som voro nödvändiga ur militär synpunkt. Därefter fördes i Hanoi mellan de japanska och franska militärmyndigheterna i Indokina förhandlingar för att nå överenskommelse i konkreta frågor. Sådan överenskommelse nåddes 22/9."

Det franska utrikesministeriet har 23/9 offentliggjort en kommuniké om det fransk-japanska avtalet med avseende på Indokina. I kommunikén heter det: "För att bidraga till upprättandet av den nya ordningen i Östasien och lösa Kinafrågan ha förhandlingarna om de viktiga frågorna rörande Indokina under de senaste veckorna fortsatt i Tokyo i vänskaplig anda mellan utrikesminister Matsuoka och franske ambassadören Henry. Den japanska regeringen har försäkrat franska regeringen, att Japan har för avsikt att respektera

390:6

24 sept. 1940

Frankrikes rättigheter och intressen i Fjärran östern, särskilt Indokinas territoriella integritet och Frankrikes suveränitetsrätt över alla delar av unionen Indokina. Den franska regeringen å sin sida har förklarat sig beredd att bevilja den kejserliga armén och flottan särskilda lättnader i Indokina för genomförande av deras operationer. För att reglera de detaljer av dessa lättnader som äro av militär natur ha förhandlingar förts i Hanoi mellan de japanska och franska militärmyndigheterna. Dessa förhandlingar resulterade 22/9 i ett tillfredsställande avtal".

(TT fr DNB)

Japansk inryckning i Indokina. Japanska krigsministeriet meddelar officiellt: 22/9 uppnåddes överenskommelse med Frankrike och Franska Indokina. I enlighet härmed började de japanska armé- och flottavdelningarna 23/9 den fredliga framryckningen in i norra delen av Indokina. Då japanska avdelningar överskredo gränslinjen uppstodo vissa sammanstötningar på en del avsnitt. De berodde på rent missförstånd. De japanska stridskrafterna hade ett mindre antal döda och sårade. (forts.)

(TT fr DNB)

390:7

24 sept.1940

Från Haiphong meddelas följande detaljer om sammanstötningar mellan japanska och franska styrkor vid Indokinas gräns: "Enligt avtalet med Japan skall Japan erhålla tre flygbaser i Tonkin med rätt att där stationera en bevakningsstyrka på 6.000 man, vidare får Japan rätt att låta trupper passera längs en bestämd rutt mellan Indokina och södra Kina. och slutligen får Japan förlägga ett visst antal trupper i Haiphong. Då den general som förde befälet över den japanska armén i södra Kina icke blivit informerad om att detta avtal ingåtts, lät han sina trupper överskrida gränsen till Indokina enligt en uppgjord plan kl.22 22/9, två timmar innan fristen för Japans ultimatum utgick. De franska styrkorna gjorde förbittrat motstånd och striderna pågingo till midnatt, då chefen för den japanska delegationen i Indokina, general Nishihara, med flygplan anlände till platsen och gav order om att elden skulle upphöra.
(TT fr Reuter)

Kina och Indokina. Från Chungking meddelas 23/9: Kinesiska utrikesdepartementet har hos de franska myndigheterna inlagt en skarp protest mot det fransk-japanska avtalet rörande Franska Indokina. I protesten betonas "Kinas rätt att vidtaga sådana åtgärder till sitt försvar som det anser erforderliga", och det förklaras, att franska regeringen kommer att hållas ansvarig för alla följder av detta avtal. (forts.) (TT fr DNB)

390:8

24 sept.1940

.d I Shanghai meddelades 23/9, att kineserna proklamerat belägringstillstånd i provinserna Yünnan och Kuangsi vid gränsen till Indokina.

(TT fr Reuter)

x

391:1

25 sept.1940

Norska fackföreningarna kontrolleras. Från Oslo meddelades 24/9: Tyska rikskommissariatet i Norge har tillsatt en särskild avdelning, som skall ha det norska fackföreningsväsendet under sin kontroll. Fackföreningarna i Norge tillåtas numera icke att bedriva någon politisk verksamhet, och åtgärderna inom fackföreningarna skola stå under ständig kontroll av de tyska myndigheterna. Samtliga kommunistiska förtroendemän inom fackföreningarna ha i dagarna avlägsnats från sina poster. (DN fr Oslo)

Tysk transitotrafik i Finland. Officiellt meddelades i Helsingfors 24/9: "Mellan Nordfinland och Nordnorge sker i dessa dagar under särskilda förutsättningar och särskild kontroll transport av permitterade tyskar och transitotransport av tyska förnödenheter." (DN fr Helsingfors)

Tysk flygrapport. Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Under väpnade spaningsflygningar över södra England bombarderade flygvapnet 23/9 krigsviktiga mål i London. Därvid uppstodo flera för de tyska flygarna framgångsrika luftstrider. Under natten fortsatte bombflygförband sina anfall mot London och andra krigsviktiga mål i England. Vid Millwall- och Indiadockorna, i närheten av Wauxhall och Hyde Park samt på andra platser

391:2

25 sept.1940

kunde stora eldsvådor observeras. I Liverpool uppstodo även nya stora bränder. Som vedergällning för brittiska bombfällningar mot den gamla tyska universitetsstaden Heidelberg, som inte har några som helst krigsviktiga anläggningar att uppvisa, bombarderades Cambridge. - Natten till 24/9 anföllo brittiska flygplan några orter i norra Tyskland med Berlin som huvudmål. Bombfällningarna anställde skador i stadens ytterkvarter samt på boningshus. Varken i Berlin eller på andra platser anställdes några militära skador". (TT fr DNB)

Brittisk flygrapport.

Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar: "Flygplan ur kustkommandot utförde 24/9 operationer mot den av tyskarna ockuperade flottstationen Brest. En lång rad bomber fälldes över torpedbåtsstationen, oljeförråden och materiellagren. Kraftiga explosioner hördes, följda av 4 eldsvådor. En tjock rökpelare syntes över hamnen. Brittiska bombplan ha utfört 39 angrepp mot järnvägsförbindelser och tåg i Tyskland, Belgien och det ockuperade Frankrike. Viktiga linjer skadades, fullträffar och stora eldsvådor noterades vid rangerbangårdarna och ett tåg med materiel förstördes. Anfall ägde rum mot bränsleförråd, kraftverk och en ammunitionsfabrik. Vidare företogos angrepp mot aerodromer i Holland, flygplatser i Tyskland, däribland Tempelhofer Feld vid Berlin samt mot flygplatsen på Jersey. Vidare ha anfall riktats mot en flygplansfabrik i Wismar,

391:3

25 sept.1940

slussportar i Kielkanalen, skeppsvarv och dockor i Hamburg, Cuxhaven, Bremerhaven, Bremen och Wismar, godsstationer i Münster och Hannover, järnvägslinjer i norra Tyskland och flera av fiendens flygplatser." (TT fr Reuter)

Brittisk ubåt förlorad. Brittiska amiralitetet meddelar 24/9, att den engelska ubåten "Thames" är försenad och måste anses förlorad. (TT fr Reuter)

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar, att de genom fientlig aktion uppkomna förlusterna i handelstonnage under den vecka som slutade 15/9 uppgingo till 16 brittiska, allierade och neutrala fartyg på sammanlagt 49.200 ton De brittiska förlusterna utgjordes av 9 fartyg på 29.246 ton. De tyska förlusterna fram till 15/9 i kapade, sänkta eller självsänkta fartyg uppgå approximativt till 1.043.000 ton, och de italienska till 291.000 ton eller sammanlagt 1.334.000 ton. Dessutom ha omkr. 33.000 ton f.d. neutrala fartyg, vilka uppbringats av fienden eller kommit under hans kontroll, blivit sänkta. (TT fr London)

391:4

25 sept.1940

Frankrikes officerskår.

Från Vichy meddelas 24/9: Franska krigsministern general Huntziger har beslutat företaga en genomgripande upprensning inom den franska arméns officerskår. Razzian har redan inletts. (Sv.D. fr Vichy)

Flyganfall mot Gibraltar

Från La Linea meddelas till Madrid: 24/9 fr.kl.11,30 har Gibraltar häftigt bombarderats av talrika flygplan, vilkas nationalitet icke kunde fastställas, men som enligt allmän uppfattning voro franska. Angriparnas bomber föllo på varv, reparationsverkstäder, hamnanläggningar och stadens inre samt framkallade talrika eldsvådor. Ett brittiskt krigsfartyg träffades. (TT fr DNB)

Anfallet mot Dakar.

Franska amiralitetet meddelar: "23/9 infann sig en brittisk eskader, bestående av två slagskepp, flera kryssare, jagare och trupptransportfartyg utanför Dakar. F. generalen de Gaulle uppmanade de franska myndigheterna att överlämna staden, men dessa vägrade att gå med på hans ultimatum. Den brittiska eskadern öppnade då eld mot Dakar. Under den strid som följde sänktes den franska ubåten "Persée" i det ögonblick den utförde ett hjältemodigt angrepp mot en brittisk jagare, vilken otvivelaktigt träffades. Större delen av ubåtens besättning räddades. På order av de Gaulle företogos fyra landstigningsförsök i Rufisque och ytterligare två öster om Dakar, men samtliga dessa slogos tillbaka". (Forts.)
(TT fr Havas)

391:5

25 sept. 1940

I London meddelas 24/9: General de Gaulle har låtit utsända en relation av händelserna vid Dakar, vari han bl.a. förklarar, att han kallats dit av talrika fransmän som livligt önskade fortsätta striden vid hans sida. Han infann sig därför med franska soldater och marinsoldater utanför staden, men hans parlamentärer vilka i en motorbåt, försedd med franska flaggan och den vita parlamentärflaggan voro på väg in till staden, blevo därvid utsatta för beskjutning. När de Gaulle senare försökte att fredligt landsätta sina trupper öppnades eld mot de franska fartygen under hans befäl. De Gaulle drog då tillbaka sina trupper och fartyg, emedan han icke ville delta i en strid mellan fransmän inbördes, förklaras det till slut i meddelandet.

Även brittiska informationsministeriet dementerar vissa från Vichy härrörande uppgifter att försök skulle ha gjorts att låta brittiska trupper landstiga i Dakar eller i närheten av staden. (TT fr Reuter)

Flyganfall i Afrika.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 24/9: "I Nordafrika har det befästa lägret Mersa Matruh ånyo bombarderats med framgång. I Östafrika har ett italienskt flygförband bombarderat Port Sudans flygplats, varvid 10 fientliga flygplan på marken blevo svårt skadade. Ett annat förband bombarderade Adens flygplats. Fienden har åter bombarderat Gura, Adiugri, Sciasciamanna och Diredaua". (TT fr Stefani)

391:6

25 sept.1940

Japansk protest mot åtgärderna i Singapore.

Vice japanske utrikesministern Ohashi har 24/9 till brittiska ambassadören i Tokyo avlämnat den skarpaste protest mot de brittiska myndigheternas uppträdande i Singapore, häktningen av medlemmar av det japanska generalkonsulatets personal samt förseglingen av generalkonsulatets kassavalv. Ministern krävde, att intermezzot genast skulle regleras.
(TT fr DNB)

Japan om Burmavägen.

Från Chungking meddelas: Japanska Kwantungarméns talesman förklarade 24/9, att de japanska truppernas inmarsch i Franska Indokina tjänar till att blockera samtliga tillförselvägar till Chungking. Japan väntar, att Storbritannien även efter det den brittisk-japanska överenskommelsen av 17/7 1934 utlöpt, skall vägra släppa igenom vapentransporter till Chungking via Burma. I annat fall komma de japanska stridskrafterna att vidtaga drastiska åtgärder. (TT fr DNB)

Fransk-japanska strider i Indokina.

Från Haiphong meddelas: Striden mellan japanerna och fransmännen vid gränsen till Franska Indokina återupptogs 23/9 och pågick ännu 24/9. Enligt meddelanden från franskt håll anföllo japanerna de franska ställningarna 20 km från gränsen i trakten av Dongdang. Japanerna understöddes av flyg, som bombarderade de franska trupperna samt flygplatserna vid gränsen.

Franske ambassadören i Washington förklarade 24/9: "Frankrike är be-

391:7

25 sept. 1940.

slutet att med alla medel göra motstånd mot alla försök från japanska stridskrafters sida att överskrida det fransk-japanska avtalet rörande Franska Indokina. Japan har anfallit vissa punkter i Indokina i strid med det nyligen ingångna avtalet. Frankrikes vilja att försvara Indokina i enlighet med fördragen förblir orubblig." (TT fr Reuter)

x

392:1

26 sept. 1940.

Terboven om nyordningen i Norge; ny norsk regering tillsatt.

Tyske rikskommissarien i Norge Terboven höll 25/9 ett radiotal från Oslo, varvid han redogjorde för de nyordningsåtgärder som vidtagits samma dag. Han yttrade bl.a.: "Vi stå mitt i en kris med avgöranden av ofantlig räckvidd och som kommer att fullständigt omforma Europas ansikte och för århundraden framåt ge vårt liv nya banor. Det är emellertid bara ett mindretal av folken som förstått händelsernas utveckling och dragit de nödvändiga konsekvenserna. Den stora massan har inte förstått utvecklingen och vad deras eget bästa kräver. Om det tyska folkets bana och livsvillkor har man i Norge ingen aning och kan inte heller ha det. Resultatet har för Norges del blivit, att de norska makthavarna fört en ensidig engelskorienterad politik, som nödvändigtvis måst föra Norge till den situation som Norge kom i 9/4. Det var en helt ny politisk situation, som inträdde för det norska folket. Nu ha realiteterna talat, och en politisk nyordning måste komma till stånd. Detta betyder, att norska folkets hittillsvarande politiska inställning måste vridas runt 180 grader, d.v.s. den tidigare norska politiken i Englands ledband och med uteslutande orientering mot England måste brytas och ändras till ett ärligt samgående med Tyskland. De partier som under de gångna åren bragt Norge i ett sådant beroende av England ha missbrukat sin ställning, och det är Nygaardsvoldsregeringens brottsliga politik, som norska folket nu fått betala med kriget och dess hem-

392:2

26 sept. 1940.

sökelser - och kanske, om icke en ändring kommer till stånd, något ännu värre. Det var dessa partier som den 9 april gav regeringen Nygaardsvold oinskränkta fullmakter att bedriva kriget mot Tyskland. Det enda parti som inte var medansvarigt för denna ödesdigra taktik var Nasjonal Samling. Detta parti hade påyrkat att Norges militära kraft skulle utbyggas, så att en ärlig neutral hållning militärt skulle tryggas, vilket Nygaardsvoldsregeringen förhindrat. Nasjonal Samling hade också påyrkat en frigörelse från det brittiska inflytandet och mera förståelse för den tyska politiken. Om denna linje följts, hade Norge även i dag varit ett fritt land. Det hade legat mycket nära till hands att åt Nasjonal Samling överlåta den politiska ledningen av Norges folk. Trots detta gick jag emellertid icke på denna linje, utan gick med på upptagandet av de förhandlingar som de gamla partierna anhöllo om. Jag gjorde detta, framför allt för att icke på förhand förhindra möjligheten av att i det norska folkets intresse utåt manifestera övergången till de nya förhållandena och att därmed lättare åstadkomma den omläggning som blivit nödvändig. Jag försäkrar ännu en gång, att det tyska folket ärligen räcker sin hand till det norska folket, berett till kamratligt samarbete med ömsesidig aktning. Det tyska folket hyser inte några som helst känslor av fiendskap eller hämndbegär mot Norges folk. Det tyska folket betraktar sig som släkt med den stora

292:3

26 sept. 1940.

nordiska folkfamiljen och vill leva samman med denna folkfamilj i vänskap och gemensam aktning. Detta är, betonar jag, en tysk vänskapsförklaring. Vid de förhandlingar som jag tidigare fört med partiledarna inom norska stortinget förklarade sig dessa beredda att genomföra en politisk nyordning i Norge enligt följande grundsatser: 1) kung Haakon och hans familj skulle avsättas och berövas alla författningsenliga funktioner; 2) de fullmakter som regeringen Nygaardsvold fick 9/4 av stortinget skulle upphävas; 3) regeringen Nygaardsvold avsättes; 4) ett riksråd bestående av 15 medlemmar tillsättes; 5) riksrådet får fullmakt att träffa alla bes ut som landets väl kräver och att utöva de funktioner som författningsmässigt tillkommit konung, regering och storting. Stortingspresidenten och samtliga ledare för de gamla partierna undertecknade skriftligen denna överenskommelse och läto därefter

26 sept. 1940.

redda att kasta allt över bord, bara de kunde rädda sin egen existens. Där kan Norges folk se värdet av parlamentarismen och parlamentarikernas månhet om sitt eget land och sina principer. När det kom till att vi skulle göra upp listan på de män som skulle ingå i det nya riksrådet, tvekade de emellertid. Då ville man utse männen efter gamla parlamentariska principer och ville ha garantier i den ena och andra riktningen. Där stodo vi, och då partiledarna trots min enträgna varning att framför partinyttan se till landets välfärd icke läto rubba sig, bröt jag förhandlingarna.

Jag förordnar därför följande: 1) norska kungahuset har ingen politisk betydelse och har förverkat sin rätt att återvända till Norge. Kungahuset är därför avsatt och får icke vända tillbaka, allra helst som stortingets representanter med 2/3 majoritet bekräftat konungens avsättande; 2) detsamma gäller för regeringen Nygaardsvold; 3) varje verksamhet i förbindelse med någon av kungahusets eller regeringen Nygaardsvolds medlemmar förbjudes; 4) administrationsrådet löses från sin uppgift; 5) i kraft av det uppdrag som jag erhållit av rikskansler Hitler 24/4 utnämner jag följande kommissariska statsråd: för handel, hantverk, industri och fiske handelsrådet Sigurd Halvorsen-Johannesen, för sjöfarten kapten Kjeld Irgens, för kyrka och skola professor Ragnar Skancke, för inrikes angelägenheter direktör William Hagelin, för socialärenden professor Birger Meidell, för försörjningsfrågor direktör Öystein Ravner,

398:5

26 sept. 1940.

för polisärenden polischefen Jonas Lie, för justitieärenden statsadvokaten Sverre Riisnaes, för jordbruksärenden veterinär Thorstein J. Fretheim, för finansärenden bankdirektör Erling Sandberg, för folkupplysning och kulturfrågor direktören dr Gudbrand Lunde, för fysisk fostran godsägare Axel Stang samt för offentliga arbeten arkitekt Tormod Hustad.

Samtliga förutvarande politiska partier i Norge ha i dag upplösts. Nya sammanslutningar som i en eller annan form ha politisk verksamhet på sitt program förbjudas. Samtliga statstjänstemän tillhörande den gamla regimen få kvarstanna på sina poster. Jag hoppas, att alla skola göra sitt bästa. Pliktförsummelser och förseelser skola bestraffas på strängaste sätt. Norska män och kvinnor! Den politiska utvecklingen har visat, att mycken nöd och många bittra offer skulle ha besparats det norska folket, om det, trots den återhållsamma hållning som Nasjonal Samling tidigare i folkets intresse frivilligt intagit, följt detta parti i stället för sina gamla ledare och därmed tidigare kommit fram till den nödvändiga politiska nyordningen. Jag är alltjämt beredd till samarbete och med mig är också det tyska folket och dess näringsliv berett till samarbete till återuppbyggande av Norges näringsliv. Jag är övertygad om att en stor framtid förestår Norges folk inom det nya Europas ram. Men ett är säkert: vill det norska folket ha till stånd en fri norsk lösning av den nuvarande situationen, finns det bara en väg att

392:6

26 sept. 1940.

vinna friheten och självständigheten tillbaka: vägen över Nasjonal Samling. Det blir nu norska folkets uppgift att träffa sitt avgörande."
(DN fr Oslo)

Lunde besvarar Terbovens tal.

Efter rikskommissarie Terbovens radiotal 25/9 höll dr Gudbrand Lunde ett tal, vari han förklarade, att den norska huvudstaden mottagit de nya besluten med stor lättnad. "Den senaste tiden har varit full av ovisshet i Norge, men nu har man fått klarhet. Vi ha nu kommit ifrån den gamla norska partipolitiken, vari norska folket körts in. Den tyska Führern har åter visat norska folket sin storsinthet, då han åt norrmän överlåtit förvaltningen av Norge. En stabil ordning har nu skapats, och ett intimt samarbete har etablerats mellan Norge och Tyskland, vilket måste hälsas med tillfredsställelse." Lunde uppfordrade alla norrmän att stödja och hjälpa riksrådet i denna svåra tid. (DN fr Oslo)

Nyordningen i Norge.

Norska legationen i Stockholm meddelar 25/9: Den i Oslo proklamerade nyordningen har icke kommit till stånd genom medverkan av några offentliga norska organ. Det nya statsrådet stöder sig icke på norsk grundlag och har partimässigt endast Nasjonal Samling bakom sig, ett parti, som vid senaste stortingsvalet fick 2,3 % av rösterna och intet mandat i stortinget. Rådet representerar sålunda icke någon norsk folkvilja. 6 av

26 sept. 1940.

dess medlemmar stodo på Quislings regeringslista, då han gjorde sitt misslyckade försök att taga regeringsmakten i samband med den tyska invasionen. Den framställning, som rikskommissarie Terboven gav av förhandlingarna och bildandet av ett riksråd med stortingets godkännande, stämmer icke med de uppgifter om förhandlingarna som hit ingått. I dessa meddelanden har framhållits, att de olika voteringarna i stortingsgruppen voro av tillfällig karaktär och beroende på förutsättningar och villkor. Från norsk sida har hela tiden visats starkaste motvilja mot att röra vid konungens konstitutionella rättigheter, och man har icke velat acceptera en nyordning, som gav sken av norsk medverkan men ej norska folket några garantier. (Sv.D.)

<u>Norska L.O.</u> Från Oslo meddelas: 25/9 sammanträdde i Oslo på order från högre ort arbetarnas fackliga landsorganisations sekreteriat, varvid meddelanden lämnades om att förbudet mot politisk verksamhet icke gällde landsorganisationen. Några ingrepp och förbud skola icke drabba fackföreningarna, vilka skola bestå såsom yrkesföreningar och utgöra den arbetets front som tillvaratar arbetarnas intressen. (DN fr Oslo)

<u>Brittisk protest i Helsingfors.</u> I London meddelas 25/9: Storbritanniens minister i Helsingfors har fått i uppdrag att framföra en energisk protest till finska regeringen med anledning av dess åtgärd att låta tyska trupper passera genom Finland för att bege sig till Nordnorge. (TT fr Reuter)

392:8

26 sept. 1940.

Flyganfallet mot Gibraltar.

Officiellt meddelas i Vichy 25/9: De franska vedergällningsangreppen mot Gibraltar inleddes kl. 13 24/9. Flygraiderna pågingo till kl. 15. Vichyregeringen dementerar en uppgift från Rom, att ett franskt flyg-angrepp tidigare genomförts mot Gibraltar. (UP fr Vichy)

Anfallet mot Dakar.

Franska utrikesministeriet meddelade 25/9, att Frankrike och Storbritannien icke befinna sig i krigstillstånd trots angreppen mot Dakar och Gibraltar. "Franska regeringen betraktar icke det angrepp som general de Gaulle genomfört med stöd av brittiska flottenheter såsom krigsorsak. de Gaulle har nu dragit sig tillbaka, och det ultimatum som överlämnades till myndigheterna i Dakar 24/9 var icke undertecknat av honom utan av den brittiske amiral som för befäl över de flottenheter vilka delta i operationerna."

I telegram till Vichy meddelar generalguvernören i Dakar, Boisson, att staden åter blivit föremål för kraftiga angrepp, men att försvaret icke sviktar. Enligt de senaste rapporterna till Vichy från Dakar ledo de brittiska slagskeppen "Barham" och "Resolution" samt en kryssare av typen "Kent" svår skada genom beskjutningen från de franska försvararnas sida 24/9. Ett av dessa slagskepp fick vid striderna 25/9 en torpedträff och måste med svår slagsida dra sig ur striden.

(UP fr Vichy)

392:9

26 sept. 1940.

Brittisk redogörelse för Dakar-affären.

Brittiska informationsministeriet meddelar 25/9: "De omständigheter som ledde till Dakarexpeditionen äro i korthet följande: General de Gaulle hade enligt meddelanden, som ingått till honom, goda skäl att tro, att en stor del av befolkningen i Senegal stödde de fria fransmännens rörelse, att han vid ankomsten dit skulle bli väl mottagen samt att ett liknande läge skulle kunna upprättas där som i Franska Ekvatorialafrika. Han föreslog följaktligen brittiska regeringen, att han skulle bege sig dit med några av de trupper som stodo till hans förfogande samt med Storbritanniens stöd. Brittiska regeringen var så mycket mera benägen att ge honom detta stöd som den fått informationer om att det tyska inflytandet höll på att sprida sig ända till Dakar. Medan expeditionsstyrkan var på väg sände Vichyregeringen från Toulon tre kryssare, som passerade genom Gibraltarsund och anlände till Dakar. Det ingår icke i brittiska regeringens politik att inblanda sig i franska krigsfartygs förflyttningar, såvida de icke äro destinerade till hamnar under tysk kontroll. Därför hindrade man icke ifrågavarande fartygs färd genom Gibraltarsund, och då de därefter satte kurs söderut tillät man dem att fortsätta. De kommo alltså utan hinder fram till Dakar. Då de sedan åter gingo till sjöss och styrde kosan mot söder, trodde man, att de kanske tänkte söka inverka på det läge som råder i Franska Ekvatorialafrika, som uttalat sig för de Gaulle. Brittiska krigsfartyg hejda-

392:10

26 sept. 1940

de dem därför och rådde dem att återvända, vilket två av dem också gjorde, medan det tredje, som fått maskinskada, eskorterades till Casablanca av ett brittiskt fartyg. På morgonen 23/9 sökte representanter för de Gaulle landstiga i Dakar, varvid de visade trikoloren och en vit flagga för att ange sin franska nationalitet och sina fredliga avsikter. De fingo emellertid ett fientligt mottagande; man sköt på dem och de blevo allvarligt sårade. Batterierna i hamnen öppnade eld . ett av de Gaulles krigsfartyg och därefter på brittiska krigsfartyg, som höllo sig i närheten för att ge de Gaulle hjälp och stöd, om så erfordrades. Innan fransmännens eld besvarades, lät den brittiske befälhavaren meddela, att han skulle bli tvungen att skjuta, om elden icke inställdes. Då detta icke skedde, besvarades elden. Både de brittiska krigsfartygen och landbatterierna noterade träffar och ledo förluster. Slagskeppet "Richelieu" deltog också i skottlossningen och blev därför också beskjutet. Den brittiske befälhavaren meddelade de franska myndigheterna, att de franska ubåtarna skulle bli angripna, om de sökte lämna hamnen. Trots denna varning anföllo tre ubåtar våra fartyg och motåtgärder måste vidtas mot dem med resultat att två sänktes. Hela besättningen på den ena räddades emellertid och kommer att återsändas till sitt land igen vid första tillfälle. General de Gaulles styrkor försökte göra en landstigning, men denna lyckades icke, och då det blev

314:11

26 sept. 1940.

klart, att man endast genom större krigsoperationer skulle kunna ernå Dakars fall, beslöt man avsluta fientligheterna, eftersom det aldrig varit brittiska regeringens avsikt att inleda allvarligare krigsoperationer mot fransmän som anse det vara sin plikt att lyda Vichyregeringens order. General de Gaulle själv var särskilt angelägen om att icke bli anledning till blodsutgjutelse bland sina landsmän. De styrkor som deltagit hålla som följd ~~härav nu på att dras tillbaka~~ från Dakarområdet." (TT fr Reuter)

<u>Striderna i Indokina.</u>

Officiellt meddelas i Hanoi 25/9, att strider pågå med japanska trupper vid gränsen. Japanerna rycka fram över en front på omkring 100 km. Frontens centrum ligger vid Langson. Den allmänna mobiliseringen i Indokina fortsätter skyndsamt, och samtidigt bortföras kvinnor och barn från de norra delarna av landet. (UP från Hanoi)

<u>Japanska trupper landsättas i Indokina.</u>

I Tokyo meddelas: Fr.o.m. 25/9 komma japanska styrkor att transporteras sjövägen till Franska Indokina. Trupperna skola landstiga i Haiphong. (TT fr DNB)

393:1

27 sept. 1940.

<u>Tysk "lejd" åt svensk sjöfart.</u>

Det meddelas officiellt 26/9: För att underlätta den svenska sjöfarten i första hand till Belgien och Holland genom Kielkanalen samt till danska och norska hamnar väster om den tyska minspärren i Skagerack har med Tyskland träffas en överenskommelse om "lejdebrev". Efter överläggningar i Stockholm om uppgörelsens praktiska utformning har anordning träffats, varigenom lejdebrev på framställning kunna utställas av tyska beskickningen i Stockholm samt konsulaten i Göteborg, Malmö och Sundsvall. (Sv.D.)

<u>Norska regeringsfrågan.</u>

Regeringen Nygaardsvold höll 26/9 statsråd i London under presidium av konung Haakon. Härvid utfärdades en proklamation, som upplästes av Nygaardsvold i radio och vari det heter, att utnämningen av det nya statsrådet i Oslo betyder, att Norges grundlag kränkts och att folket mister styresrätten i sitt eget land. Det konstateras, att icke en enda medlem av stortinget ställt sig i den tyska ockupationsmaktens tjänst, utan att de män som ställt sig till disposition tillhöra Nasjonal Samling, vilket parti icke fått in någon representant i stortinget. Vidare förklaras, att konungen fortsätter att vara Norges konung och att den regering han utnämnt även framgent är den lagliga regeringen och skall fortsätta sin verksamhet i enlighet med den fullmakt den fått av stortinget. (forts.)

393:2

27 sept. 1940.

I anslutning härtill avgav konung Haakon en förklaring, vari han först förklarade, att det norska folkets frihet och självständighet för honom är grundlagens första bud och att han anser sig bäst följa detta bud och tillvarata det norska folkets intressen genom att hålla fast vid den ställning och det uppdrag som ett fritt folk gav honom 1905. Han sade sig anse, att han också framgent bäst tillvaratar Norges intressen genom att hålla fast vid detta uppdrag, då han eljest skulle svika sin plikt. Konungen yttrade vidare, att han var övertygad om att norrmännen skola hålla ut och hålla modet uppe och därmed förbereda den återuppståndelse som skall komma. (TT fr London)

Brittisk flygrapport.

Enligt vad brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar 26/9 observerades skenet av en kraftig explosion i omedelbar närhet av den tyska kryssaren "Scharnhorst", vilken befann sig i Kiel vid den raid som det brittiska flyget företog under natten till 26/9. Därvid föll ett knippe bomber av grov kaliber tvärsöver norra delen av arsenalen i Kiel samt över varvsanläggningarna. Vidare meddelar kommunikén om talrika anfall mot elektricitetsverk, järnvägsspår, flygfält och en ammunitionsfabrik i Berlin och dess närhet. (TT fr Reuter)

393:3

27 sept. 1940.

Ny tysk bombtyp.

Det tyska överkommandots kommuniké 26/9 meddelar, att bomber av tunga kalibrer använts vid den gångna nattens flyganfall mot London. Det uppgives i Berlin, att det härvid rört sig om bomber som väga upp till 1.800 kg., vilka vid nedslag skola vara i stånd att bilda kratrar på 20 meters djup och flera tiotal meters diameter. (DN fr Berlin)

Tysk uppgift om ubåtskriget.

I Berlin meddelades 26/9, att siffran för fartygstonnage, som dittills sänkts av de tyska ubåtarna i handelskriget mot Storbritannien, uppgår till 3,12 milj. bruttoregisterton. Vidare ha ubåtarna sänkt följande krigsfartyg: slagskeppet "Royal Oak", hangarfartyget "Courageous", 6 jagare, flera ubåtar och kanonbåtar, 5 hjälpkryssare samt ett stort antal bevakningsfartyg, eskortfartyg och armerade trålare. De brittiska slagskeppen "Nelson" och "Barham" samt kryssaren "Belfast" ha svårt skadats och för längre tid försatts ur stridbart skick.
(TT fr DNB)

Ciano till Tyskland.

Italienske utrikesministern Ciano avreste 26/9 med tåg till Tyskland.
(Sv.D. fr Berlin)

993:4

27 sept. 1940.

Striderna i Dakar.

Från Vichy meddelas: De franska myndigheterna ha erhållit meddelanden om operationerna vid Dakar på morgonen 25/9. Efter en lugn natt uppenbarade sig på morgonen ett brittiska flygplan, vilket blev nedskjutet av det franska jaktflyget. Omkring kl. 8.30 visade sig en brittisk eskader, bestående av 2 slagskepp, 2 tunga kryssare och 2 torpedjagare. Det franska slagskeppet " Richelieu" och kustbatterierna öppnade eld. Det brittiska slagskeppet "Resolution" träffades av ett skott från en fransk ubåt och drog sig tillbaka. Det andra brittiska slagskeppet "Barham" föreföll att ha fått en träff i bogen. Slagskeppet "Richelieu" träffades av en projektil, som emellertid icke anställde någon som helst skada. (TT fr Havas)

Striderna i Indokina.

I Tokyo meddelas: De i Haiphong landsatta japanska trupperna ha redan 26/9 inlett marschen till landets inre. De japanska trupperna ha utan intermezzon ockuperat Langson, nordost om Hanoi. Det uppgives, att en lokal överenskommelse mellan de franska och japanska militärmyndigheterna rörande biläggandet av gränsintermezzot i Franska Indokina ingåtts och att striderna upphört. (TT fr DNB)

393:5

27 sept. 1940.

Skrotembargo i USA.

Från Washington meddelas: Enligt beslut av president Roosevelt 26/9 får järnskrot efter 16/10 endast exporteras till länder på västra halvklotet samt till Storbritannien. I en deklaration från Vita huset heter det, att beslutet fattats för att trygga tillräckliga kvantiteter järnskrot för det amerikanska upprustningsarbetets snabbt växande behov. (TT fr Reuter)

x

394:1

23 sept.1940

Tremaktspakten mellan Tyskland, Italien och Japan.

Officiellt meddelas i Berlin: Mellan Tyskland, Italien och Japan undertecknades 27/9 i det nya rikskanslists stora sal ett tremaktsfördrag. Fördraget undertecknades för tyska regeringen av utrikesminister von Ribbentrop, för italienska regeringen av den italienska utrikesministern greve Ciano och för japanska regeringen av den japanske ambassadören i Berlin, Kurusu. Tremaktsfördraget har följande lydelse: "Regeringarna i Tyskland, Italien och Japan anse det vara en förutsättning för en varaktig fred, att varje nation i världen erhåller det utrymme som tillkommer den. De ha därför beslutat, att vid sina strävanden i det östasiatiska storrummet och i de europeiska områdena stå sida vid sida med varandra samt att samarbeta, varvid det är deras förnämsta mål att skapa och upprätthålla en ny tingens ordning, som är ägnad att befrämja de där boende folkens trevnad och välfärd. Det är vidare de tre regeringarnas önskan att utvidga samarbetet till sådana nationer i andra delar av världen, som äro villiga att ge sina bemödanden en liknande riktning som de själva, på det att härigenom deras på världsfreden som slutmål inriktade strävanden kunna förverkligas. I överensstämmelse härmed ha regeringarna i Tyskland, Italien och Japan överenskommit om följande: Art. I: Japan erkänner och respekterar Tysklands och Italiens ledning vid skapandet av en ny ordning i Europa. Art. II: Tyskland och Italien erkänna och respektera Japans ledning vid skapandet av en ny ordning i det storöstasiatiska rummet. Art. III: Tyskland, Italien och Japan komma

394:2

28 sept.1940

överens om att samarbeta vid sina strävanden på ovan angivna grundval. De åta sig vidare förpliktelsen, att med alla politiska, ekonomiska och militära medel stödja varandra, ifall en av de tre fördragsslutande parterna anfalles av en makt, som för närvarande icke är invecklad i det europeiska kriget eller i den kinesisk-japanska konflikten. Art. IV: För att bringa det nu ingångna fördraget till verkställighet skola ofördröjligen gemensamma tekniska kommissioner sammanträda, vilkas medlemmar skola utnämnas av regeringarna i Tyskland, Italien och Japan. Art. V: Tyskland, Italien och Japan förklara, att ovanstående överenskommelser på intet sätt beröra den politiska status som för närvarande råder mellan var och en av de fördragsslutande parterna och Sovjetunionen. (forts.)

394:3

26 sept. 1940.

Art. VI: Det nu ingångna fördraget skall omedelbart efter underteck-nandet träda ikraft och förbli giltigt i tio år, räknat från dagen för dess ikraftträdande. I god tid före denna tidsperiods slut skola de fördragsslutande parterna, ifall en av dem anhåller därom, träda i för-handlingar om dess förnyande."

I närvaro av rikskansler Hitler avgåvo riksutrikesminister von Rib-bentrop, utrikesminister Ciano och ambassadör Kurusu förklaringar med anledning av tremaktspaktens undertecknande. I den av riksutrikesmi-nister von Ribbentrop avgivna förklaringen heter det: "Sedan den na-tionella och socialistiska revolutionen år 1933 har det varit den tyska riksregeringens mål att på fredliga överenskommelsers väg åstadkomma de revisioner vilka icke blott avlägsna Versaillesfördragets orättvisor utan också kunde tjäna en ny och varaktig sammanlevnad mellan de euro-peiska folken. Det tyska folket hade liksom de andra stora nationerna rätt att delta i njutandet av denna världens goda och att även självt förvalta detta i den mån det en gång varit tysk egendom. Folkens kamp om inre social rättvisa och därmed om utjämning av livsbetingelserna och livsmöjligheterna för de enskilda individerna kräver en lika ordning i förbindelserna mellan folken. Detta det tyska folkets strävan efter fri verksamhet i det livsrum som tillkommer det var intet inbrott i främmande livsintressen, utan motsvarade tvärtom blott en utomordentlig

394:4

~~29~~ 28 sept. 1940.

egen inskränkning. Sedan det efter årslångt arbete lyckats att genom fredliga överenskommelser avlägsna en stor del av den orätt som tillfogats Tyskland, kunde emellertid till slut de kapitalistiska demokratiernas organiserade krigshetsare störta Europa in i en ny strid, som Tyskland icke velat. Härigenom förhindras dock icke revisionen av de europeiska tillstånd som blivit ohållbara, utan den blir endast påskyndad. Fördraget är icke riktat mot något annat folk, utan enbart mot de krigshetsare och oansvariga element i den övriga världen vilka eftersträva en ytterligare förlängning eller utvidgning av detta krig. Med denna fördragets målriktning ha de tre makterna därför såväl vid sina förhandlingar som även i själva fördraget till sin stora tillfredsställelse kunnat konstatera, att dessa deras nya överenskommelser på intet sätt beröra de antingen redan existerande eller framväxande förbindelserna mellan dem själva och Sovjetunionen. Det undertecknade fördraget är ett militärförbund mellan tre av de mäktigaste staterna på jorden. Det skall tjäna åstadkommandet av en rättvis ordning både i den europeiska sfären och i det storasiatiska rummet. Det skall också framför allt bidra till att så snart som möjligt åter ge världen fred. Varje stat som därför själv träder inför detta block med avsikterna att bidra till återställandet av fredliga förbindelser mellan folken skall uppriktigt och tacksamt välkomnas och inbjudas till medverkan vid den poli-

394:5

2? sept. 1940.

tiska och ekonomiska nygestaltningen. Men varje stat som skulle ha för avsikt att blanda sig i slutfasen av dessa problems lösning i Europa eller Östasien och anfalla en av detta tremaktsfördrags stater skall få att göra med hela den koncentrerade kraften hos tre folk på över 250 milj. människor."

Den italienska utrikesministern Cianos deklaration lydde: "Det fördrag som i dag förenar Italien, Tyskland och Japan beseglar och bekräftar gemenskapen i den högtidliga förpliktelsen om ett politiskt, ekonomiskt och militärt samarbete som existerat mellan de tre länderna under dessa år, då världens nya historia utformats. Italien, Tyskland och Japan ha varit bärare av denna utveckling samt förstått att av sina ärorika traditioner i krig och fred utvinna de dygder och energier med vilka de hos sig själva skapat formerna för en ny kultur, såsom de nu göra i världen. Vid detta storartade förnyelseverk ha våra tre folk ständigt stött på samma hårdnackade och dunkla motstånd, samma ovilja att förstå och samma fientlighet. De måste alla tre kunna andas för att leva, de behövde arbete för sina söner och utrymme för sina folk. De tre makterna vilja icke utmana eller hota någon. Det förbund som dagens fördrag bekräftar för att förhindra varje onödig utvidgning av konflikten och den blockad som är följden av föreningen av de tre rikenas militära och civila krafter utgöra en väldig skyddsmur, mot vilken varje försök att låta

28 sept. 1940.

branden gripa omkring sig ytterligare kommer att stranda."

Den japanske ambassadören Kurusu yttrade bl.a.: "Det slutgiltiga målet för detta fördrag består i upprättandet av den allmänna och varaktiga världsfreden, vilken har rättvisan som kärna. Det är därför självklart, att vi icke skola vägra samarbeta med de länder som ha samma inställning som vi och göra samma ansträngningar: därutöver har detta fördrag intet inflytande på det för närvarande rådande politiska läget mellan Japan, Tyskland och Italien å ena sidan och Sovjetunionen å den andra. Den japanske bushidons ridderliga anda är ursprungligen symboliserad av svärdet, dock består principen om svärdets goda handhavande icke i att på oansvarigt sätt döda människorna med svärdet, utan att skydda dem med svärdet. Jag önskar innerligt ge uttryck åt förhoppningen att detta fördrag i händerna på förkämparna för rättvisan i de tre länderna Japan, Tyskland och Italien skall bli svärdet i den sanne fäktarens hand och därmed skall bidra till världsfredens återuppbyggande." (TT fr DNB)

<u>Matsuoka om tremaktspakten.</u>

Med anledning av tremaktspaktens undertecknande har japanske utrikesministern Matsuoka 27/9 gjort ett uttalande, vari han bl.a. förklarat: "Japan har tagit ett steg som är avgörande för nationens öde. Regeringen har gjort allt för att reglera de frågor som röra det japanska livsrummet och därmed bidra till världsfreden. Japans avsikter ha emellertid icke förståtts av vissa länder. Japan har ingalunda för avsikt att hota

28 sept. 1940.

någon nation utan att det provoceras härtill. Alla Japans bemödanden att förbättra relationer till olika makter ha emellertid misslyckats, varför Japan icke längre kan låta den internationella utvecklingen få fritt lopp." Beträffande nyordningen i Östasien betonade ministern, att Japan fortfarande är villigt att lösa dessa uppgifter på fredlig väg, men att ett läge kan inträda, som kräver snabba beslut.

(TT fr DNB)

Hull om tremaktspakten. Amerikanske utrikesministern Hull uttalade 27/9, att tremaktsfördraget mellan Japan och axelmakterna klarlade ett förhållande som redan sedan länge existerat i verkligheten. Förenta staterna hade tagit hänsyn därtill, då det gjort upp riktlinjerna för sin politik.

(TT fr Washington)

Tysk flygrapport. Officiellt meddelas i Berlin: Det tyska flyget företog 27/9 särskilt framgångsrika angrepp mot England. I London åstadkommos omfattande eldsvådor och kraftiga explosioner, och flera fartyg sänktes i hamnen. Vid Themsenkröken erhöllo en del av kaj- och magasinsanläggningarna betydande skador. Andra starka tyska flygförband gingo till angrepp mot industriella mål i Derby, Birmingham, Manchester och Bristol. Även mot en rad viktiga hamnplatser fälldes bomber av alla kalibrar. Hull och

394:8

28 sept. 1940.

Newcastle hemsöktes särskilt svårt. 75 brittiska plan ha förstörts, medan 23 tyska plan saknas. (TT fr DNB)

Brittisk flygrapport.

Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar: Det angrepp som det tyska flyget 27/9 företog mot Storbritannien var det häftigaste på nära 14 dagar. Fienden har förlorat flera flygplan och flygare än på någon enstaka dag sedan 15/9 1940. Antalet förstörda fientliga flygplan uppgår till 130. 34 brittiska plan ha förlorats, men piloterna på 15 av dem äro oskadda. (TT fr Reuter)

Häktningar i Rumänien.

Från Bukarest meddelas 27/9: Bland de personer som arresterats i Rumänien befinner sig förre konseljpresidenten Tatarescu. Vidare ha andra tidigare konseljpresidenter, ministrar, generaler och högre ämbetsmän ålagts husarrest. (TT fr Haves)

Brittisk vädjan till USA.

Från Washington meddelas: Brittiske ambassadören lord Lothian gjorde 27/9 ett besök hos president Roosevelt. Lord Lothian förklarade efteråt för pressen, att han låtit presidenten förstå, att Storbritanniens behov av krigsmateriel kan karakteriseras med orden "Mer av alla slag och snabbt." (TT fr Reuter)

394:9

28 sept.1940

<u>Tal av Quisling.</u>

Ledaren för Nasjonal Samling, Vidkun Quisling, förklarade 27/9 i ett radiotal: "Det nya Norge skall uppbyggas i samklang med tidens tankar och inom ramen för den nyordning som i dag omfattar hela Europa. Norge har förlikts med det stora germanska broderfolket och skall nu inta sin plats i det nya Europa." Efter att ha polemiserat mot England manade Quisling till strid mot den internationella finanskapitalismen. Han förklarade vidare, att Nasjonal Samling skall genomföra en norsk förnyelse. "Den gamla partivärlden ligger nu begravd under sina egna ruiner. Allt detta är första steget på vägen mot återupprättandet av Norges självständighet för bildande av en nationell norsk statsledning."

(TT fr DNB)

x

395:1

29 sept. 1940.

Spanske inrikesministern Suners besök i Berlin.

Officiellt meddelas 28/9 i Berlin, att spanske inrikesministern Serrano Suners besök givit tillfälle till ett djupgående åsiktsutbyte med tyska regeringen, i vilka överläggningar den italienska utrikesministern greve Ciano under de senaste dagarna deltagit. "Samtalen, vilka ständigt voro präglade av den intima vänskap som existerar mellan de tre länderna, ledde till ett fullständigt klarläggande av alla problem av gemensamt intresse." (TT fr Stefani)

Telegramväxling Konoye - Hitler.

I Berlin meddelas: Den japanske premiärministern furst Konoye sände 27/9 följande telegram till rikskansler Hitler: "Med anledning av denna historiska dag, då Japan, Tyskland och Italien slutit det fastaste och mest aktiva förbund i syfte att uppnå det höga gemensamma målet att upprätta den nya världsordningen, har jag äran att till Ers Excellens uttala mina hjärtligaste lyckönskningar och samtidigt ge uttryck åt vår varmaste önskan att den dag snarast möjligt skall komma, då det stora tyska folket under Eder ledning ytterligare skall förstora den redan vunna lysande segern och tillkämpa sig slutmålet."

Rikskansler Hitler har svarat med följande telegram: "För de vänliga hälsningar som sänts mig med anledning av det idag ingångna fördraget mellan Tyskland, Japan och Italien framför jag mina bästa tacksägelser. I övertygelsen att detta tremaktsfördrag omöjliggör alla planer på

395:2

~~28~~ sept. 1940
29

utvidgning av kriget och åt våra folk garanterar uppfyllandet av deras berättigade krav förknippar jag därmed mina uppriktiga önskningar om en lycklig framtid för Japan." (TT fr DNB)

Brittisk ubåt sänkt. I Berlin meddelas, att en tysk minsveparflottilj 25/9 efter en kort strid sänkt en brittisk ubåt. (TT fr DNB)

Tysk flygrapport. Tyska krigsmaktens överkommando meddelar, att tyska flygplan 27/9 lyckades träffa ett rustningsverk i mellersta England med bomber av grövsta kaliber. Ett stort antal häftiga luftstrider uppstodo, varvid 101 brittiska flygplan skötos ned. 38 tyska flygplan saknas. (TT fr Berlin)

Brittisk flygrapport. Officiellt meddelas i London 28/9, att det brittiska flyget företagit omfattande raider mot de fientliga invasionshamnarna. Bl.a. utsattes den franska hamnen Lorient för ett intensivt bombardemang. Kajer och byggnader vid dem förstördes, upplag och varvsanläggningar råkade i brand, och stora eldsvådor uppstodo. Raiden pågick i över tre timmar. Andra nattbombplan ha opererat över Tyskland och anfallit godsstationerna i Mannheim och Hamm samt en stor rustningsfabrik vid Düsseldorf. (TT fr Reuter)

395:3

29 sept. 1940.

Flygförluster.

I London meddelas 28/9: För tredje gången sedan 7/9 överstiger antalet under en dag förlorade tyska plan enligt flygministeriets uppgifter 100. Antalet sedan 7/9 förlorade tyska plan beräknas till minst 729, medan engelsmännens förluster anges till 172 plan, från vilka dock 84 piloter kunnat räddas. I en publicerad översikt heter det, att det brittiska flygvapnet 20-26 sept. natt och dag gjort raider över Tyskland eller de av tyskarna ockuperade områdena. Sammanlagt ha 58 raider utförts mot hamnar och kustförsvarsanläggningar, 5 mot kanaler, 25 mot järnvägsknutpunkter och godsstationer, 8 mot fabriker, 9 mot aerodromer och hydroplanbaser samt 7 mot allmännyttiga företag. Under alla dessa raider ha endast 9 brittiska plan förstörts. (TT fr Reuter)

Rumänien lämnar Balkanententen.

28/9 tillkännagavs i Bukarest, att rumänska regeringen 27/9 beslutat Rumäniens utträde ur Balkanententen. I ett uttalande förklarade rumänske utrikesminister Sturdza, att Rumänien anser sig befriat från alla politiska band med undantag för dem som knyta landet till axelmakterna. (TT fr Reuter)

Handelsavtal Rumänien-Turkiet.

I Istanbul meddelades 28/9: Ett tilläggsprotokoll till det turkisk-rumänska handelsfördraget har undertecknats i Istanbul. Enligt detta skall Rumänien till Turkiet leverera oljeprodukter, byggnadsvirke och papper i utbyte mot bl.a. ull och bomull. (TT fr DNB)

395:4

29 sept. 1940.

<u>Indiens författningsfråga</u>. Från New Delhi meddelas 28/9: Det muhammedanska förbundets exekutivutskott har antagit en resolution, vari förklaras, att förbundet trots sin önskan att hjälpa till vid krigets fortsättande icke är hågat att accepetera vicekonungens anbud 8/8. (TT fr Reuter)

<u>Kinesiska trupper mot Indokina</u>. Enl. ett meddelande från Chungking 28/9 har kinesiska regeringen beslutat ge order om att de kinesiska trupperna som en åtgärd av självförsvar skola övergå gränsen till Franska Indokina. (TT fr Reuter)

<u>Tal av Konoye</u>. Japanske premiärministern, furst Konoye, höll 28/9 ett radiotal, i vilket han vädjade om nya personliga offer. Han förklarade bl.a., att Japan, som står inför ett kritiskt läge, icke kunde tolerera att ens någon enda av undersåtarna går rikt klädd eller för ett slösande liv. Premiärministern uppmanade i fortsättningen landet till "enighet för att fylla sin uppgift på andra sidan havet". Han förklarade vidare: "Det är endast naturligt, att Japan i historiskt, geografiskt och ekonomiskt hänseende får rangen av ledare i det östasiatiska området, lika väl som det är naturligt att Italien och Tyskland ernå samma ställning i Europa. I dag står Japan inför ett problem, vars lösning skulle kunna bli avgörande för japanska folkets öde. Emellertid stå vi i begrepp att djärvt gå framåt i den starka förvissningen att vi skola uthärda de svåra påfrestningarna." (TT fr Reuter)

395:5

29 sept. 1940.

<u>USA och Fjärran Östern.</u>

Biträdande utrikesministern i Förenta staterna, Sumner Welles, höll 28/9 ett anförande i Cleveland, varvid han ånyo bekräftade Förenta staternas avsikt att lämna Storbritannien allt stöd och all tänkbar materiell hjälp. Han yttrade vidare:"Det finns i Fjärran Östern intet problem som ej skulle kunna lösas på fredlig väg genom förhandlingar, men Förenta staternas regering bereder sig på alla eventualiteter. De viktigaste önskemålen i Fjärran Östern anses var: 1)fullständig respekt för Förenta staternas och amerikanska medborgares legitima rättigheter, sådana de stipulerats i existerande fördrag eller härflyta ur principer, som allmänt erkänts av den internationella rätten, 2)jämlikhet för alla nationers handel, 3)respekt för internationella överenskommelser och fördrag rörande Fjärran Östern, i vilka Förenta staterna är en av parterna, varvid det dock med eftertryck bör framhållas, att Förenta staterna alltid är redo att vid fredliga förhandlingar diskutera de modifikationer eller förändringar i dessa överenskommelser och fördrag som någon av signatärmakterna kan anse erforderliga till följd av ändrade förhållanden." (TT fr Reuter)

<u>USA:s flygreserver.</u>

President Roosevelt höll 28/9 ett tal i samband med att arbetet på en ny aerodrom vid Washington igångsattes. Han förklarade därunder, att 50.000 unga amerikaner ha flygcertifikat och att deras antal ökas med 2.000 varje månad. (TT fr Reuter)

x

396:1

30 sept. 1940.

<u>Ciano och Suner lämna Berlin.</u> Både italienske utrikesministern greve Ciano och spanske inrikesministern Suner avreste 29/9 med extratåg till Rom - men ej i samma tåg. Suner gör ett uppehåll i München och anländer ej förrän 1/10 till den italienska huvudstaden, där han kommer att sammanträffa med Mussolini. (Sv.D.fr Berlin)

<u>Tysk flygrapport.</u> I Berlin meddelas officiellt: Tyska bombplan angrepo 29/9 i upprepade anfallsvågor krigsviktiga mål i England. London hade under dagens lopp 4 flyglarm. Andra anfallsmål utgjordes av ett flertal hamnar vid syd- och östkusterna samt dockanläggningar vid nedre Themsen. I Tilburydockorna uppstodo nya häftiga eldsvådor. Sammanlagt fälldes 5.000 ton bomber 29/9 över England. Mer än 80% av bomberna föllo ned inom Londons område. (TT fr DNB)

<u>Brittisk flygrapport.</u> Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar: "Brittiska bombplan anföllo natten till 29/9 upprepade gånger en rustningsfabrik i Hanau och åstadkommo en våldsam eldsvåda där. Andra bombplan flögo in över Berlin. De bombarderade en kraftstation samt den största tranformatorstationen i Väst-Berlin och vidare elektricitetsverket i Friedrichsselde. En fullträff noterades på en rangerbangård i Hamburg, en station i Hannover bombarderades och eldsvådor uppstodo i skogen längs järnvägslinjen (forts.)

396:2

30 sept. 1940.

vid Onnen. Brittiska bombplan företogo anfall mot Le Havre. Även dockorna i Bremen bombarderades. Bensinupplag i Frankfurt, samt godsbangårdar och stickspår i Münster, Hamm, Mannheim samt Köln och Hamburg angrepos. Vidare bombarderades aerodromerna i Magdeburg och Mundter-Hamdorf. I Holland anföllos flygbaserna Texel, Eindhoven och Eelde. De våldsammaste nattliga angreppen riktades mot Boulogne och Le Havre. Bland de angripna hamnarna märkas ytterligare Vimereux och Antwerpen.
(TT fr Reuter)

Engelsmän häktade i Rumänien. Times´ Bukarestkorrespondent meddelar, att fyra engelska oljeingenjörer och en av deras hustrur 25/9 arresterades i sina bostäder vid oljefälten i Ploesti av beväpnade Järngardesmedlemmar. Ingen förklaring gavs utöver påståendet, att de haft för avsikt "att utföra sabotage". Då brittiske ministern sir Reginald Hoare 26/9 besökte utrikesministeriet i Bukarest i detta ärende, var det först sedan han insisterat på det kraftigaste som utrikesminister Sturdza gick med på att mottaga honom. Hoare lyckades endast utverka tillstånd för brittiske konsuln att besöka två av de arresterade, vilka befunno sig i ett ytterst medtaget tillstånd. Fakta tydde på att de utsatts för tortyr i syfte att avpressas "bekännelser". - Brittiske utrikesministern lord Halifax tillkallade 29/9 Rumäniens chargé d´affaires och begärde en förklaring på arresteringarna samt protesterade kraftigt mot den behandling de anhållna utsatts för. (Sv.D. fr London)

396:3

30 sept. 1940.

<u>Thailändskt flygplan anfaller i Indokina.</u> Officiellt meddelas i Vichy: Ett thailändskt militärflygplan angrep 28/9 en fransk militärförläggning i Indokina. Förläggningen i fråga var belägen 25 km från gränsen i Mekongdistriktet, vilket Thailand tidigare riktat krav på. (UP fr Vichy)

<u>Thailändsk protest i Indokina.</u> Från Hanoi meddelas: Den thailändska regeringen har i Hanoi avlämnat protest med anledning av att en thailändsk trafikmaskin blev beskjuten med kulspruteeld över indokinesiskt område. De franska myndigheterna ha svarat, att Thailand måste inge sin protestnot till regeringen i Vichy och icke i Hanoi. (UP fr Hanoi)

x